Kapocs

LLIII évfolyam, 77. szám Vancouver, BC, 2023 Október 15

A SOPRON ALUMNI IDŐSZAKOS KÖZLEMÉNYE

Virágzó *Abutilon*

MEGTISZTELTETÉSEK

Jandó Tibor: **Tanévzáró -Tiszteletdiploma ünnepély és egyéb élményeim Sopronban.**

A meghívó 2023, július 13-ra szólt. Én úgy döntöttem, hogy elindulok öt nappal előtte, hogy az ünnepély előtt átvészeljem az utazás fáradalmait (jetlag) és legyen időm baráti látogatásra, valamint körülnézni Sopronban. Nagyon jól utaztam Air Canada-Lufthansa repülőjárattal Nanaimo-Vancouver-Frankfurt- Bécs (Schwechat). Indulás előtt intézkedtem a Schwechat és Sopron oda-vissza fuvarozásra taxival. Intézkedés közben egy érdekes és tanulságos tapasztalatra tettem szert. Egy ajánlat azonnali elfogadása előtt érdemes keresni más megoldásokat is. Felhívtam egy soproni taxi vállalatot és ők ajánlottak oda-vissza fuvarozást negyvenezer forintért (kb. CAD 154.) egyik-egyik útszakasz. Meggondolásból felhívtam egy soproni utazási vállalatot és ők azonnal ajánlották Kovács Győző taxist. Nagy megelégedésemre az ő tarifája huszonkétezer forint (kb. CAD 84) volt útszakaszonként. Mivel erre a rövid időre autót nem béreltem, Győzővel meg is egyeztünk, hogy amikor taxira lesz szükségem, ő rendelkezésemre fog állni.

Július 8.-án indultam és július 9.-én érkeztem Sopronba. A Palatinus hotelben foglaltam szobát. A felújított Palatinus nagyon szép és kényelmes szálloda, előnyös fekvéssel, ahonnan a belváros minden pontját rövid gyaloglással el lehet érni. A személyzet rendkívül barátságos, figyelmes és segítőkész. A reggeli választékban, minőségben és mennyiségben olyan bőséges, hogy aki az alakjára akar vigyázni annak megvan a napi étkeztetés. Minden reggel, reggeli előtt kimentem a Várkörútra, leültem egy padra és néztem-gyönyörködtem a város korareggeli életében. Ezek a reggelek tartoznak legszebb emlékeim közé, amit magammal hoztam Sopronból. Séta a botanikus kertben ugyanúgy a magammal hozott szép emlékeim közé tartozik. Kávézással, a botanikus kerti új és nagyon szép környezetű kávézóban kezdődött. Kiültem a kávézó teraszára és élveztem a környező erdő életét, csendjét. Sétautamon megálltam kedvenc professzoraink mellszobrai előtt, fejet hajtottam és emlékeztem, visszaemlékeztem. Staszinál, Botvásnál, Sébornál újra vizsgáztam. Totem oszlopunk jó állapotban van. A kétnyelvű magyarázó szöveg táblája szilárd vasrúdon áll és könnyen olvasható.

Julius 13.-án kedves barátommal, Komlóssy Jóskával, találkoztam a Deák Étteremben (Deák Tanszék a mi időnkben) 11 órakor. Ebédközben visszaidéztük közös élményeinket múltunkból és beszéltünk jelenlegi életünkről. Jóska megajándékozott újonnan megjelent könyvével, ami szerinte egy számadás életéről. Címe, 'Utólért az idő' nagyon találó mindannyiónk számára ebben a korban.

Sajnos, hogy az idő mennyire utolért bennünket, arra évfolyamunk részvétele a tiszteletdiploma ünnepélyen egy nagyon szomorú bizonyíték. 1956-ban, a forradalom tragikus vége után, évfolyamunk kettészakadt. 37 évfolyamtársunk maradt otthon, 37-en hagytuk el Sopront, Magyarországot. A 74-ből áprilisban nyolcan jeleztük részvételünket, július 13.-án már csak öten vettünk részt. Tiszteletdiplomások, 13 órára voltunk hivatalosak Prof. Dr. Heil Bálint dékán úr fogadására egy külön terembe a Lámfalussy Közgazdasági Egyetem épületében. Én odaértem pár perccel előtte és igy volt alkalmam találkozni évfolyamtársaimmal: Nagy Laci, Papp Gyuszi, Révész Márta (Bátorné), Veres Pali. Kézfogással, öleléssel üdvözöltük egymást annak örömében, hogy öt év után újra találkoztunk. A dékáni fogadáson csalódás ért. Dr. Facskó Ferenc, a dékáni hivatal vezetője, közölte velünk, hogy váratlanul a rektori hivatal, dékán urat egy megbeszélésre hívta. Ez nekem csalódást okozott mert tervem volt Prof. Dr. Heil Bálint dékán úrral személyesen találkozni és átadni neki az itteni soproniak üdvözletét. Dr. Facskó Ferenc készségesen vállalta a ráesett felelőséget és kiválóan helyettesítette dékán urat. Pezsgős poharainkat emelve köszöntöttük egymást.

Az évzáró-tiszteletdiploma ünnepély 14 órakor kezdődött. A Tanévzáró Ünnepi Tanács ünnepélyes bevonulása után az ünnepi beszédek következtek. Nekem ugyanúgy feltűnt, hogy az egyetem rektora, Prof. Dr. Fábián Attila, hiányzott az ünnepi tanácsból. Az újonnan végzett erdőmérnökök diplomáit és a tiszteletdiplomákat Prof. Dr. Heil Bálint, dékán és Prof. Dr. Lakatos Ferenc rektorhelyettes adták át. A tiszteletdiplomások nevében évfolyamtársam, Nagy László, mondott egy nagyon szép és az alkalomhoz méltó köszöntő beszédet. Az újonnan végzett erdőmérnökök eskütétele volt az ünnepély fénypontja. Ez után a különböző kitüntetések átadása következett. A kitüntetettek között Jóna Zoltán erdőmérnök hallgató vette át a Vancouveri Sopron Alumni emlékéret. Dr. Facskó Ferenc, dékáni hivatal vezetője, köszönetet és elismerést érdemel ennek a kétórába zsúfolt terjedelmes és több rétegű programnak összeállításáért, szervezéséért és időszerű levezetéséért.m

Én négy szép és maradandó emlékkel jöttem el erről az ünnepélyről. 1/ Találkozó évfolyamtársaimmal, örömmel, baráti szeretettel. 2/ Évfolyamtársam, Nagy László, nagyszerű köszöntő beszéde a tiszteletdiplomások nevében. 3/ Az újonnan végzett erdőmérnökök eskütétele. 4/ Tanúi voltunk hosszú szakmai életünk meghatározó útjelzőinek: az út kezdetén újdiplomás erdőmérnökök és az útvégén egy százéves gránitdiplomás erdőmérnök, aki fiatal rugalmassággal állt fel, hogy átvegye tiszteletdiplomáját. Köztük a mi útjelzőinkkel: arany, gyémánt és vas diplomák.

Az ünnepély 16-órakor fejeződött be. Elbúcsúztam évfolyamtársaimtól. Vajon fogunk találkozni öt év múlva? Július 14,-én indultam vissza. *(23 szeptember 15, Nanaimo, BC)*

Nagy László: Tisztelt Dékán Úr! Magas Presidium!

A tiszteletdiplomák átvevők nevében köszöntöm a Tanévzáró Ünnepi Kari Tanács ülésének minden résztvevőjét.

Meghatottan és örömel vettük át az egyetem által adományozott arany, gyémánt, vas, rubint, gránit okleveleket. Ez Isten kegyeleme, vagy a sors ajándéka mert meg kellett élni azokat az éveket, amelyek az átvételre feljogosítanak bennünket. Sajnos ezt társaink közül többen nem érhették meg. Emléküket kegyelettel őrizzük.

A tiszteletdiplomát most átvett kollégák életébe számtalan olyan esemény történt, amelyben meg kellett mutatni rátermettségünket, szakmai és emberi felkészültségünket. A hatvanöt évvel ezeőtt végzett társaim életébe sorsfordítóan szólt bele a történelem. Mi voltunk az az évfolyam, akik az akkor Sopronban tanuló többi egyetemistával együtt előkészítői, szervezői, irányítói és megvalósítói voltunk a Sopronban vér nélküli 1956-os forradalomnak. November elején társaink nagy része elhagyta az országot. Évfolyamom hallgatói közül pontosan ugyanannyian (37-en) fejezték be tanulmányaikat Kanadában, mint ahányan itt az Alma Mater falai között.

A nehézségek ellenére is szerencsénk volt. Szerencsénk volt, mert elismert, a szakmát magas szinten ismerő oktatók tanítottak bennünket. Nekik és azoknak, akiket illet, a mai ünnepi alkalomból is megköszönjük munkájukat, és azt, hogy atyai szeretettel neveltek és segítettek bennünket. E késői üzenetet ők már nem hallják. Nagyszerű emberek voltak.

A mai ünnep főszereplői a most végzett kollégák. Előttetek az Élet. Tudásotokat a Haza, a magyar emberek javára hasznosítsátok! Mi mindig büszkén vállaltuk azt, hogy a Soproni Egyetem hallgatói voltunk. Kívánom, hogy Ti is évek múlva majd jó érzésekkel gondoljatok arra, hogy ebben a nagy hagyományokkal rendelkező intézményben tanulhattatok. Annak a közösségnek a tagjai lehettek, amelyek összetartozása a selmeci hagyományokon és a soproni neveltetésen alapszik.

Befejezésül a fiataloknak Arany János Domokos napra írt verséből idézek:

'Előtted a küzdés, előtted a pálya,
Az erőtlen csügged, az erős megállja,
Nemes önbizalom, de ne az önhittség,
Rugói lelkedet nagy célra feszítsék:
Legnagyobb cél pedig itt a földi léthez
Ember lenni mindég, minden körűlményhez"

Jó szerencsét! Üdv az Erdésznek!

IN MEMORIAM

GYÁSZJELENTÉSEK

2023 március 26-án elhunyt Edmonton, AB-ban **Tóth (Molnár) Erzsébet**, botanikus, BSc (UofA), volt ötödéves erdőmérnök hallgató, Sopron Alumni társunk, életének **91.** évében

2023 május 31-én, Victoria, BC-ben váratlanul elhunyt **Apt Kamill** gyémántdiplomás erdőmérnök, BSF (UBC '61), MF (UBC '68) Sopron Alumni társunk, életének **86.** évében

2023 július 3-án, Vancouver, BC-ben elhunyt **vitéz Draskóy György** gyémántdiplomás erdőmérnök, BSF (UBC '61), MF (UNB '69) Sopron Alumni társunk, életének **94.** évében

2023 szeptember 2-án Richmond, BC-ben elhunyt **Szalkai András** vasdiplomás erdőmérnök, BSF (UBC '59), Sopron Alumni társunk, életének **89.** Évében

Béke poraikra! Részvétünk a gyászoló családoknak!

MEGEMLÉKEZÉSEK

Markó Imre

1935-2023

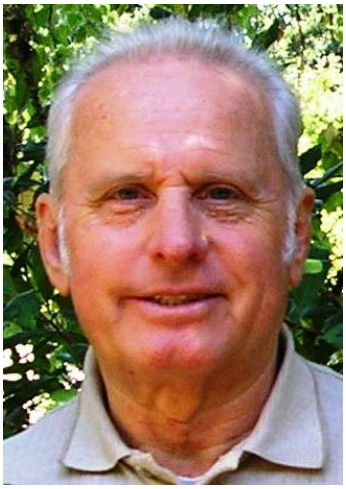

Emery (Imre) Markó passed away peacefully in his sleep at his home in Eugene, Oregon on March 8, 2023.

He was born to József and Anna (Huszár) Markó on August 6th, 1935, in the town of Boconád, Hungary. His family moved to the city of Gödöllő where he spent the rest of his childhood. He was the third of six children and would fondly share stories of growing up in his large family in Hungary. He began high school in Gödöllő and graduated in nearby Budapest. He attended the University of Sopron to study forest engineering, where he met the love of his life, Margit (Gitta,) at a dance.

In the fall of 1956, he fled to Austria with some of his schoolmates and professors and they were invited by the government of Canada to finish their education at the University of British Columbia in Vancouver, where Emery received a Bachelor of Science in Forestry degree (BSF) in 1960. After graduation, he worked in forestry in Ontario, Canada. Emery and Margit married in Cleveland, Ohio in 1961 and moved to Oregon where they felt fortunate to live and cherished and enjoyed the beauty of the state. They raised a family of three children and became grandparents of two. Emery had a long and distinguished career, nearly all in public service. He became a Registered Land Surveyor in 1964 and worked in Lane County and for a private civil engineering firm in Eugene. Emery joined the City of Springfield in 1967 and became the City Engineer after receiving his Civil Engineering Registration in 1972. He was also later employed by the Springfield Utility Board. In 1982, he became a Registered Land Surveyor and Civil Engineer in California and served as City Engineer for the City of Tracy. He also worked in Washington state as a Project Engineer for the City of Bellingham from 1982 to 1985. In 1985, Emery returned to Oregon where he served as a Transportation Improvement Engineer for Washington County and as an Environmental Engineering Specialist for Lane County in Eugene, where he retired in 2004. While Emery had to leave Hungary as a young man, he did visit for the first time 31 years later. Following that, he made several returns to his homeland with family and cherished seeing relatives.

Emery was hard working, a man of principle, and dedicated to family. He had a warm, gentle smile and was filled with good humor, which he always enjoyed sharing in conversation with others. Emery was endlessly curious, a true lifelong learner, and inspired his children and grandchildren with the importance of learning, along with the meaning of love, patience, and understanding by his example. In his retirement years, he enjoyed traveling, visiting the Oregon coast, riding his bicycle, gardening, reading, telling stories, and taking walks - always enthusiastic about the types of plants, trees, and flowers he found along the way. Emery is survived by his wife Margit, his sons Márton and Chris, his daughter Brigitta, his son-in-law John, his grandson Jonah, and granddaughter Ana. He is also survived by his brother Ferenc, his sister Anna, and extended family in Hungary.

Emery was a man of faith and received a Christian blessing by a local priest following his death. A private memorial mass will be held in the future. Emery will be dearly missed by his family and many others and will forever remain in our hearts with gratitude and love. *(Obituary composd by family members wife Margit (Gitta), sons Márton and Christopher and daughter Brigitta, as appeard in Eugene Register Guard, Eugene, OR)*

Brigitta Markó-Small: **My Dad**

My dad, Emery Marko, more affectionately known to many of you as papa, Imre and/or Csumi bácsi, passed away March 8, 2023. Today marks three months since he left this physical world. I would like to think he is walking the long beach of heaven with a big smile on his face. I still feel his presence in my life and am grateful for how it grounds me. I think of him every day...his unyielding love, his curiosity and life-long love of learning, his quick wit and a level of hard work, discipline, honor and integrity I did not fully appreciate until my adult life. He lived this way throughout his entire life with a twinkle in his eye and a gentle smile on his face that he offered to anyone who had the privilege to engage in a lively conversation with him or quietly sit by his side at the beach. And it came as no surprise that among those he welcomed most fondly were his grandchildren

and with that same enthusiasm, quick wit, deep love and curiosity that was uniquely his own. I have never met someone as grounded in his values and his faith as my dad was. You always knew what to expect from him and he was grateful for the opportunities he was afforded. His career as an engineer was among many accomplishments he felt fortunate to have been able to pursue with notable respect and appreciation to those in his life who helped him make that dream a reality. For my dad it was the opportunity of a lifetime to study and work as an engineer and he never tired of learning new ways to do solve problems or shift to new approaches. He adapted to the challenges in his life and welcomed the subsequent opportunities with this same mindset. He felt he was one of the luckiest men to walk this earth for the people he had met and the life he lived. Among those he was forever grateful and lucky to have met is, of course, my mom. He would tell me often that the best thing he ever did in his entire life was meet and marry my mom. She was truly the love of his life and together they have a remarkable story and built a wonderful life.

As I reflect on the dad, husband, grandfather, son, brother and man you were, I feel so blessed to have you as my dad and I love and miss you my papa-man. I carry you in my heart every day.

Tóth (Molnár) Erzsébet Julianna

1933 - 2023

It is with sadness that we announce the passing of Erzsébet (Erzsi) Tóth. She leaves her husband József (Joe or Jóska; but she always called him Apja), her daughters Liz (James) and Rita (Henry), and grandchildren Dylan, Kieran, MacKenzie, Devin and Samantha.

Born in the tiny village of Bükkzsérc, tucked away in the Bükk mountains of north-eastern Hungary on September 25, 1933, she had nearly finished her degree in forestry engineering at Sopron University when the October revolution of 1956 broke out. She rode to Austria on a truckful of grenades with Jóska by her side; they were married in the Netherlands in December of that year and welcomed two daughters shortly after that. They emigrated to

Canada once József had finished his degree in 1960.

Resuming her studies at the U of A in the early 1970s, she earned a BSc (Honors) in Botany and subsequently worked at the UofA for many years.

Some of her favourite moments were her daily walks along Saskatchewan Drive with her BFF puli Csimbók, travelling around the world with her beloved 'Apja', hosting many, many 'beer-b-que' events for graduate students, preparing meals of many cuisines worldwide, and weekly 'tarokk' gatherings with friends from Sopron.

She is very much missed by friends and family. *(ex Obituary)*

APT Kamill János Zsigmond

1937 - 2023

Kamill Apt lived more in one lifetime than most people pack into half a dozen. He lived in half a dozen countries, spoke many languages, was talented in so many areas and an enthusiastic engaged participant in a dozen more. Born in Barcs, southern Hungary on July 29, 1937, he spent an idyllic childhood in Gyulaj on the forested hunting estate that his father managed for Prince Eszterházy. During WW2, they lived in Austria for some time, returning to Hungary when it was safer. He continued his schooling in Szekszárd and Sopron, starting his university degree in Forest Engineering in Sopron. The 1956 revolution when Hungarians revolted against the Soviet occupation, changed his life in very unexpected directions. The entire Forestry faculty came to Vancouver at the invitation of the UBC forestry school. Many of BC's foresters for a generation were the Hungarian Sopron graduates, and those friendships lasted a lifetime.

Using the civil engineering part of his degree, he went to Colombia, South America to build a hydroelectric dam, where he met his beloved wife, Csilla (nee Tattay). As he was delighted to share, he had known her for only ten days before he asked her to marry him, and a year later, they had their wedding in 1963. That was the beginning of 60 years full of love for them. Everyone who ever met them was delighted in their clear affection for each other, and their deep love and respect.

Their daughter Kinga was born in Colombia (1965), and their son Attila was born in Vancouver (1967), as Kamill returned to UBC to do his master's degree in environmental resources. Soon after, they packed up everything and went across Canada to live in St. John's Newfoundland. Kamill worked for Provincial Parks conducting a resources survey, creating a unique reference showing the location and interaction of many different potential land uses, so there was synthesis of information leading to better possible decision making. It was in these years that he had the opportunity to become familiar with Northern Labrador, which deeply impacted his world view, as found in one of his writings 'From the Equator to the Arctic Circle', tying together his experiences and observations from Colombia to the Canadian north.

Intending to move back to Hungary, the home he had never wanted to leave, he had a position secured as an engineer planning the newest Metro line in Budapest, when tragedy took him in the opposite geographic direction. His brother Edward Apt (Ödön) was in a catastrophic motorcycle accident which left him needing support for the rest of his days. So back to BC in 1973. His remaining nearly 50 years were based in Victoria, with many rich works related and personal adventures, taking him to Northern BC, all the western Canadian provinces, much of Europe, Latin America, China to study acupressure, and to having a beautiful vineyard in Southern Hungary. Their home in Gordon Head became a hub for the neighborhood, with the many fruit trees, rich gardens, and a perpetual welcome for all.

While he loved many genres of music and dance, he was deeply committed to, and an integral member of the Hungarian folk community ranging from Hungary to the USA and of course,

the Canadian Hungarian groups that he loved dearly. He danced with Victoria Buza Virág in his 8th decade and played music for many years after he retired from the dance group, especially enjoying the dance/music/singing into the wee hours week at Ti Ti Tabor every August.

His deepest love was his family, from his parents, Ödön and Sarolta Apt, his brother Ödön (Eddie), his wife Csilla, his children Kinga and Attila, son in law Michael, to his grandchildren Delphine, Kalenta, Kenni and Rio. And animals. He absolutely loved animals, dogs most especially, as anyone knew him could attest to.

There is so much more. If you would like to read his memoirs, they are written in English as well as in Hungarian, and are an amazing glimpse into a life very rich in love and experiences. Anyone who ever met Kamill will remember his larger-than-life personality full of joy, laughter, generosity, brilliance, knowledge on almost every imaginable subject, kindness and warmth embracing everyone who entered his sphere.

Kamill died May 31, 2023 in Victoria, BC *(ex Victoria Times Colonist)*

Kinga Menu (nee Apt): **Memories of my father**

One of my first memories was from when I was 2 years old, living in UBC student housing while my father was doing his master's degree. As I recall (a bit blurry, I was a toddler after all!) there was a green space and play area between the houses and a small forest nearby. I had a favorite friend, Tomasito, who though occasionally would bite, was lots of fun. Somehow we got the idea to go explore the forest, where we promptly got lost. Tomasito went looking for home, while I announced that I was going to sit down on a log and wait, because my father would come and find me. And sure enough, at some point, there came my father on his bicycle to rescue me. My knight on shining bicycle!

In Newfoundland where we lived from '68 to 73, there were so many wonderful moments. I remember my father tying up my skates, and my ski boots (yes they had laces back then) or taking us sledding on Confederation hill. And then warming my half-frozen feet in his hands after a day of winter fun. I remember many parties held at our home with his Sopron Friends. Music, singing, wine, palinka and dancing in the wee hours. I remember him taking us camping all over the island in the short summers, as his work was with provincial parks, and he could combine his work and family time that way. Lightning over Pasadena, salmon jumping up Big Falls, wild blueberry picking, and scooping up capelin from the beaches in buckets. He made friends with the Portuguese fishermen chatting amiably in Spanish with them while they spoke in Portuguese, and my brother and I gorged ourselves on the candies and treats the fishers showered us with. The language difference never seemed to be a problem, there was much laughter and back slapping.

Back to BC, where we settled in Victoria. One of the first years we were there Kamill had a project he was working on with his job, in Ootsa Lake up in the norther interior. He took us trout fishing, let us drive the sea truck (a kind of blunt nosed boat), and spent many beautiful evenings out on the lake shore with us kids and mum.

He absolutely loved music and insisted on sharing that love with everyone. Even I did not much appreciate being followed around the house while he played the clarinet for (at) me. Our house was full of amazing instruments, from a cimbalom to a goat skin bagpipe and everything in between.

One gift of life that I especially value from him was instilling a love of travelling. From when Atti and I were young, on, he took us as a family to many wonderful places that formed my life perspective enormously. Seeing how the people approached life in different places, was life altering. Going to Latin America particularly helped me to see what brings happiness, versus what was accepted as normal in Canada. Maybe, just maybe, having the right brand of running shoe was not that important in the face of abject poverty juxtaposed with joy. That family and dignity, and music and good food were foundationally nourishing. I have my father to thank for providing those insights and experiences. Long after we didn't travel as a family any more I continued to explore the world and hope to continue to do so.

He started Hungarian dancing in his late 30's, and soon Attila and I were dancing too. This marked the beginning of many years of shared experiences. Not too many teenagers spend hours weekly at dance practice with their fathers, and even fewer go to festivals, parties, performances and amazing dance-based trips all over Western Canada, Washington State and of course the memorable trip to Hungary in 1985. I will never forget the finale on the outdoor stage on Margit Sziget, several hundred Hungarian dancers from all over the world doing a shared choreography and looking over at my dad and sharing the biggest grin. What a magnificent moment sharing our joy and in our culture!

Thinking of my wedding and how welcome he made everyone feel. Taking huge jugs of home-made wine to each table, proudly dressed in his bujka. That night too, dancing with him as a new bride, in my mother's wedding gown and my red dance boots.

He and Mum went to Hungary after that and bought a small vineyard in Siklós, where my husband Mike and I visited them. My father had beautiful grapes of course but also a vibrant garden overflowing with vegetables and fruit. The fresh almonds and walnuts were a dream! I missed harvest but Mike was there, and it has been a huge part of his happy memories of Hungary.

I recall Mum saying, it's wonderful how much easier it is to make plum dumplings now that your dad retired. And I asked why? How come? She answered cheekily "because he makes them now!" He took up many activities and skills that he hadn't tried before he retired, and nourished others that he simply hadn't had time for.

He was a wonderful grandfather with my children. He included them in everything, playing with them and loving them warmly. His pride and love gave them confidence and inspiration. Up until the last few years he was active, vibrant, and fully involved in life. He did so much work out at our property. Every fall, as I sit on my deck and eat the delicious grapes he planted years ago, with an eye to the future, I am grateful.

There is so much more. Love of languages, competency in Hungarian, a deep passion for the environment and a disgust of greed driven policy, finding delight in the small things every day are just the tip of how he impacted me. Kamill, my dear father, was so complex and so interested in life, endlessly curious, always learning. I hope to carry on his legacy of joy, and hope that those of you who knew him so well, will also think of him when there is a choice between picking the flowers of life or stepping in the manure, and choose the flowers. *(2023 szeptember 15, Victoria, BC)*

Delphine Menu's speech at Kamill's celebration of life

After a loss, we think about the big things and the little things. The big things like the missing, the big hole in your world that is left behind. But when it comes to our grandfather, our Apa, the little things are where the missing live.

The joy he took from a bite of toast with peanut butter, and light up around dogs and begrudgingly light up around cats

too.

The way he would hold my hand with an impossibly tight grip. I am going to miss his hands.

He loved people and he loved them deeply. Any memory I have of growing up there he was. Smiling and laughing with his arms open for a hug. I am going to miss his arms.

I am so grateful to have had a grandfather as loving, joyful, and supportive as Apa. Anyone who had the pleasure of meeting him was met with his passion and enormous heart. I'll miss his heart too.

I love my grandfather and I hope to live with the same gusto so that one day when we meet again, I can make him smile with my stories. As he would say, always say: Today is a good day. *(Kinga's daughter)*

A few words from Kenni Apt

It's strange having the first apple crop without my Apa. It never truly dawned on me just how much work it is to maintain the gardens and the trees until this summer. Even in his final years, while his health was lacking, he still planted and picked; always joyful while doing it. He still walked our old lady dog Alilo (often Lali or disznó, said lovingly, to him) to Sierra Park; along with our appropriately named cat Scout, who would often ride in my Apa's wheelchair. *(Kamill's grandchild by Attila)*

László Safranyik: **Kamill's remembrance**

Thinking of Camill his broad smile and the following happy greeting come to my mind: „Laci, cheers to you, my brother!"

Our friendship started during the university years and strengthened with the passing of time, especially during over 20 years of by-weekly tarokk games. Tarokk is a type of card game that has been played by the Sopron University students and alumni since at least the last one and a half century. At the start, the card party had 5 membes, John Kurucz from Nanaimo, Tibor Bakos from Duncan, Frank Nyers, Kamill, and I from Victoria. These games were cherished events as it allowed us at least for brief periods to forget about our personal problems and those of the wolds around us to just enjoy each other's company. Sadly, with the passing of Tibor and Frank's illness, the tarokk parties ended because a minimum of four players are needed to play.

At the end of most of the card games there was time to discuss a wide range of topics such as current affairs, our life's journeys, aspects of arts, science, and politics. In the field of arts, Camill was a renaissance man with his deep knowledge, and interest in folk art, especially Hungarian folk music, folk dance, and folk songs. He often asked me for the names of folk songs that people sang around my birth place in the planes of Hungary. When I mentioned the name of a song he did not know, he would ask me to sing it, being interested not only in the lyrics but also in the melody. This presented a problem because I have no ear for music.

Kamill loved a good joke and cartoon characters such as Hagar the Horrible. On many occasions I cut out the daily rendition of this cartoon from the local newspaper and brought them to the card party to the delight of the group, especially Kamill and Frank. I recall that one of Kamill's favorite cartoon stories involved the Huns besieging the King's castle. In desperation, the king asked the royal astronomer to consult the stars to find out whether he will give up the castle. The astronomer stepped to the castle's window to study the stars. He returned shortly and informed the king that he will have to give up the castle. The king was puzzled by this quick, definitive statement and asked the astronomer how he arrived at this conclusion. His answer was: your Highness, there are at least 500 Huns on the castle roof.

Kamill, rest in peace my dear friend. May the eternal light shine on your soul. We shall meet again to talk about interesting stories and defining events through the journeys of our lives.

vitéz Draskóy György

1930 - 2023

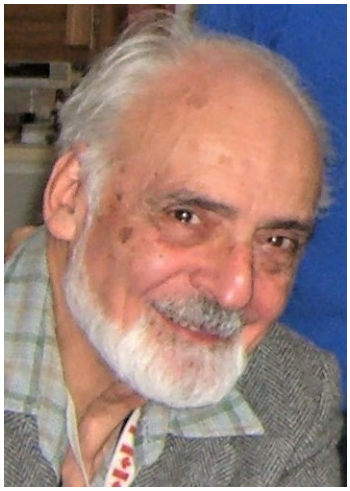

Born on July 1, 1930, Budapest, Hungary; parents: Ferenc Draskovich and Ilona Eszes (My parents were from well-to-do families of which several members had distinguished military careers in the last 180 years); spouse: Pat Gil1; married August 9, 1962; children: Andrew, March 11, 1964, Anthony, June 19, 1966. Education: Jesuit Gimnazium, Kalocsa, Hungary, General Science 1944-49, thesis 1949, Electrotechnics Journey-man ticket 1951, UBC (Sopron) Forest Engineering BSF 1961, University of New Brunswick (Recreational Use of Forest Lands), MF 1969. Work Ex-perience: -1967 -present Head, Park In-terpretation Section, Provinciai Parks Branch, NewfoundIand, 1963-1967 Engineer, Park Interpretation Section, Provinciai Parks Branch, Newfoundland, -1961-1963 4-H Club Instructor, Newfoundland.

"After completing elementary schooling in Kalocsa I attended the world-famous Pre-monstratensian High School at Gödöllő for four years. Having lost one year of schooling during the war years. I completed four more years at the Jesuit High School at Kalocsa. The secularization of religious schools, by the communist regime, necessitated the comple-tion of my secondary education by private tutors. With no hope of gaining admission to university because of the current policy of barring admission to offsprings of the former privileged classes. I took vocational training in electrotechnics and obtained a journeyman ticket in 1949.

While employed in the trade 1 managed to gain admission to the University of Szeged, but I was expelled a few months later after the communist authorities discovered my true identity and therafter I was barred officially from all institutes of higher learning in Hungary. Afterwards I was gainfully employed in various capacities by the then Ganz Electric Co. until my escape from Hungary in December 1956.

During the early 1950s 1 participated in competitive swimming with promising results. 1 advanced as far as the elimination trials for the Hungarian olympic team. However, luck parted with me again in the 100 m breaststroke, close to the end of the race and well ahead of the eventual winner I suffered a raptured lung (pneumothorax) and had to abandon competitive sports for several years.

1956 arrived and everything changed in my life. Up until then 1 was always an 'un-desirable' and an outsider in my own country. The communists tolerated me only because of my swimming. Even to my fellow workers I had to earn my 'stripes'. They accepted me only after they witnessed my willingness to risk my life during the floods of 1956, 1 guided a truckload of would-be

rescuers in chest-high fast-flowing flood waters. These same fellow workers were around me in the crowd at the Bem statue where the uprising all started. From there we all went to the Radio Building, then onto the Széna Square where 1 met Csaba Hajdú who eventuaIly became my classmate in Van-couver.

1 came periliously c1ose to death with others when captured by Russian soldiers. We were saved only by a gutsy Russian-speaking girl student who. over-hearing the soldiers intending to do away with us talked them into letting us go.

I crossed the border to Yugoslavia on December 3, 1956. Talk aboul bureaucracy! Has anyone heard of typing statements in nine copies? They were foxy though. Before our interrogation they dined and wined us well letting 'slivovka' loosen our tongues. Their main interest was the movement and the size of Russian troups close to their border. They kept us well guarded with AIsatian dogs behind double barbed-wire fences. The guards did not shy away from random beatings using their rubber sticks. They reminded me of the ÁVÓ, which beat me to pulp one night in 1948. My guiIt? My father was a war hero, and I heard a classmate (in public) recite one of his anti-communist poems

My unpleasant stay in Yugoslavia ended in February, 1957, when the Italian Red Cross took us to Locca di Ledro in the Alps. Here 1 had a most enjoyable and memorable stay until late May. when 1 boarded SS Ascania in the French port city of Le Havre. I was off to Canada with other Hungarians for the dawning of a new future.

We landed in Quebec City on June 6. 1957. From there the CN carried me further west to Vancouver for five solid days. My first place of stay was with a Polish lady along with five other compatriots. My first job was with the Grouse Mountain Chair Lifts. At this time, I met with the Sopron group and became one of the few fortunate ones who were afforded to join them at UBC. At the university I learned how to hunt wild rabbits with 200 helpers. beating the bushes and those bagged rabbits needed to be force -fed. I must have set a record in Descriptive Geometry for having to repeat my oral exam seven times. 1 took up swimming again while at UBC and estab-Iished several records in the breaststroke.

In spite of some seemingly useless courses and details. we have received a solid ground-ing in the basics. on which we could subse-quently build our careers whatever specialization we chose. What have I used of my schooling in the past 20 odd years? Sur-veying (which I squeaked through and had to supplement by following up on my own time), road layout and construction (for which I often had feelings of gratitude for "Cinke"), and of course, Silviculture.

My first permanent job was with the 4-H Club. I taught basics of agriculture. forestry. cooking, sewing and parliamentary pro-cedures to 420 young people. I look upon this period, from 1961-63 as one of the most pro-ductive and successful in my life. I received my MF degree in Recreational Use of Forest Lands in 1969 from the University of New Brunswick. I have been employed by the Provincial Parks Branch of Newfoundland since 1963, first as an engineer, later as the founder of the planning section. and since 1967 as the Head, Park In-terpretation Section. Between 1965 and 1967 I was on loan to the Canada Land Inventory to organize their recreational land inventory piIot project. Here I wrote an inventory manual which I believe to be the first to have used photogrammetry. 1 am an avid photographer and over 400 of my pictures have appeared in print. 1 also won many prizes. My love for sports did not subside with age. After achieving competence in aikido, judo, orienteering and yoga, 1 am presently working towards a black belt in karate.

1 married my wife Pat on August 9, 1962. We met at Acadia camp, while at UBC. Our first son Andrew has shown taIents in many fields and has just graduated (1985) with Merit of Awards in computer science at the University of Newfoundland. Our second son Anthony is accident prone to the extreme. He is also inventive and resourceful but not given to academic pursuits. My British-born wife is a librarian. Consequently, the walls of our house are covered with books, many of them in Hungarian. My current plans include retirement in 1986 but continuing to work in my profession to help those less fortunate in the Third World countries of Africa.

My guiding principle during the last twenty odd years was that when my life is over, 1 wish to be judged on my accomplishments. Without boasting, 1 feel that 1 have completed most of my personal goals". *(ex The Sopron Chronicles, 1986)*

Andrew Draskoy: **My Dad**

Thank you for coming here today to remember George Draskóy: my father and my good friend. He was a good friend to many, and I would like to acknowledge in particular his former wife, my mother Barbara, and his partner of many years Pilar, both of whom are here today.

George was born as György Ferenc Draskovics to parents Ferenc Draskovics and Ilona Eszes. The family name later changed to Draskóy when Ferenc was recognized for the order of the Vitéz. They lived in Kalocsa, Hungary, near the Danube and owned a large farm there, which George helped run starting at an early age. His childhood activities included swimming and rowing on the Danube.

Life for everyone then changed in the war and its immediate aftermath. Dad didn't speak much of this time, other than to say that they knew it was over when one day the German soldiers were gone and suddenly there were Russians there instead. With the installation of the communist regime, the family's farm and house were confiscated and they were left homeless. A good friend of Dad's, who was like a brother to him, spent part of the money he had saved on building his own house to help buying a home for the Draskóys. This generosity was never forgotten by Dad, and throughout his life he was always quick to offer a place to stay to those who needed it.

After finishing high school first near Budapest and then with the Jesuits in Kalocsa, George wanted to attend university, but the communists would not allow members of former landowning families to do so. He instead trained in electrical work and got a job with the famous Ganz electrical company. He was also active as a swimmer on the Hungarian national team. In 1951, he became a Hungarian champion as prt of the 400 metre medley relay. As 1956 approached the team was training for the Olympics when everything changed.

The Hungarian revolution changed Hungary, changed the world, and changed the lives of many who are here today. Dad, like most Hungarian youths, embraced and participated in the brief revolution. When external help failed to arrive and the Russian tanks rolled in, Dad was rounded up to be taken prisoner. A friend seeing this happen got the help of a young lady who pretended not to understand what was going on and while berating Dad for trying to get out of his work, hauled him away from the truck he was being herded into. The soldiers found it so amusing that they let him go. The kindness of this brave stranger let Dad escape. He said farewell to family and the family's 'puli' dog and escaped the country with just a small bag of belongings, ending up at a refugee camp in Italy.

While there, someone gave him a camera, and he spent much time hiking and taking photographs in nature. Eventually a great opportunity arose: The chance to emigrate to Canada and attend university, learning initially in Hungarian. The faculty and students of the Sopron School of Forest Engineering had moved lock stock and barrel to Vancouver, becoming the Sopron Division of the Faculty of Forestry at UBC. George's dream of a uni-

versity education could now come true.

Dad continued his sports activity while at UBC, including also hiking and climbing with the Varsity Outdoor Club. He took a job operating the ski lifts on Grouse Mountain, an amazing natural setting featured in some of his photographs and paintings. While working there one day, he saw a skier stuck in the snow and went to help her. It turned out that they were both living in the same building in Acadia Camp at UBC. That was how he met Barbara.

After they graduated, Dad took a job in Newfoundland and the couple were married and moved to Corner Brook on the west coast: a place of seas, forests, mountains, and rivers. Here he became the founding Naturalist of a new 4H district: a youth education program specialising in connecting with the natural world.

After a couple of years, the new provincial park system hired Dad as the Chief of Interpretation - all the human activity and education in the parks. He retained this position until his retirement, with a short hiatus at the University of New Brunswick in Fredricton to obtain his Masters in Recreational Use of Forest Lands.

In St. John's, George and Barbara raised two children, myself and my brother Tony, who sadly died of cancer in 2018. The Hungarian community was quite active there in those days, and the house was often filled with 'tarokk' players and Hungarian music and food. We lived in two places, eventually moving out by the sea to the lovely house we built in Logy Bay. Both places were nestled in the woods and the family spent much time skiing, snowshoeing, and camping; and Dad helped coach the local swim team.

Travel, too, was a big part of family life, with many vacations abroad as well as much hiking and camping on the island. Daily life involved a lot of incidental social activity: you could not walk more than a few feet without Dad meeting someone and starting a lengthy conversation. He connected with everyone, and so every opportunity to do new things and make meaningful friendships would occur.

The family over time also included two puli dogs and numerous cats. To Dad and to all of us, they were as much part of the family as the rest of us.

By the end of the eighties, both children had left home, the animals were gone, and George retired. He and Barbara separated, but remained very good friends up to the end, both moving back to Vancouver and living close by.

George enjoyed a long retirement in Vancouver, and his life here changed in many interesting ways. His interest in divination led to the discovery of 'Reiki healing', and he began to explore spiritual and philosophical avenues in a way that he would not have before. The people Dad met through Reiki were very important to him, and he has many good friends all over the world because of it, eventually teaching in the summers in a camp in Transylvania and initiating over 350 students.

He continued to travel the world, visiting all the continents save Antarctica. It was while on a trip to Fiji that he had an intuition that he had to get on a bus in Vancouver, and so as soon as he returned he went to the PNE exhibition. There he started up a conversation with some strangers, as he was very good at doing, one of whom was Pilar Hewitson. When they went their separate ways, he got on the bus again, and there was just one seat free: next to Pilar! That was the beginning of a relationship that has lasted some three decades.

Dad gleefully entered the digital age through photography, working constantly with photos and videos on the computer, and creating over 100 'Youtube' videos and slideshows. Right up to the end, he would go for photo walks around the block, taking pictures of flowers. One of his happiest achievements was an exhibition in Transylvania 2011 of some of his favourite photos.

As a senior, George discovered a wonderful way to continue athletics in an appropriately social way through the Grandragons seniors dragon boating team. He absolutely loved this activity and was very proud of his participation in 200 races and of being able to go with the Canadian dragon boat team to the international championships in Szeged, Hungary. When I found Dad's folder of important documents such as citizenship and so on, amongst them was his certificate of participation in the 200th race. That was just as important to him as becoming a Canadian.

Hungarians, former workmates, Reiki students, dragon boaters, photographers, and all the random people he encountered and strike up conversations with: Dad had many communities of people to call friends, people of all ages and backgrounds. His genuine interest in and ability to connect with such varied people won over many. They gave him lifelong relationships and I believe they are a big part of what carried him to the beautiful age of 93.

We will all miss his understated humor, his kindness and acceptance, his example of how to grow old gracefully with a full mind and heart. Above all, we'll miss the interesting conversations.

Dad, we're sad to see you go, but I think we will all be chatting with you in our hearts for a long, long time.

Rétfalvi László: **Draskóy Gyuri barátom**

Nem csak a UBC-n 1961-ben végzett erdőmérnök évfolyamunknak volt második legidősebb tagja, de mára Gyuri barátunk Sopron Alumni néven jelzett csoportunkban a leghosszabb életkort megélt diákja volt. Majdhogy elnyűhetetlennek hittük. Szerencsére szellemi képességét a végéig megtartotta.

Közeli barátságba Gyurival csak munkából való visszavonulásunk után kerültem, amikor visszaköltözött Vancouverbe és havi ebédösszejöveteleinken együtt formáltunk kritikát Kapocs folyóiratunk akkoriban megjelenő példányaira. Aminek az lett az eredménye, hogy hamarosan ránk hárult – a "Hát ha ti jobban csinálnátok" elv alapján lapunk kiadásának további feladata. Akkori jártassága az Adobe Pagemaker 'tabletop publishing' szoftverben tette lehetővé első közösen elektronikusan szerkesztett Kapocs lapunk megjelenését 2003 márciusán volt Dékánunk Roller Kálmán 90. születésnapjának megünneplésére. Bár a lap további szerkesztése rám maradt, Gyuri továbbra is rendszeresen besegített mint 'képszerkesztő', ahogy a szükség azt megkívánta.

Végzés után Gyuri egyből Newfoundlanbs került provinciális állami szolgálatba, mint park tervező/'interpreter' és maradt ott visszavonulásáig. Saját állásvállalásom Nova Scotiában 1965-ben és azévi newfunlandi látogatásom alatt találkoztunk újra. Akkori maradandó emlék a régimódi 'nokedli szaggatás', amit Gyuritól tanultam meg vendéglátásuk alkalmával és a még maradandóbb váll masszázs, amit az erőskezű Gyuritól kaptam, amikor vállfájásra panaszkostam vizilabdázás közben az ottani egyetem uszodájában. A masszázs annyira segített, hogy azóta se volt panaszom fájós vállra. Dicsértem is Gyurit a segítségért, amit később tökéletesített a 'reiki' nevű technika alkalmazásával olyannyira, hogy kiérdemelte Adamovich professzorunk megitélését, hogy 'delejes' képességgel rendelkezik. Hetvenötödik születésnapján találoztam is 'delejes' adottságokkal rendelkező 'Reiki mester'kollegáival.

Meg kell említenem Gyuri 'Dragon boat' versenyző aktivitását, amit nagy lelkesedéssel csinált és kivételes meglátásait fényképek készítésében, nem beszélve határtalan türelméről azokból Youtube történeteket összeállítani.

Gyuri rendszeres résztvevője volt időszakonként házunkban tartott 'old geezers' ebédeknek és a közelmultban csak a virus járvány miatt szünetelő 'boxing day' fogadásoknak.

Gyuri barátom, 'vitéz' apádtól örökölt címedet érdemben viselted. Nyugodjon békében.

(2023 augusztus 14, Vancouver, BC)

Szalkai András
1934 - 2023

Andy passed away peacefully on September 2nd in Richmond, B.C. He is survived by Stephen (Marta) and Dennis (Shannon) and his four grandchildren, Daniella, Gabriella, Joshua, and Olivia.

Andy was born in Eger, Hungary, on August 7, 1934. His studies at Sopron University were cut short when he left Hungary during the 1956 Revolution. He came to Canada in 1957, completing his Bachelor of Science in Forestry at UBC in 1959.

Andy married his loving spouse, Eszter in 1963, first settling in Williams Lake, then shortly afterwards moving to Quesnel. He had a very distinguished career working for the forestry company Weldwood of Canada in Quesnel, starting in 1965 up until his retirement in 1995.

Andy received Mr. Tennis BC award in 1984 for his decades of volunteering, and teaching tennis to youths and adults in Quesnel. In 1994, he received the Distinguished Forester Award in BC and was very proud to represent the Sopron class when he received the prestigious designation. In later part of his career, he became the President of the Vernon Seed Orchard Company, a position that he felt positively influenced reforestation in BC.

In retirement, Andy enjoyed travelling with his wife, Eszter, and together they saw many great places. Eszter predeceased Andy in 2015. He was very proud to be a loving husband, dad, and grandfather. The best times for him were the family get-togethers, where there was lots of laughter and stories. Andy's love of his grandchildren gave him great joy and pride watching them grow into adulthood.

Andy felt blessed for the life he lived, friends, Sopron/ UBC classmates, and his family will miss him dearly. Special thanks to the staff at Courtyard Gardens in Richmond, BC, who looked after Andy with the utmost care and compassion during his time at the residence. *(ex Obituary)*

□

Born in Eger, Hungary on August 7, 1934; parents: (...) Szalkai and Anna Nagy; spouse: Eszter, 1963; children: Stephen (1965) and Dennis (1969). Education: Highschool in Eger (Dobó Gimnázium) - 1959, BSF - 1959, UBC. Experience: A wide variety of forestry work in the Cariboo area of BC with private firms and since 1965 Weldwood of Canada Ltd, - 1959 Forester, Consulting Forester, - 1965 Tree Farm Li-cence Forester, District Logging Superintendent, Manager of Forestry, Woods Manager, Divisional Forest Manager.

Developed numerous systems and solutions for log production, log delivery and other everyday problems. Wrote several company presentations on the above. Acted as witness to various task forces and the Royal Commission on forestry. Memberships: RPF, 1963, Canadian Institute of Forestry, Canadian Forestry Association (director), Interior Forest Improvement Board of Contractor Szakmai életrajz, Clause Advisory Committee. Andrew has an impressive past as a tennis enthusiast and keen sportsman, participating in soccer, table tennis, cross country skiing, etc. Besides sports he enjoys gardening and travelling. Life philosophy: "Accomplishments require hard work. Past - full of hard work, present --enjoyable, future - optimistic". *(ex Sopron Chronicles, 1986)*

□

Erdőmérnöki Oklevelét 1959-ben szerezte meg a British Columnia Egyetemen. 1959-1965 között erdészeti munkát kezdett a Lignum Ltd.-nél, ahol fakitermelésért, erdészeti munkáért volt felelős, mint erdészeti osztályvezető. Megalapító tagja volt az L.J. Milner & Associates erdészeti tanácsadó társaságnak. 1963-ban kapta meg a British Columbia Registered Forester címet. 1965-1995 között a Welldwood of Canada Ltd.-nél öt pozicióban dolgozott 30 évig a kezdeti fakitermelés éa velejáró erdészeti munka igazgatója lett. Szakmai tevékenységéért a Mr. Tennis Award és a Distinguished Forester Award kitüntetésben részesült. *(ex 2023 U.Sopron 'vasdiploma' szakmai életrajz)*

V I S S Z A T E K I N T É S E K

E L I N D U L T A M S Z É P H A Z Á M B Ó L

Gőgös Ferenc: **Napló töredékek**

Ezen napló töredékek Pintér László munkálkodása révén jutottak el hozzám. Tartalma a Soproni Egyetem 1956-os 'kivándorlásának' eseményei, amelyek már több korábbi Kapocs írásban megtalálhatók, de azok mind vagy a szerző emlékezetére vagy mások által jegyzett információkon alapulnak. Jelen részletek történelmi hűségük okán 'forrás' anyagnak tekinthetők és korábbi hivatkozások helyénvalóságának ellenőrzésére is alkalmasak. 'Személyes' tónusa pedig számomra hátborzongató hatással van. A Szerk.)

1956. dec. 31.

Az oltás minden szőr nélkül múlt el. Semmi vész egész vonalon. Este írtam levelet haza. Másnap (29-én) délelőtt fényképeztem Salzburgban. Az indulás délután 6-ra volt kitűzve (busszal az állomásra). Az utolsó órák azzal teltek, hogy a régi kézilabda, gimista élményeket hánytorgattuk. – 5 óra után lótás-futás a folyosón, azt hittük, kitört a forradalom. Kiderült, hogy 20 ember kimaradt a listából, s most mi sem indulunk. A profok gyerekei sírtak, az asszonyok is. A vége az lett, hogy elindulunk a 20 ember nélkül, miután igéretet kaptunk arra, hogy utánunk hozzák őket is.

A vonat klassz volt, hat személyes fülkékkel, (hálókocsi) összkomfortos kényelem, stb. Este 9-kor indulás Salzburgból. Az érzések meglehetősen ellentétesen vették elő a társaságot. Egy kis részük elkenődött ugyan, de a nagyobb rész az utazás várható meglepetéseit, látványosságait latolgatta. Éjjeli út Németországon keresztül, – nagy sebességgel vágtató gyorsvonat. Kaja ládaszám. Minden állomáson vöröskeresztes nénik hordták a kaját úgy, hogy egy részét az ablakon kellett kidobálni.

A kanadaiak bocsánatot kértek Rollertól a hiányos ellátás miatt!!!

Reggel értünk Kölnbe, csak pár percet álltunk, de a Dómot láttuk. Ismét csomagokat kaptunk, aztán tovább; Belgium, a határállomáson (Herbesthal) egész nap vártunk, mert lekéstük a kompot Angliába. Hárman (Péri, Pista meg én) bementünk a városba: körülnéztünk, fényképeztünk. Kis város, szép házakkal.

Délután mise a pályaudvaron, Este príma vacsora a restiben. Utána egy-két belga kislánnyal 'beszélgettünk'. Alvás, és

hajnali 3-kor indulás. Hat órakor keresztül Brüsszelen, és 7-kor megérkeztünk a tengerpartra, Ostendébe.

Átszállás a hajóra. Elég nagy dög volt. Hamarosan minden részletével megismerkedtünk. Első osztályú reggeli. Tíz órakor futottunk ki a tengerre, illetve a csatornára. Életünkben először. Ez olyan pillanat, amelyre sok ember egész életében hiába vár, nekünk sikerült. Csak más is sikerüljön. Négy órai út után már Doverben vagyunk. A tenger különben csendes volt, szép napsütéssel, csak a szél volt kissé erős. Doverben hamar átestünk egy-két formaságon, egy gyenge angol ebéden és most ülök a liverpooli gyorsban, írok és éhezem!

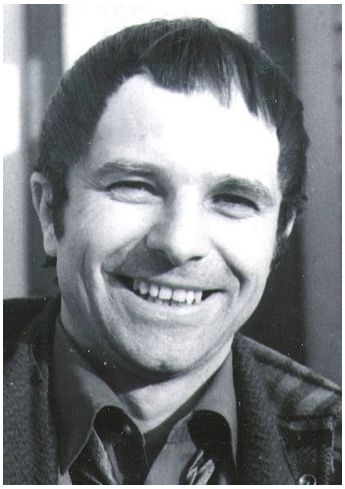

1957. jan. 17.

Kicsit elhanyagoltam a naplóírást. Most röviden bepótolom.

A vonatról (Angliában) buszba szálltunk és elindultunk a liverpooli kikötő felé. Azon drukkoltunk, hogy éjfélre fent legyünk a hajón. Nem sikerült. A Szilvesztert a zsufolt buszban töltöttük, s itt értük meg az 1957-es évet. Bár ilyen kutya Szilvesztert nem értem, mégsem panaszkodom, hisz mi lehet otthon? – Hej te Isten, de nagyon büntetsz bennünket!

A hajó minden képzeletünket felülmúlta. Kivül belül csodaszép kényelem, luxus, szinte hihetetlen mértékben. Kaptunk 5 dollárt is. Csak este 6-kor indultunk el. A profok javaslatára egy kis rögtönzött ünnepélyt tartottunk, melyben elbúcsúztunk Európától. Rajczy (színész) szavalt egy verset, utána énekeltünk. Aligalig maradt szem szárazon. Úgy éreztük, hogy amint lehet, ismét jövünk vissza. (Pedig akkor még nem is tapasztaltuk a nyugati életformát, melyet annyira dicsérnek.)

Az éj folyamán értünk nyílt tengerre, úgy, hogy nappalra már esős himbálózásra ébredtünk. S jött a rém: a tengeri betegség. Nagyon sokat nevettünk, de alapjában véve szönyű rossz dolog. Én ugyan nem kaptam meg, de láttam a többiek kínlódását (Boa Sanyi, Farkas Misi, Herczeg Bandi, stb.) Az egyik haverom pl. agyon akarta lőni magát kínjában.

Igaz, én is csak úgy úsztam meg, hogy egész nap a fedélzeten, a hajó tatján ténferegtem. Maga a tenger nagyon szép. Én nagyon elememben voltam, mikor egyik este komolyabb vihar tört ki. Nem bírtam magammal, a legfelső fedélzetre kapaszkodtam, ahol a korláthoz vágott a szél, leöntött a hullám. Nem számított. Egy heti utazás után kedden (jan.8) hajnalban kikötöttünk Amerika partjain, St. John-nál. Reggel 7 órakor láttam meg az 'új hazámat'.

A kikötő mellett, az Immigration House-ban helyeztek el bennünket, mondván, hogy 2 nap mulva tovább megyünk. Igen ám, csakhogy a Pacific dolgozói sztrájkoltak, és mi még most is itt vagyunk. Nem baj, legalább rájöttünk, miben rejlik a nyugati kultúra, mennyivel vagyunk mi alacsonyabb fokon (mondta ezt egy amerikai szenátor), stb.

Rögtön, első este bemutatták a város előljáróit, rendőrfőnököt és utána tánc volt. Ez kétség kivül kedves fogadtatás volt. Megismerkedtünk (Herczeg és én) két kanadai girl-el, bár beszélni angolul egy szót sem tudtam. Később naponta eljöttek, találkoztunk a városban (9 km. autóbusz, - 10 cent), s mi is elmentünk hozzájuk. Közben tanulgattunk tőlük angolul is. Itt az erkölcsi felfogás egész más, mint nálunk Európában, pláne Magyarországon. Ezt tapasztaltuk ennél a két lánynál is, bár kevésbé, mert a mama nagyon vigyázott rájuk. Egyik este, mozi után (mert az is volt náluk) elmentünk tizen a Katolikus Kör báljára. Ami itt volt, az minden képzeletet felülmúlt. Nálunk az utolsó kuplerájban szemérmesebb nők vannak, mint itt. Nagyon megcsömörlöttünk. S az a hülye, barbár tánc, néger tam-tam dobok pergésére nem rángatózik a törzsfőnök különben, mint ők. Pfúj! Európai tánchoz (tangó, keringő) nem is konyítanak. Öltözködésük szörnyű. Nem mondom, jól élnek, van pénzük, de ízlésük abszolut zéró. Kockás ing kétszer olyan drága, mint egy fehér, de ők azt a bikavadító színt szeretik venni. Szívük nincs, helyette az 'üzlet' fészkel a mellkasukban. Aki nem tud angolul, azonnal becsapják, nem számít, hogy menekült és kevés a pénze. Amit ajándékba adnak, odadobják lélek nélkül. Az osztrákok szegényebbek is, több menekültet is látnak el, de amit adtak, látni lehetett, hogy jó szívből adják. Ezek?…

Na és a kultúra! Buták, mint a föld. Nem ismernek ezek egy költőt sem, földrajzhoz nem is konyítanak, olvasni csak ponyvát olvasnak. Egyszóval… Idézem egyik barátomat: „Barom degenerált nép!" Hát ha tovább is ilyenek lesznek a tapasztalataink, nincs az a hajókötél, amellyel itt tartanak bennünket. – Ja, még a sport! Minden emberiességükből kivetkőzött állatokon szórakoznak, mint a pankrátorok, vagy a rögbisek. Egyedül a kosárlabda, meg a jéghoki amit elismerhetünk nekik.

Tegnapelőtt kosaraztunk egy jót, és győztünk. Nekem is elég jól ment. Utána fürödtünk egyet. – Ma jönnek a Sandy-ék elbúcsúzni, mert holnapután reggel végre indulunk tovább! De hogy hová, azt csak a Jóisten tudja!

1957. feb. 11.

Ugyancsak rég írtam már! Reggel (jan. 19.) elindultunk St. John-ból buszokkal az állomásig, s ott vonatra szálltunk. Grácerék bekerültek mellénk. Kényelmes nagy kocsik voltak, de nem hálókocsik, s így az éjjeli alvás nagyon kevés volt. Délelőtt 10-kor értünk Montreálba. Nagy fogadtatás volt, – jól esett. Ebéd az állomáson. Ismerkedés, és ki a városba, lógás. Egy magyar srác kalauzolt bennünket. A város nagy, de nem szép. Rengeteg mozija van, – légiós filmekkel. A fiú perfekt beszél magyarul, angolul, franciául, németül, spanyolul és románul, és azonkívül elektromérnökire jár. Irigyeltük.

Délután beszállás a vonatba, immár elsőosztályú hálókocsikba. Elhelyezkedés, indulás izgalma után jó vacsora az étkező kocsiban. Nagyon élveztük úri modszerüket, hogy evés közben gyönyörködhettünk a tájban. Nagyon kedves néger boyunk volt. Esténként tőle tanultunk angolul. Három nyelvet beszélt. Francia felesége, háza, autója van. Az hülye, aki azt mondja, hogy a néger így-vagy-úgy. – A táj először lapos volt erdőségekkel, azután lapos volt erdő nélkül (prairie), sok hóval és pokoli hideggel. Az utolsó előtti éjszaka aztán beértünk a Sziklás Hegységbe. Utunknak ez a része felejthetetlen volt. Kint álltam a peronon fényképezőgéppel a kezemben, pedig majdnem megfagytam, de nem tágítottam. Már hajnalra felkeltünk, még fenn volt a hold, hogy semmit el ne szalasszunk. Ha jók lesznek a képek, majd azok beszámolnak, hogy mily gyönyörű helyen jártunk.

Csütörtökön, öt napi vonatozás után érkeztünk meg Abbotsfordba, két kilóméterre az USA határtól. Személyautón mentünk ki a reptérre, ahol a volt katonai táborban fogunk lakni. Kényelmes hely és a kaja is elég jó. 20 személyes szobák. Itt is folytatódtak a hajnalig tartó viták a politikai helyzet állásáról. Hiába, azért vagyunk magyarok, hogy vitatkozzunk, politizáljunk. – Kedden belázasodtam, tüdőgyulladás. Kicsit megijedtem, de a penicillin injekciótól csakhamar felgyógyultam. Minden délelőtt három óra angol oktatás. Elég jól megy. A teacher neve: Mrs. Green. Esténként edzés, vagy televiziót nézünk.

9-én voltunk Vancouverben. Nagyon szép város. Kosárlabda meccset néztünk. Este elmentünk az egyik erdész profhoz. Jó volt, bár alig tudtunk pár szót angolul. A jövendő otthonunkkal nagyon meg vagyok elégedve. Majd a városról még írok bővebben. Közben jött 600 új 'civil' menekült. Egy régi kanizsai bunyóssal takálkoztunk is.

Éljük napjainkat, írjuk és várjuk a leveleket, ez minden örömünk. Nagyon ellustult, eltunyult a nép a semmittevésben. Nagyon bánt az otthoni helyzet, szegény apámat sajnálom. Sokat kell neki tűrni. Istenem, csak baja ne legyen. Nem kapok levelet, nagyon féltem!

A helyzetünk úgy fest, hogy nagyon átvertek bennünket. Amit megígértek, semmit sem akarnak megadni. Nagyon el vagyunk keseredve! Az ötöd évesek csúnyán viselkednek: „Mi egy évig megélünk fejen állva is!" Azzal nem törődnek, hogy velünk 5 évig mi lesz. A professzoraink 'csencselnek' a vöröskeresztnél, nekünk meg semmink sincs. – Hej magyarok! – Egyedül Roller csapott az asztalra Vancouverben, mert még a magyar egyetemet se akarták megengedni. Végül megkaptuk azt is, hogy egy évig nem kell a kajáért fizetni.

Február 21-én otthagytuk Abbotsfordot és autóbuszokon elindultunk új szálláshelyünk felé, Powell Riverbe. Az út gyönyörű volt Vancouveren keresztül végig a tengerparton. Útközben két kompon is utaztunk busszal együtt. A megérkezés annál lehangolóbb volt: füstös baraktábor a dombtetőn. Megijedtünk. De aztán megvigasztalódtam. Hideg-meleg víz állandóan, központi olajfűtés, kedves kétszemélyes kamarák, az én ablakom a tengerre néz. Az ablak alatt közvetlen a kikötő és a papírgyár. A környék is szép. Már másnap öten nagyon jót kirándultunk.

Hétfőn megkezdődött az angol tanítás. A teacher nem tetszik tulságosan, de majd megszokom. Napi négy órát tanulunk, mindig álmosan, mert az éjszakák beszélgetésekkel, vitákkal telnek. Most ismét verselek, úgy érzem, hogy jobban, mint eddig. Feszít a vágy, hogy komoly költő legyek. De néha még mindig nem bízok magamban és megtorpanok. Sokat lógok a tengerparton. Nagyon élvezem.

Kosármeccset játszottunk a Highschool-lal megérkezésünk után, – és kikaptunk. Elkezdtem a foci edzéseket. Az első meccsünk potya volt: 3:0- ra győztünk, de tízet kellett volna rugni. A következő héten 4:2-re győztünk. Mindkét gól az én lelkemen szárad. Az indiánok ellen 4:4. Nagyon durvák. S végül tegnapelőtt kikaptunk 4:2-re. Holnap megyünk Vancouverbe (nem valami virágos reményekkel) a UBC ellen.

Most volt az Ifjúsági Kör elnökének a megválasztása. Már előtte egy héttel nagy volt a hajsza: gúnyos plakátok, rigmusok, nóták, stb. Három jelölt indult: a harmadik és az ötödik évfolyam jelöltje a Juhász Gyula, a negyedik évfolyam jelöltje a Gráczer Miki, és a mi (első és második) évfolyamunké Boa Sanyi. Mi csak cselből indítottuk Sanyit. Kulaccsal (Gráczer) titokban megegyeztünk, hogyha segít bennünket, Boa az utolsó percben visszalép és ő lesz az elnök. Igy is történt, hiába voltak az ellenpárt ötletei, gyűlései, agitálásai, Kulacs lett az elnök, a csel jónak bizonyult. Most nagyon haragszanak ránk a felsőévesek, hogy a balekság túljárt az eszükön. Kulacs pedig a tanárokkal harcol. Roller az első választmányi gyűlésen kijelentette, hogy teljesen a vezetőségre bíz mindent, oldják meg a problémákat ahogy tudják. Csúnya volt a Rollertól. A legnehezebb percekben elhagyott bennünket. Köszönjük igazgatóúr!

Rursz kerülő uton írt Cinkének (Adamovics) Apámról. Az állásából kirugták, nem írhat. – Istenem, csak el ne vigyék, mert akkor többet nem láthatom. – És még semmit, semmit vissza nem adhattam neki, amivel egy fiú tartozik egy nagyon-nagyon jó apának, aki mindenét feláldozta, hogy fiából ember legyen.

Marával levelezek. Ő és az ő szerelme tartja bennem a lelket. – Édes kis aranysörényes szerelmem! Ha tudnád, hányszor hívlak éjjelenként, mikor már nagyon elkeseredem. – Csak te szeress Kicsim!

Tegnap voltam kint az őserdőben becslésen az angolokkal. Szép, de veszélyes és nehéz munka. Embert kíván. Esőben moszkitókkal, hetekig embert nem látni, 200 dollárért, meggondolandó.

Nem bírtam már magammal az utolsó hetekben. Elmartam az egyik prof 16 éves lányát. Isteni alak, közepes ész, de most nagyon jól esik ragaszkodó szeretete. Csak baj ne legyen! Mert a felső évesek irigyek, és a nőéhség nagy! Az angol lányokhoz nehéz hozzáférni, és nem is érdekelnek.

Van egy angol barátom, ahhoz járogatok. Autóval jön értem. Mindene megvan, 26 éves, nőtlen, él, mint a hal a vízben. Sokat tanulok tőle angolul.

Holnap megyünk Vancouverbe focizni. Kiváncsi vagyok hogy, s mint lesz.

K E Z D E T E K A Z Ú J V I L Á G B A N

László Rétfalvi: **Összerázódás -1960**

Jól éreztem az iskolaév kezdetekor, hogy a múlt nyáron megkeresett pénzem nem tart ki a következő kereseti lehetőségig. Január 1 dátummal újabb $370 kölcsönt kellett felvennem a 'Sopron Student Assistance' alaptól (négy évig kamatmentes, azután a már ismeretes 5%-os kamattal).

A vizsgaidőszak, úgymint a korábbi években, ismét átcsúszott január közepéig, főleg azoknál, akik utóvizsgával tudtak csak továbbjutni, vagy olyanoknál, akik jobb eredmény eléréséért ismételték meg a megpróbáltatást. Esetemben, ha jól emlékszem, egyszer se kellett vizsgát ismételni és a jobb jegyek elérésében pedig már nem voltam érdekelt. Nagyon valószínű, hogy ezen időben már megfordult fejemben a pályaváltás gondolata, de azt továbbtanulással terveztem megoldani.

Napi rutinom nem sokban különbözött a korábbiaktól - az egyetemre járás, az előadások hallgatása, a jegyzetelés, majd a jegyzetek egymásközti cserélgetése és a mindig felbukkanó zúgolódások megtárgyalása. Zúgolódásokból pedig nem volt hiány. Két évfolyamtársam, Farkas Pista és Báthy Pista korábban közvetlen szomszédomba költöztek és néha együtt mentünk fel a 10th Avenue 'Deans' nevű vendéglőjébe az otthoni tanulás után, esti 10 centes kávénkra és ritkán a nagy szelet 'lemon cream pie' édességre. Mindkét Pista olyan sovány volt, hogy egyszerre fel tudtam őket emelni, két karomban tartva. Persze, ilyesmit csak virtuskodásból tettem, mint tettem jóval korábban a cementes zsákokkal való emelgetést is.

Szórakozásunk maradt a moziba járás, de nem a régi formájában, hanem a legújabb, nagy hírveréssel beharangozott hollywoodi produkciók látogatásával. Ez idő tájt lehetett az amerikai NBA kosárlabda profiliga 'all-stars', azaz válogatott vancouveri látogatása, akik közül csak a legjobb, Bob Cousy nevére emlékszem, majd később a híres Harlem Globetrotters - közöttük Wilt Chamberlain – akik inkább labda zsonglőrködésükkel tettek ránk hatást. Elmentük meghallgatni a már akkor is világhíres jazz trombitás 'Satchmo'-t, azaz Louis Armstong játékát egy hasonlóan híres 'jazzband' kíséretében. A trombitás rekedtes énekhangja talán még zeneszerszámja hangjától is híresebb volt. Akkoriban, ezeket a nagy érdeklődést keltő eseményeket a Georgia Street Auditóriumban adták elő, amit csak a Queen Elisabeth Theatre megépítése után bontottak el. A belépőknek borsos ára volt, de az ígéretes élmény érdekében nem haboztunk áldozatot hozni.

Emellett, jártunk a Magyar Ház eseményeire, főleg a bálokra és ahogy korábban is említtetett, itt-ott többen követtük 'úttörő' táncosainkat kipróbálni 'szerencsénket' a belváros esti táncos helyek ígéretes lehetőségeiben. A magyarházi bálok, a sok ismerős arc miatt, azért még domináltak. Ritkábban, de még folytatódtak a zártabb körű házi táncos esték is, amelyek közül nekem csak a Szy Bukka és Marika által tartottakra van emlékem. Ezen rendezvényeken kerültem közelebbi ismeretségbe, a mi 1958-59 szilveszteri esténkén már megismert K. Enikővel. Hamar éreztem, hogy szívesen táncol velem és kölcsönös szimpátiánk olyan hangulatot teremtett bennem, amiben évek óta nem volt részem. Hallásból ismerve szülei rendkívül szigorú magatartását, magamon is csodálkozva, kértem tőle találkozási alkalmat. Enikő akkor már középiskoláján túl volt és a belvárosban dolgozott egy

Munshaw nevű, nagy fényképészeti cégnél. Találkáinkon, munkavégzés után vártam rá és együtt buszoztunk haza, majd váltunk el szülei háza közelében. A 'party'-kon, táncolás közbeni szoros átkarolás sokkal intimebb érintkezés volt, mint a találkáinkon történő kéz-a-kézben tartás. Kapcsolatunk nem tartott sokáig, a következőkben említendő hirtelenséggel ért véget.

Március végén megint lett jövedelem adóbevallás, amiben múlt évi keresetem összege maradt az adómentes sáv alatt, tehát a korábban levont kis adó-előleget ismét visszatérítették. A 'UBC Zoology' nyári munka kereset ($800) mellé jött még egy kisebb összeg ($164), aminek utána kellett járni. Nem emlékszem honnan jutott tudomásunkra, hogy az előző évben, bérrendezés következtében, visszamenőlegesen megemelték a 'prevailing' minimum órabért és a keletkezett különbség mindannyiunknak járt, akik Jasperban, vagy másutt hasonló körülmények között dolgoztak. Jóindulattal elképzelhető, hogy maguk a munkáltatók kerestek fel bennünket a távozásunkkor megadott címen, de lehet, hogy hallgattak volna, ha nem keresem fel őket érdeklődő levelemmel. Mindenesetre megkaptuk a nekünk járót.

Összegyűlt fényképeim alapján tudom, amikor a szépen cseperedő kis Izabella képét látom, hogy tartottam kapcsolatot Ilona nagynénémmel Ausztráliában, valamint barátaim közül Sass Zolival Budapesten, Kampuval Jászberényben és másokkal is időszakos levelekkel, itt-ott hosszabb szünetekkel keverve. Szüleimmel volt leggyakoribb a levélváltás, de egyes sorstársaimhoz képest, velük is csak ritkán. Diófa utcai házuk makulátlan rendben tartott virágos kertjének képe jó érzéssel töltött el. Gyurika unoka, Maczkó Pityu és Horváth Kati kis unokatestvérek gyakori látogatók lehettek szüleimnél, a sok küldött kép alapján ítélve. Mellettük, én is hiányoltam jelenlétemet egy frissen készült műteremi családképről. Saját készítésű fényképek küldésével próbáltam pótolni a hiányt.

Szintén fényképek emlékeztetnek a tavaszi tanulmányi kirándulásokra, a UBC Forestry Faculty újonnan szerzett 'Haney Research Forest'-nek elnevezett, Vancouver közeli erdőrészen. Ezen korai képek még az itt-ott frissen tarra vágott területet mutatják. Elgondolkodtató, hogy az erdőrészt adományozó fakitermelő vállalat, miért csak a 'faanyag' kitermelése után mutatta adakozó kedvét. Természetesen, az ilyenfajta adakozásnak meg voltak a pénzügyi vonzatai, ami akkor, valószínű előtte is, de minden bizonnyal a későbbiekben azt jelentette, hogy a magasan felértékelt adomány értékét levonhatták adózásnak kitett jövedelmükből.

Az évvégi vizsgákról nincs semmi emlékem, ami azt is jelentheti, hogy minden simán ment, de azt is, hogy nem nagyon foglalkoztatták gondolataimat. Ezen időben fejezték be tanulmányaikat 'volt másodéveseink', miáltal évfolyamunk tagjai lettek a 'Sopron Divízió' egyedüli diák reprezentánsai.

Május elejével ismét a Zoológia Department-nél, Witt Lajos bácsi segítőjeként kezdtem nyári munkámat, ami nagyon kevésben különbözött az előző nyári munkától. Még a körülmények is hasonlóak voltak. Herczeg 'Balek'-kal ismét egy épületben dolgoztunk, déli szünetünkben együtt jártunk a közeli úszómedencéhez napozni és fürödni. A sportkomplexumhoz tartozó öltözőben szoktuk ruháinkat hagyni és naivan bízva annak biztonságában, újonnan vásárolt karórámat vesztettem el ott, valami hitvány tolvajlása által. Nem volt drága műszer, de korszerűbb volt, mint az otthonról hozott 'Pobjeda' márkájú órám. A fürdéssel kapcsolatban, ezúttal vigyáztam, hogy mindig időben visszaérjek a délutáni munkaidőre s ne ütközzek főnököm katonás munkamoráljába.

Lajos bácsi vagy kevés beszédű ember volt, vagy nem tartott engem megfelelő társalgó társnak, mert ritkán elegyedtünk komolyabb beszélgetésbe. A legelején, természetesen 'kikérdezett' családi körülményeimről, a „Mi volt az apád?" kérdéssel kezdve, majd megtudva apám máramarosszigeti katonáskodását, saját ottani működéséről mondott részleteket. Nagyon büszke volt arra, hogy ő oktatta és vizsgáztatta a katona sofőröket és hogy összességében egy millió kilométert vezetett le különböző autókkal. Kicsit hihetetlennek tűnt a magas szám, de nem mertem rákérdezni, Magasabb szellemi szinten, nagyon érdekesnek találtam (vallásos?) filozófiáját, hogy az egész emberiség talán egy magasabb rendű lény tenyerén ügyködik a kezdetektől fogva, aki mindent figyel, de hagyja a dolgokat úgy alakulni, ahogy azok maguktól adódnak. Leegyszerűsítve, a tér és idő relativitását értelmezte és hogy dolgainkat magunk közt kell elrendezni.

Ide illik, korábbi írásom (Kapocs 52:9-10) egyik részlete: *„Az 50-es évek végén és a 60-as évek elején a 'Mester' fokozatú diplomának még igen magas presztízse volt. Például az Oxford Egyetem híres professzorra, J.Z.Young büszkén tette neve mellé az 'MSc' titulust közel ezer oldalas 'The Life of Vertebrates' tankkönyvének címlapján. Hey, azóta ugyancsak megváltoztak a dolgok! Manapság a folytonos hallgatói népesedés, kurrikulum hígítás és a szakok végtelen specializálódása ledegradálta a 'Masters degree'-t, s ahhoz, hogy a pályán 'kitanult' embernek tartsanak valakit, legalább egy (?) PhD szükséges (Emlékezzünk a korábbi évek katona viccére:" Magának hány érettségije van?"). Bár akkoriban már működött az egyetemeken az amerikai mintájú felsőfokú képesítés és az azzal járó minősítés, de egy 60 éven felüli valakit 'doktor'-nak szólítani ritkaság számba ment.*

Volt a Zoologia Deparment-ben egy Lajos bácsi korú (talán idősebb) professzor, Mr. Spencer, aki rendszeresen kikérte magának, ha valaki őt doktornak szólította. Ezt mindenki tudta a környéken s figyelmesen kerülték Mr. Spencer rendreutasítását. Talán volt is benne valami sértődöttség, mert hogy az idők eljártak felette, miközben volt diákjai rendre szereztek nála rangosabb titulusokat. Elég az hozzá, hogy Lajos bácsi ezt vagy nem tudta, vagy nem érdekelte, mert ő Mr. Spencer-t minden további nélkül, Dr. Spencer'-nek szólította s sohasem kapott rendreutasítást. Sőt! Mr. Spencer viszonozta a megszólítást s Lajos bácsit 'Dr. Witt'-nek szólította. Még meg is hajoltak egymás előtt, amikor találkoztak a folyosón vagy a kávézó szobában. Ez mutatta, hogy egymás megbecsülése nem szerzett titulusok függvénye.

(A kávézó szobáról jut eszembe, hogy gyakran hoztunk tucatjával dzsemes és csokoládés fánkokat a 'Deans' étteremből a 10-es avenueról, darabonként 5 centért!). (2011 április 15, Vancouver, BC)"

A fentebb említett tavaszi 'találkák' K. Enikővel folytatódtak a nyár elejéig, amikor mindketten úgy éreztük, hogy itt az ideje véget vetni annak titokban tartását. Tervünk az volt, hogy együtt elmegyünk egy délutáni kulturális eseményre, amit ő időben szülei tudtára hoz és amikor házuknál bekopogok érte, formálisan is bemutathat szüleinek. Kopogtatásom után hamarosan nyílt is az ajtó, de a mosolygós széplány helyett egy könnyes szemű lányt találtam, aki sírós hangon hozta tudtomra, hogy szülei nem engedélyezik a kimenőt. Kicsit mellbe vágott a nem várt fordulat és agyamban villámgyorsan átfutott a lehetséges szcenárium, és hogy a visszautasítás személyemnek szólt. Nem hiszem, hogy mondtam bármit, csak sarkon fordultam és hazamentem. Forrott bennem a harag a megaláztatás miatt, önérzetemet éreztem súlyosan sértve. Hazaérve, lakótárs barátaim, akik tudtak a randevúról nagy empátiával fogadták visszautasításomat és segítettek ejtett sebem gyógyulásában. Nem tudom meddig nyalogattam sebemet, de K. Enikővel soha többé nem találkoztam. Morálja a történetnek a keserűséget okozó nyárspolgári indíttatású szülői szigor és ré-

szemről pedig a gőgbe fulladó önérzet érzékenysége, valamint, hogy milyen könnyű lehetséges életpályákról kisiklani triviális dolgok miatt.

A nyár véget ért, minden további keserű emlék nélkül. Szeptemberben, majdnem egyidőben iratkoztam be UBC 'Sopron Divízió'-s utolsó évemre és költöztem be az egyetem területén újonnan épült 'Sherwood Lett House' nevet viselő 'dormitory'-ba. Arra nem emlékszem, hogy mi volt költözködésem pontos indítéka, hiszen szerettem a 'Fraternity' házban a barátságos lakótársak között lakni, de lehetséges, hogy a tulajdonosok mondhatták fel Mrs. Robertson bérletét. Új lakhelyem minden elvárást megadott, de a központi étkeztetés, a 'kanadai ízek' miatt sose lett kedvemre való. (Most felmerül bennem a kérdés, hogy miből finanszíroztam a tetemesen megnőtt havi költséget, hiszen nyárimunka keresetem nem tartott lépést az évenkénti pénzromlással és a tandíj összege ($372) is tovább nőtt, de valahogy 'kihúztam' az évet).

Ezideig nem tettem említést Molnár Jóska barátomról, akivel már az 1957-es iskolaév kezdésekor megismerkedtem, amikor ő a 'Sopron Division' harmadik évfolyamára iratkozott be, feltételesen a 'különbözeti' tárgyakban való sikeres levizsgázása eredményeként. Jóska ugyanis, az 1950-es évek elején, két évet már lehallgatott a magyarországi Kertészeti és Szőlészeti Főiskolán, ahonnan politikai okokból kizárták. A szükséges 'különbözeti' vizsgák mind a mérnöki alaptárgyakra vonatkoztak, amelyek egyik legfogósabbja, az 'ábrázoló geometria' volt. Mint azon tárgy jó ismerője, elvállaltam Jóska korrepetálását, segíteni a felzárkózásban. Azonban hamarosan kiderült, hogy a feladat az elvártnál rázósabb megpróbáltatás és barátom feladta a továbbiakat. Akkori helyzetét, Jóska elvitte megbeszélni a Faculty of Agriculture (Mezőgazdaságtan) dékánjával, aki nagy szimpátiát mutatott és latba vetve befolyását, egyből teljes idejű munkát talált Jóskának egy Kutató Intézetben, angol nyelvtanulás céljából. Két év után barátom visszatért az egyetemre, harmadik évét lehallgatni. Az 1960-as év kezdetekor ő is az utolsó évre iratkozott be.

Szintén itt említendő Jahutka Lajos barátom neve is, aki szintén mezőgazdaságtani diákként került el Magyarországról és azon keresztül Jóska ismerőse volt, és akinek javaslatára jött Vancouverbe. Ezen évben a UBC Agriculture fakultás harmadik évére iratkozott be, és ugyanakkor a Sherwood Lett Houseban közeli szoba-szomszédom lett. Lajos, az előző három évben egy uránium

bányában dolgozott Ontario provinciában, de érezve egészsége romlásán a veszélyes munkakört, otthagyta a bányát és visszatért korábbi érdeklődési köréhez. Lajossal is hosszantartó baráti kapcsolatot alakítottunk ki.

Az 'Agriculture' fakultáson ezidőben volt utolsóéves diák Laczkó András is, akit az 1957-es őszi UBC beiratkozásig a 'Soproni Csoport' tagjaként tartottunk számon, valamint a már UBC-n megismert Marx Viktor. Egy korabeli fényképen, Molnár Jóska belvárosi bérelt apartmanjában együtt ünneplünk, argentin és kanadai évfolyamtársai társaságában valami, akkor fontosnak tűnő eseményt.

Az iskolakezdéssel egyidejű részvételem kezdete, a 'BC Fish&Game Branch' provinciális állami szervezet által végzett 'game checks'-nek nevezett felmérésekben. Kapcsolatom, a Nanaimo székhelyű Vancouver Szigeti iroda, nyári munkám alatt megismert vadbiológusán keresztül történhetett. Az őszi hétvégeken, az akkor még Vancouver belvárosi kikötőjéből induló 'Black Ball Ferry' komphajóval utaztunk Nanaimoba, onnan pedig autóval fel Campbell River-ig. Ott pedig az országút egy forgalmas csomópontján állítottuk fel állomásunkat. Minden áthaladó autót leállítottunk s ha vadászok voltak elejtett őzekkel leterhelve, akkor azokról méreteket vettünk. A testsúly mellett, a legfontosabb megszerzendő adat a vadak életkora volt, amit fogaik vizsgálatával lehetett megállapítani. Természetes, ott helyben, legtöbbször zuhogó esőben, olyat nem tehettünk, tehát az alsó állkapcsokat 'szereztük be' az állat tetemekből, későbbi vizsgálatra. A 'beszerzés' eleinte komplikáltnak tűnt, de hamarosan belejöttünk, egyesek jobban, mint mások. Mielőtt hozzáfogtunk, a vadász tulajdonos beleegyezését kellett kérnünk. Mind megadta, egyesek még azt is javasolták, hogy vegyük le az egész fejet. A magyar vadászetikett fontos szerepet tulajdonit a 'trófeának', de ezen vadászokat csak az állat húsa érdekelte. A művelet abból állt, hogy a pofát szétfeszítve, késsel elvágtuk a vastag rágóizmokat és az állkapocs 'coronoid' nyúlványát megragadva kirántottuk közegéből.

A 'gamecheck'-ek velejárója volt a motelban való megszállás és az olcsó kínai étteremben való étkezés, aminek költségé, a másfél dollárnyi órabér mellett külön fedezték. Érdekes emlékként maradt meg az ottani ételek ára. Egy dollár körül kaphattunk 'pork chops'-nak nevezett rántott disznókarajt, 'veal cutlett'-nek nevezett borjúszeletet, csirke sültet, de a 'beefsteak' ára azoknak közel háromszorosa volt. Kínai ételekhez akkor még nem szoktunk hozzá, amelyek a legolcsóbbak voltak. Ezen őszi hétvégeken kereshettem meg azt a pénzt, ami lehetővé tette az újabb kölcsön felvételének elkerülését.

A gamecheck-en résztvevő diákok mellett, baráti köröm tovább bővült a nyáron megismert, a zoológiára újonnan érkezett 'graduate student'-ekkel. Legemlékezetesebb, bérelt házukban gyakorta megrendezett 'party'-k révén, kapcsolatok teremtését elősegítő, házas és családos Dimitri Stone (valamikor Stoncsenskij) orosz származású diák volt. A 'hippy életmódot' súroló háztartásuk minden formában barátságos volt. Mindjárt az első meghíváson (bár azok széleskörűek voltak) megismerkedtem egy Angliából frissen érkezett 'graduate' diáklánnyal, Eileen B-rel, akinek tárgyköre a középeurópai népek története volt. Megtudva etnikai hovatartozásomat, egyből mutatott felém érdeklődést, elsőként azt tudakolva, hogy koponyám hátsó részén kivehető-e a 'Central Asian Ridge' néven ismert csont kidudorodás, ami némiképp jellemző a Közép Ázsiából származó népekre. Meg is találta.

Ezután tartottuk is a kapcsolatot egy pár hónapig. Eileen albérletben lakott egy Betty Lambert nevű hölgy bérelt házának egyik szobájában s ottani látogatásaimkor jól megismertem a ház többi lakóit is. Életmódjuk sokban hasonlított Dimitri Stone házában megismert, az akkori hippy generációnak tulajdonított, mindenki felé nyitott, az élethez lezser módon viszonyuló, barátkozó magatartást. Sok nyertes sakk meccset játszottam a játékért rajongó Bettyvel, pedig türelem hiányában sohasem tartottam magam jó játékosnak. Könnyű volt velük időt tölteni. Október, november

legtöbb hétvégét náluk töltöttem. Ilyenkor, késő este hazafelé busszal csak a UBG Gate-ig tudtam menni, onnan gyalog kellett megtenni a hátralévő másfél kilométert.

A hűvös időben való menetelés alkalmas volt kusza gondolataimat rendezgetni. Tudtam, hogy a női nemhez való viszonyulásom változóban van és a korábbi évek, hónapok lelki megrázkódtatásai elbátortalanítottak érzelmi kapcsolatok elfogadásától. Viszont a női társaság, főleg a fizikálisan tetszetős hölgyek társasága vonzott. Azt is tudtam, hogy annak fő okozója, bár nálam késletten történő, maga a férfivá érés folyamata. Elhatároztam, hogy ezekután kerülni fogom az érzelmi kapcsolatok kialakulását, de nem kerülöm a női társaságot. Nem tudtam viszont, hogy ilyen elhatározásokat könnyen felülírnak csak úgy 'légből kapott', nem várt sugallatok. Ilyen sugallat tette röviddé Eileennel alakulóban lévő kapcsolatunkat. A ház egy másik albérlője, Suzan R, egy nálunk jóval fiatalabb, színésznői aspirációkkal telített leányzó, egy estén úgy nézett a szemembe, és én vissza, hogy az a bizonyos 'elkerülni akart érzés' hirtelen fellobbant közöttünk. A 'gyertyaláng lobbanás' kifejezés jobban illő az ott kialakult kapcsolatra, mert a körülmények nem engedték annak pár napnál hosszabb folytatását. Bár az érzés megmaradt bennem hónapokig, kínos helyzeteket elkerülendő, a házhoz való további látogatásokat megszűntettem. Része a történetnek, hogy miután mindkettővel összefutottam a későbbiekben, Eileen-nel a 'Varsity Grill' kinai étkezőhelyen és Susan-nal jóval később, az Orpheus Theatre-ben, egy operaelőadás szünetében, elfordulva - nem vettem róluk tudomást. Talán megint önérzettúltengés vett erőt rajtam?

Természetesen, kapcsolatom az évfolyamunkon kívüli 'soproni' barátaimmal is folytatódott. A fényképezés közös témánk maradt Szy Bukkával, aki közben beiratkozott a UBC-re, 'Graduate Studies' tantárgyakat hallgatni, Magyarországon szerzett Kertészeti és Szőlészeti diplomájának továbbtanulással való csiszolására. A diák státusz lehetővé tette számukra feladni a drága városi bérlést és jutányos áron bérelni lakást az egyetem területén. A bérleti költségek megosztására, városi albérlőjük, a 'volt harmadéves' soproni hallgató Kozák Tóni, ezidőben szintén 'Graduate Studies' diák, velük együtt költözött. Ekkor már megszületett kislányuk, Marietta, de a tágas emeletes apartmanban volt hely mindannyiuknak. Egyik ottani látogatásomkor fel is ajánlottam, hogy Eileen B. barátnőmmel eljövünk gyermekőrzésre, ha kikapcsolódásra vágyva, moziba vagy színházba szeretnének menni.

A Kis Budapest vendéglő, ami vancouveri létünk óta, magyaros ízű ételei mellett cigány zenekarával is vonzotta látogatóit, megvált a muzsikusoktól, amikor Raft Paula (a korábbi Powell River-i konyha 'Paula néni'-je) vette kezébe az étkezde működtetését. Nem hiszem, hogy cigányzene ellenessége okán, inkább a költségek kordában tartása miatt váltott át egy jól képzett magyar zongoristára. A megengedhető árak és a magyaros ízek maradtak, a felszolgáltatás pedig precízebb lett Tóth Jóska, ez évben a Sopron Division végzett erdőmérnök által, aki családi okok miatt városon kívüli munkát nem akart vállalni.

Október 23-án, a Sopron Divizió magára maradt évfolyama, megerősítve a városban tartózkodó korábban végzett soproniakkal még egyszer, utóljára megtartotta az 56-os szabadságharcra megemlékező felvonulását a UBC utcáin.

Emlékeim felidézésében már említettem a megmaradt fényképek hasznosságát. Már azon a ponton voltam, hogy feladom decemberi napjaimnak történetét, amikor kutakodásaim során kiderült, hogy két, a Johann Strauss belvárosi táncoshelyen készült csoportkép, ezen év karácsonya és Szilveszter között készült. Tettem korábban arról is említést, hogy egyes 'úttörő' diáktársaink korán kiszélesítették érdeklődési körüket a városban található szórakozó helyekre, s találtak nagyon is 'nekünk valókat'. Ilyen hely volt a 'Johann Strauss, ahol egyszerre két táncterem is adott lehetőséget a táncra, egyikben európai, másikban amerikai zenére. Ami igazán csábítóvá tette a helyet, a 'barna papírzacskóban' behozott szeszes italok 'asztal-aluli' fogyasztása felett szemet hunyó működtetők mellett, a párok nélkül érkező európai lányok választékos kínálata volt. J. Laci és a nyomát követő K. Tibi 'úttörők' hamar több követőre találtak és Johann Strauss neve közbeszéd tárgya lett közöttünk. Az említett képeken két különböző szögből, éneklő 'balekok' egy csoportja (Józsa, Kocsis, Kapitány, Draskor, Báthy, Safranyik, Rétfalvi) frissen vagy korábban megismert lányismerőseik társaságában látható, az énekben kisegítve 'volt negyedévesünk' Kondor Gyurka által. *(2021 május 15, Vancouver, BC)*

É L E T U T A K / É L E T P Á L Y Á K

Grátzer Miklós: **A padból a katedráig** (5. folytatás)

A 90-es évek sok változást hoztak. Lényegesen megváltozott munkám jellege, felgyorsultak a változások negatív irányba az egyetemen is és a szélesebb társadalomban és magán életem is új útra tért.

Erősen megnőtt az adminisztrációs munkám. Átvettem a posztgraduális képzés irányítását, ami idáig több kézben szétforgácsolva volt. Sok minden simán ment, hiszen munkám jelentős része ezen a területen volt már húsz éve. Maga az akadémiai program is jól kidolgozott szisztéma volt, sok MSc és PhD hallgatóval és széleskörű posztgraduális tantárgy választékkal. De volt benne sok, időigényes, aprólékos de fontos komponens is. Évente általában 150 pályázóból 25-öt vettünk fel. A pályázók fele külföldről jött. Elolvasni több száz idegen stílusban és kifejezésekkel írt ajánló leveleket, megérteni sok fajta osztályozási és minősítési rendszert, sokszor ismeretlen egyetemekről, ellentmondó szakkifejezésekkel, nem volt könnyű munka. Nem azért, mert sok időt követelt, hanem mert minden döntésnek jelentősége volt egyéni életekben. Erkölcsi kötelességemnek tartottam és átrágtam magam minden pályázaton. Talán azért is mert minden pályázóban egy kicsit soproni barátimat és magamat is láttam, amikor mi is kezdtünk tapogatózni külföldi egyetemek felé. Hazai pályázók esete sokkal egyszerűbb volt. Velük nem voltak vízum problémák, munkavállalási megkötöttségek, családtagok legális tartózkodási itt léte. Minden PhD és legtöbb MSc diáknak anyagi támogatása biztosított volt saját országuk ösztöndíja, az amerikai ösztöndíjak (legtöbbször Fullbright), vagy a mi kutatási pénzünk mindenkinek segített. A kutatási pénzeket mi professzorok egyénileg teremtettük meg és kezeltük. Az egy-két 'szabadúszó' hazai MSc diáknak is sikerült segítséget adni legtöbb esetben. Úgy éreztem, hogy nekem a legfontosabb feladatom, hogy megtaláljam és támogassam az ígéretes tehetségeket és párosítsam egyéni adottságukat, vagy céljukat a karunkon folyó kutatási munkával. Munkám jelentős része mindig is a posztgraduális képzés területe volt. Ebben találtam a legtöbb örömet, úgy éreztem itt tettem valami maradandót. Rekord számú 104 PhD és MSc diáknak mentora, kutató társa, munkaadója és legtöbb esetben barátja lehettem. Még a 104 disszertáció sokezer oldalának javítása, se munka, hanem privilégium volt. Sokkal kapcsolatot tartottam évekig végzés után. A külföldiek nagy részével leveleztem, néhány üdvözlő lapot még ma is kapok. Hárman családostól is meglátogattak, itt Bellinghamban is, ami óriási távolság, mert senki se lakik ezen a vidéken. Az összetétel igazi földrajzi lecke. A 104 között képviselve volt egy tucat USA állam és Taiwan, Fülöp-szigetek, Indonézia, Dél-Korea, Kína, Venezuela, Chile, Haiti, Kenya, Nigéria, Anglia, Németország, Jugoszlávia. Külön érdekességnek tartom, hogy a politikai változások után nálam kötött ki Montenegró és Albánia legelső Fullbright ösztöndíjasa is.

Közben egy teljes generációs őrségváltáson estünk át, ami nem szokatlan és általában egészséges folyamat. Ha ezt külső és negatív erők nem befolyásolják ez a dinamikus fejlődés kulcsa. Sajnos fiatal oktatók felvételét sokszor nem a rátermettség, hanem valami képzeletbeli 'sokféleségi' arányszám határozta meg. Az erdészeti és mérnöki karon viszonylag jól álltunk. A fiatal oktatók zöme tehetséges, jól felkészült, komoly szaktudással rendelkezett és a színvonal még erősödött is egyes területeken. Legfeljebb munka etikában voltak problémák. A Természet Tudományok karon viszont drasztikus változások történtek. A tudományból tanulmányok lettek, a definíció felhígult és ijesztően csúszott zöld propaganda szintjére. Oda persze fel lehet venni mindenkit, akár diáknak, akár tanárnak. Ez nem zavart senkit. Ezen a karon nem volt akkreditáció, mint a másik négy karon, ahol a reputáció nem szenvedett ezért. A felső vezetés pedig dörzsölte markát mert egy költségvetési ász volt a kezében a háromszorosára duzzadt beíratkizottak révén.

Ami itt nálunk történt az egyetemen az csak tünete volt nem csak az oktatásnak, hanem a széleskörű társadalom átalakulásnak és fokozódó süllyedésnek. Tradicionális értékek degradálódtak, történelmi események, kulturális normák új előjeleket kaptak. Szabályok és az emberi együttélés morális határai eltolódtak vagy eltűntek. Több esetben a nyelvtan és szavak értelme is megváltozott. A nihilizmus nem nagyobb kötetlenséget, hanem politikai, ideológiai ketrecet hozott. Nem akarok túl pesszimista képet festeni, mert sok értékes művészeti, irodalmi, tudományos és morális sziget is emelkedett ki ebből az elmocsárosodó tájból, de nyitott szemmel és ésszel ezt látni és regisztrálni kellett. Tenni valamit? Mit, hogyan, miért? Don Quixote módjára kaszabolni a szélmalom lapátjait, de az azokat hajtó szeleket hogyan lehet megállítani? Az új mantra, hogy az egyetemeken halott fehér férfiaknak (Dead, white men) nincs mondanivalója, legyen az Arisztotelész, Shakespeare, Newton, Darwin vagy akár Einstein.

Nagyon érdekes volt nekem közelről megfigyelni egy ilyen új, forradalmi oktatási teóriának gyakorlati alkalmazását. Mivel irodám a szomszédban volt és három diákom révén, akik felvették a tantárgyat. A fiatal titán tanársegédnő meghirdetett egy fakultatív tárgyat klíma változás néven. Az új elmélet az, hogy a tudást, vagy bármilyen ismeretet nem lehet átadni egyenes vonalban, lineárisan. A katedrától a tanteremig, a táblától a padokig merev egyenes vonal eleve nem működik. Az egyetlen elfogadható módszer a modern oktatásban a körmozgás. Az oktató, mint egyenrangú tagja a körnek, felveti a témát, de nem határozza meg, mert az szűk falak közé szorítja a gondolatmenetet. A körmozgás visszatérő hullámai erősítik, mélyítik a megértést. (Szépen hangzik, de ha én személyesen magyarázok meg valamit egy másik személynek, akkor melyikünknek kell körbe pörögni?). Az oktató körbe rakatta a székeket a harminc diákkal és elkezdtek beszélgetni a klíma változásról. Körbe-körbe, ki sokat, ki semmit. Így ment ez 15 hétig, heti egy órában. Persze a beszédtéma lassan már megváltozott helyi eseményekre. Nem a tudás és új ismeret erősödött, hanem a kollektív tudatlanság erről a nagyon fontos témakörről. Vizsga nem volt, mert az is elavult módszer, mert egyenlőtlenséget teremt a résztvevők között és így eleve diszkriminációt teremt. Mindenki kapott egy 'pass' (átment) osztályzatot. A tantárgy nem lett elfogadva a kötelező 96 'credit' felé. (Az is már lement a szokásos 120-ról) ezen a karon. A következő évben az oktató már a Tanulmányi Osztályon kapott új állást. Én meg próbáltam fejemben feldolgozni ezeket a számomra új irányzatokat. Hittem az innovációban, új értelmezésekben, és ezeknek én is mozgatója voltam, de problémám volt elfogadni teljesen logikátlan, megalapozatlan sületlenségeket. A cannabis ihlette fantazmagóriák legalább mulatságosak voltak, de a politikai ideológiák által kényszerítettek ijesztően Orwell 1984 látszatát keltették.

Az egyetemi szimpózium előadója abban az évben én voltam. Próbáltam higgadt és tárgyilagos tónusban kimutatni a politika, felkapott izmusok és jelszavak negatív hatását az akadémiai szintek süllyedésére. Persze elkerülhetetlen, hogy vaskos kritika, szarkazmus, néha néhány éles lövedék ne csússzon bele egy hosszú előadásba. Ma már nem merném megkockáztatni ezt a beszédet. Másnap reggel már a munkanélküli hivatalban állnék a sor végén és illegális mexikói bevándorlókkal versenyeznék culágeri

pozícióra. Az előadást a kommunikációs hivatalunk felvette, sokszorosította, és elküldte a többi SUNY egyetemre. Nem tudom mi okból tették és ilyen esetben kellett volna az én engedélyemet kérni. A visszhang meglepett. Sok telefon és e-mail 'like' jött és 'otthon' is éreztem a jóvá hagyást. Persze egy pillanatig se hittem, hogy nem szereztem néhány ádáz ellenséget és elkerülhetetlen beskatulyázást.

A 'distinguished professor' státusz megköveteli, hogy más egyetemünkön, vagy a minisztériumban is kell tenni évenként valami dokumentálható extra munkát. Közelünkben volt a Catskill Hegyekben a szép fekvésű Delhi College of Technology. (Egyik büszkeségük a szuper méretű röntgenjük, ahol a Bronx állatkert nagytestű lakói is gyakran páciensek). Ugrásszerű fejlődésben volt minden. Általános átszervezés, új területek, új programok, tanszékek. Először az akadémiai tanácsadó bizottság tagja, későbbi elnöke voltam. Szívesen és örömmel dolgoztam, mert jöttek az eredmények, megoldások és volt két extra jutalom is. Az egyetem étterme egy jónevű szakácsiskola vezette és minden tanács asztalnál töltött napot egy fehér asztalnál töltött 'culinary' élmény zárt be. A másik előny az volt, hogy fiam ott tanult, utolsó évében volt egy 'management' diplomáért, és így őt is gyakrabban láthattam.

□

Persze mindig voltak mellék események megszínesíteni a köznapokat. Az Andirondack hegység híres kézműves terméke a háti kosár volt. A helyi indiánok évszázadok alatt mesterei lettek ennek a puttony szerű kosárnak készítésében. Ez valójában nagyon komplikált művelet. Nem egyszerű kosárfonás fűzfavesszőből, hanem az anyag megteremtése fából komoly kihívás. A helyi Onangada indiánok és a Smithsonian Institution egy dokumentumfilmben készült bemutatni ezt az érdekes erdei 'mellékterméket' és néprajzi kincset. Kicsit csodálkoztam. A helyi törzs nem volt híres kézügyességéről, nem úgy, mint a halász-vadász Mohawk törzsek a hegyekben. De segítettem, mert a főnököt jól ismertem. Egyetemet végzett, a Syracuse egyetem 'lacrosse' aranycsapatának játékosa volt. Érdekes írásai voltak az ember és természet kapcsolatáról. Néha meghívtam vendég előadónak és egyszer Denverben egy konferencián együtt olvastuk fel egy közösen írt előadást.

Az alapanyag fekete kőris *(Fraxinus nigra)*. Kisméretű, általában rossz alakú fa, főleg mocsarak szélén nől. Magas víztartalmú, gyenge szilárdságú. Erős ütésre évgyűrűk mentén rétegesen a szíjács elválik és vékony csíkokra hasítható. Egy ismerős erdőtulajdonosnál kivágtam három fát és hoztam több 20-25 cm átmérőjű rönköt. Megindulhatott a produkció Syracuseban. Egy hét keserves munka után volt fahulladék a padlón, de a kosár még embrió formában sem létezett. Az iparművész bevallotta, hogy csak hallásból tudta a készítést. Egyszerűnek látszott, ezért megpróbálta. Nagy leégés lett belőle. A veszett fejsze nyelét is meg lehet menteni. Nekem volt egy ilyen puttonyom. Remek kivitelezésű, múzeumba való mestermunka. Ajándékba kaptam, ma is díszíti házunkat Bellinghamban, mint ruháskosár. Eljöttek hozzám a filmesek. Megörökítették minden részletét. Ha nem is lett dokumentumfilm a készítésről, de legalább lett valami bizonyíték, hogy volt egy rönk és abból ilyen kosár születik. Gondolom, ilyen kis csalás mindennapi és elfogadott a szakmában. A főnöknek mondtam, hogy maradjanak a lacrosse sportnál, mert azt a fiatal generáció is nagyon jól műveli.

□

Még régebben, megváltoztattam szerződésem évi 11 hónapról 9 hónapra. Ez alkalmat adott több és hosszabb útra. Eljöttem Vancouverbe, évfolyamtalálkozóra és Roller díszdoktorátusi ünnepségére. Egy másik út alkalmából kipróbáltam az új Stewart-Cassiar utat és felmentem Yukonba és Alaszkába. Voltam otthon fiammal, hogy megismerje édesanyámat és évfolyam találkozón, ahol Tolnai Pista hasonló korú fiával és lányával megcsodálhatták, hogy mekkora nagyokat tudnak enni és inni az öreg erdészek, és mit jelent évtizedes baráti kötelék.

Részt vettem Törökországban az Erdészeti Világ Kongresszuson és utána bejártam az ország déli részét. Érdekes módon otthon éreztem magam, mintha egyszer már itt éltem volna. Sok magyaros férfi és női arc, magyar ízű gyümölcsök, hasonló élet tempó. Bár egy büdös szót is alig értettem, a beszéd ritmusa és még a sok 'ü' betű is kellemes volt a fülemnek. Az is örömet jelentet, hogy semmi sem emlékeztetett Amerikára. Európában (sajnos Magyarországon is), Dél-Amerikában és sok más helyen is az ember gyakran bele-bele botlik az amerikai kulturális imperializmus behozott, disszonáns elemeire. Antalya, ahol a kongresszus volt egy milliós, gyorsan fejlődő turisztikai központ, de volt 'szinte tapintható' időtávlat, ami mindennek negyedik dimenziót adott. Az óváros és kikötő jóval 2000 évvel ezelőtt élte fénykorát. Két közeli, szakszerűen feltárt görög település Aspendos és Perge a hellén kultúra kincsei. Ahogy sétált az ember a kikövezett járdákon, a szintén kikövezett kis csatornák mentén, ahová a hegyi patakok adták a vizet, a főtér körül templomok, fürdők, középületek, stadion – szinte érezni lehetett az urbánus élet lüktetését. Itt alapított közösséget és élt többször Szent Pál. Ezeknek írt levelet (Hogyan jött? - Hajópostával? - Ki olvasta el? - Hol tanultak írni? Van görög szó az iskolára, de nincs sehol épület maradvány. Tényleg ültek a platánfa alatt és hallgatták egész nap Szókratészt?)

Antalya és környéke földrengés zónában van. Nem bíztam a túl gyorsan felépített, törékenynek látszó magas hotelekben, megszálltam egy távolabbi vendégfogadóban. Közvetlenül a tengerparton, ahol úszni is tudtam minden nap. Itt is voltunk hatan kongresszus résztvevők, minden más országból. Egyikük a Máltai erdészet igazgatója volt. Meggyőzött, hogy náluk is van néhány fa és kétszer annyi probléma. Minden nap együtt reggeliztünk és magunk között megvitattuk a napi témát. Nehéz leírást adni egy ekkora összejövetelről. Több mint száz ország, hivatalos delegációval, több mint 2000 résztvevő, öt helyen reggeltől estig előadások. Sok országnak kiállítási pavilonja, napi programokkal. Egy hatalmas csarnok, ahol cégek árultak mindent: gépektől gumicsizmáig, mérőműszerektől vegyszerekig. Kanada áthozott egy Bombardier erdőtűz 'bombázó repülőt'. Egy jól látható tengerparti ponton naponta kétszer máglyatüzet gyújtottak. A kanadai pilóta minden alkalommal sikeresen 'lebombázta'. A narancs vörös borax hatásos vizuális látványt biztosított. (Ügyes üzleti fogás volt ez Kanadának. Az évek során több ország, különösen Portugália, Spanyolország és Görögország nagyon jó vevőnek bizonyult).

A plenáris gyűlések meghívott előadásai, az állásfoglaló proklamációk precízen megfogalmazott óvatos és diplomatikus munkák voltak. Nem hiszem, hogy sokan hittek abban, hogy valami hatásuk lesz a gyakorlati életben. A szekciós gyűlések többszáz előadása sokrétűséget mutatott. Hangot kapott mindenki, aki hónapokkal előtte írásban jelentkezett. Sokan voltak más területről is. Jó elgondolás, de persze ez ajtót nyitott egy-két hozzá nem értő prófétának és sületlen teóriának. Főleg az 'Education' szakcsoport előadásait látogattam és nagyon sok jó és értékes előadást élvezhettem. Becsúszott néhány csapni való is, de ez az én egyéni, elfogult véleményem. Egy feminista pszichológus nő mondanivalója az volt, hogy a férfiakat ki kell zárni az erdészet minden területéről, mert genetikai adottságaik miatt eleve alkalmatlanok (Agresszív, uralkodó, romboló és érzéketlen tendenciák). A jövő ideális erdészete az egész világon a kommunális forest lenne. Az idősebb nőkből álló választott tanács végezné az irányítást és a fiatalabbaknak lenne egy évi kötelező szolgálat erdőt 'ápolni'. Erre is genetikai magyarázata volt, de nem értettem az angol 'nurture' gyakorlati alkalmazását. A legtöbb erdő a világon nem a falu szélén van, hanem távol eső helyeken. Pontosabban, milyen ápoló és tápláló munkát végeznének ezek a besorozott brigádok? Nem sok tapsot kapott szegény. Szinte üres teremben fejezte be

szépen megfogalmazott, de gyengén alátámasztott elgondolását. Mao Tse Tung kis vörös könyvében volt valami ilyen mondás: 'Hallgassuk meg minden madár énekét, de amelyik rosszul énekel azt ne'. Jó, hogy szabad világban élünk. Ismerve a kínai kulturális forradalom eszközeit ez az előadó se mert volna énekesmadár lenni. Itt minden jól ment. Tartott egy nagysikerű előadást egy nemzetközi konferencián, otthoni kiküldői előléptetik és az erdészek egy sör mellett azt mondják, hogy ilyen hülye is létezik.

Egy másik előadásban egyetlen mondat kinyitotta a bicskát a zsebemben. Nem erdész, hanem oktatási szakértő volt. Főleg a Szovjetunió összeomlásáról beszélt és az azt követő kulturális infrastruktúra, mint pl. oktatás helyzetéről. Történelmi és földrajzi ordító tudatlansága nem zavart annyira, mint a sértő, fennhéjazó mondata, amiben erdészetet is megemlítette, hiszen ez volt a konferencia neve: „A régió erdészeti jövője attól függ, hogy milyen gyorsan lesz megalapozva erdészeti oktatás egyetemi szinten". Egy kalap alá vette Közép-Európát Azerbajannal és Türkmenisztánnal. Ő javasolja, hogy teremtsék meg az erdészeti felsőoktatást azokban az országokban, ahol ennek évszázados múltja van? Nem beszélve Selmecről, hol kétszer annyi! Tanácsadás olyan ember szájából, akinek hazájában (USA) egy német bevándorló (Fernow) 1900 körül próbálta dajkálni elsőnek az egyetemi erdészeti oktatást. Természetes, hogy erős volt a felhördülés, amibe én is lelkesen beszálltam. Egy idő után a moderátor mentette meg, mert berekesztette a gyűlést. Ezek csak kiragadott események, hiszen oldalakat lehetne írni egy ekkora mértékű összejövetelről.

□

Utolsó nagyobb távolabbi utazásomat említem még meg, amiben nem volt semmi különleges, de mély nyomot hagyott bennem. Befejeztem egy tanulmányt a fahatár feletti területeken rekreációs használat által okozott növényzeti károkról. Egy kanadai kolléga javasolta, hogy sok hasonlóság miatt nézzem meg Gros Morne Nemzeti Parkot Newfoundlandban. Alacsonyabb tengerszinti magasság, de sokkal északibb fekvés. Lenyűgöző szépségű hely, de az igazi élmény az ezt követő napok voltak. Felmentem északabbra, ameddig lehetett (valami Cook's Harbour nevű helyre emlékszem). A szemben lévő Labradortól egy tengerszoros - Strait de Bell Isle - választja el. Beceneve 'Iceberg Alley' többet mond. Vettem ennivalót. Kis teherautóban tudtam aludni. Találtam egy tengerbe nyúló földsávot, ahol az állandó légmozgás védett a szúnyogoktól és fekete legyektől. Közeli patakban ívóvíz. Egy hétig egy lelket se láttam és még halászhajót sem a vízen. Egész nap kint voltam a vízen. A régi német gyártmányú kajakom megbízható teherbíró teknő volt. A következő nehezebb, mélyebben fekvő, jól irányítható. Ez az új kajakom drága volt, de nagyon megérte. Pehely könnyű kevlár, szinte a víz felett úszott. Igaz, hogy labilis volt. Feledhetetlen napok, halálos csend, mintha az élet megállt volna. Fantasztikus méretű, néha cukorsüveg alakú jéghegyek felvonulás szerűen vonultak dél felé. Félelmetes látvány közelről, de szinte érzem, hogy nincs okom félni. Jóval délebbre neki mentek a Titanic-nak, de kajak nekik ismerős, őshonos, mint ők. A víz alatt és felette más a hőmérséklet, egyenlőtlen az olvadás. Megváltozik a súlypont, néha látványos a 'felborulás'. A szoros kb. 30-40 km széles. Időnként felbukkan a Labradori part. Sötétebb színe az egyetlen kontraszt ebben a víz, ég és jég hideg színű világban. Érzem, hogy mennyire senki és semmi vagyok, de furcsa módon párosult életérzéssel és tudattal. Nagyon nagy szükség volt ezekre a napokra. Évtizedekig sebesség határ felett hajtottam az élet expressz útjain. Új és új tájak, halmozódtak a kilométerek és sok tömérdek valami, amit életnek hívnak. Jó megállni és rendezkedni néha. Egy fiókba rakni a hasonlókat, címkét akasztani minden eseményre, kigubancolni kusza gondolatokat és megválni minden feleslegestől.

Hazafelé indulva először még felkerestem a newfundlandi viking emlékeket. Kalapot le előttük. A pálma Kolumbuszé, de ők jóval megelőzték. Ráadásul sokkal mostohább helyen gyökeret is vertek. Cape Breton szigetén is megálltam megnézni a Louisbourgi történelmi parkot és az újonnan helyreállított híres francia erődöt. A kanadai Park Service is büszke lehet erre a korhű, skanzen típusú múzeumra.

□

Most egy kicsit visszaugrok időben, más témában folytatom. A bevezetőben írtam, hogy ezekben az években magán életem is nagy változásokon ment át. Belépett életembe Anni, későbbi feleségem. Jobb kifejezés, hogy befutott. Egyszer az egyetemi tornateremben egymás mellett tapostuk a futószalagot, precízebb magyarsággal egymás melletti futópadon voltunk a konditeremben. Ő szólított meg. Korábban sokszor látott kínt futni és azt kérdezte, hogy néhány hete nem látott. Pár szót váltottunk. Rövidesen bevágódott mellém futópartnernek, amikor ebédszünetben csak néhány könnyebb mérföldre volt időm. Láttam, komolyan vette a futást. Megismerkedtünk. Szimpatikus, kedves partner volt. Örültem, amikor megtudtam, hogy magyar, még ha otthoni 'pályafutása' nagyon rövid is volt. 56-ban apja hátizsákjában hagyta el az országot. Gondolom, egy kis pálinkát is kapott, hogy sírással ne keltse fel a határőröket. Ausztráliában nőtt fel. Most itt az egyetemen klinikai Master degree programon tanult. (Végzés után 'nurse practitioner'-nek titulálják majd őket, ami valami minidoktor státuszt jelent. Bár volt négyéves egyetemi ápolónői diplomája, de kevés korházi gyakorlata, így még az is kellett). Minél többet voltunk együtt, annál jobban éreztük, hogy rokon lelkek vagyunk és összekapcsoljuk életünket. Egyházi esküvőnk évekkel később volt, hogy Anni szülei is velünk lehessenek. Polgári esküvőnk inkább komikus, mint romantikus volt. Reggel 8-kor mi voltunk az elsők a Törvényszék zsúfolt napirendjén. Csak ketten, tanúink is csak a két írnok volt. Már a végefelé jártunk a gyors bürokratikus folyamatnak, amikor kinyílik az oldalajtó. Két fegyőr négy összebilincselt rabot hoz be. Nagy zajjal beülnek a mögöttünk lévő padokba. Tárgyalásuk már régebben volt, ma van az ítélethirdetés. Na, jó van már násznép is. Egyik rab rám néz. Szinte kiolvasom szeméből a kérdést: „Te hány évet kaptál?". Minket nem zavar. A nagy korkülönbség ellenére is boldog és fiatal házaspár vagyunk. Főleg tanulással, munkával folytatódik az élet. Anninak is lett kajakja. Gyorsan betanult, és mivel nagyon jól úszott nem félt a víztől. Elmentünk Montanába kirándulni. A csatolt képen ő fényképez le engem, ahogy a Two Medicin tavon úszkálunk .

□

Ezekben az években több tárgyamat már 'utódaim' tanították. Nekem maradt a postgraduális képzés irányítása, egy tárgy a negyedéveseknek, Master és PhD diákjaim és teljesen új kutatási terület, többéves elkötelezettséggel. Létre jött egy erősen támogatott kutató csoport Forest Service és egyetemi kutatókból. (Talán azért voltam bent a pakliban, mert évekkel ezelőtt sikerült pontosan megjósolni több nemzeti park látogatását benzin árak függvényében. Vak tyúk is talál szemet). Nevünk az volt: Trend Analysis and Forecast Task Force. Magyarul: mindenki egy adott területen szedje össze az adatokat, mutató számokat, értékelje ki a

közvetlen és közvetett befolyásoló erőket és tényezőket és készítsen rövid és hosszútávú előjelzéseket. Fennkölt szavak – jósoljunk. Az én területem a demográfiai változások hatása az erdészet különböző ágaiban. Nehéz, komplikált feladat, de valójában érdekes munka. Hosszú évekkel ezelőtt volt Montanában egy kitűnő demográfia professzorom. Sokat tanultam tőle, hálával gondoltam rá. Persze az is eszembe jutott néha, hogy Dante Isteni Színjátékában van a pokolban egy nagyon szenvedő csapat: a jósok. Fejük hátra van csavarva, mert vakmerően a jövőbe néztek és könnyeik a hákon csorog le.

A Fullbright ösztöndíj a fiatalabbaknak segít Master vagy PhD diploma megszerzéséhez. De van egy másik változata is. Külföldi egyetemi oktatók is pályázhatnak egy szemeszteres tanulmányútra, megjelölve érdeklődési körüket. A nyerteseket az alapítvány helyezi el a megjelölt működési területeken ismert professzoroknál közös belegyezéssel. Kötetlen program. A vendég bejár a professzor előadásaira, részt vesz kutatómunkájában, a könyvtárban fejleszti érdeklődési körét, és az egész nagyon jó alkalom nyelvtudás megerősítésére. Mi magunk között 'árnyék professzoroknak' hívjuk az ösztöndíjasokat. Régebben nekem már volt két 'árnyékom', de többet már nem vállaltam. Kezdtem már nyugdíjon gondolkodni. De jött egy, akinek nem tudtam ellentmondani. A Kijevi egyetemről nyert egy adjunktusnő, akit az erdők közjóléti szerepe, park erdők érdekelték és az alapítvány hozzám akarta küldeni. Köszönöm, de nem. Az életrajzában az áll, hogy egy magyar nyelvcsaládba tartozó, apró szibériai etnik közösségből származik. Ez érdekes, ez már igen. Új évkor megérkezik, egy magas, feketehajú 35 év körüli nő. Mindenben európai, még egy kicsit sincs prominens pofacsontja. Első héten nálunk lakik. Annival összebarátkozik. Angolja kitűnő. Apját még fiatal korában kiemelték valami kis elzárt településről az Ob folyó mellől. Kitanult, grúz feleség, Kijevben orvos. Persze, mind ez még a Szovjetunióban. Hát így nem tudok meg semmit nagyon távoli esetleges rokonainkról. De jött egy másik meglepetés. Bár a kijevi egyetemen volt státuszban, Kárpátalján, a Máramaros Nemzeti Park volt a fő munkahelye. Nagyon jó, tanulékony, igyekvő 'árnyék' volt. Bejárt minden előadásomra, adtam neki több lehetőséget vendégelőadásra. Búj ta a könyvtárat, lelkiismeretesen tanult, amit csak lehetett. Azt is örömmel láttam, hogy az akkori négy doktoranduszomnak is hasznos volt ez a szakmai, kulturális kapcsolat. Három hónap után szereztem neki egy pozíciót Lake Placidban, az Adirondack Park Agency központjában, hogy kapjon gyakorlati tapasztalatot is. Júniusban lejárt az ösztöndíj, visszajött, hogy megírjuk a zárójelentést meg a befejező papírokat. Erre nem volt szükség. Ott a hivatalban megtalálta a jövendőbelijét és már férjhez is ment. Őszintén szólva, örültem ennek, még ha meg kellett megint magyaráznom az újabb disszidálást. (Utálta Ukrajnát és a férje elhagyta. A mai háború is nagyon nehéz lenne). Egyedül az bosszant, hogy megtanítottam neki feleslegesen Kárpátaljai települések, folyók, hegyek magyar neveit. Remekül tudott fényképezni. Zöld, barna, szürke, kék tónusú képei mind más hangulatot fejeztek ki. Küldött nekem egy kék tónusú képet Lake Placidról. Sose láttam ezt a szép, közismert tavat békésebbnek és nyugodtabbnak.

□

A mi mindennapi békés életünkbe, mint bomba robban be Anni behívója, bár tudtuk, hogy előbb-utóbb jön. Nem is lelkét adta el Mefisztónak, hanem három évét az USA légi erőknek egy korábbi szerződésben. Mint hadnagy ment be, de mindenkinek át kellett esni kötelező, nagyon kemény, egy hónapos alapkiképzésen valahol Alabamában, zupás őrmesterek gondos felügyeletében. Anni nem panaszkodott. Sok sport miatt fizikai kondíciója nagyon jó volt, megállta helyét húsz évesek között is.

Texasba, San Antonioba került egy nagy repülő bázisba és annak kórházába. Kapott ingyenes, modern tiszti lakást, de nem vette igénybe, inkább a városban vett ki lakást. Legalább, amikor alszik, addig ne érezze azt, hogy katona. Nem volt könnyű a kórházi munka, 12 órás műszakok, mindig éjjel a 'cardiac' osztályon. Közben dúlt a háború, sose lehetett tudni mikor indulnak Afganisztánba, vagy Irakba. Egysége hetente gyakorolt B-52-es bombázóból átalakított tábori korházban. Mindenkinek a keze ügyében 24/7 a bepakolt 'mobility bag'. Ezt a kettőséget legjobban a két fényképe mutatja: az orvosi fehér és a katonai 'camouflage' (BDU – battle dress uniform). Az éles szeműek láthatják, hogy Anni kulacsot szorongat kezében. Syracuse és San Antoniö között jó a légi közlekedés. Három évig ingáztam. Szerencsére mindketten tudtunk havonta egyszer egy 3-4 napos szünetet beiktatni. A város érdekes, történelmi múltú spanyol település. Valamikor nem is tartozott az USA-hoz. Déli részén dominikánus, jezsuita és ferences missziók (valójában mezőgazdasági majorok) műemlék templomokkal. Nyugat felé a dombvidéken sok német és morva település. A texasi 'longhorn', akár csak a magyar szürkemarha (De gulyás, mint étel sehol). Két nagyon érdekes természeti érték: 'Enchanted Rock' geológiai park és Lost Maples, egy egyedül álló dendrológiai társulás egy völgykatlanban. De nem laknék ott, nem bírnám a 40+ hőséget hónapokig. Egyszer szabályos tükörtojást készítettem Anni beton erkélyén. NATO kapcsolat révén jöttek magyar tisztek, katonaorvosok. Anni összekötő tiszt is lett, gondolom nem volt sok magyarul beszélő a város méretű támaszponton. Nem jelentett extra munkát, legfeljebb csak protokoll kérdésekben (és persze a legfontosabb: hol lehet kapni ezt meg azt). Közben rá ragadt egy kis spanyol. Mexikói bevándorlókat tanított társadalmi munkában 'angol, mint második nyelv' kurzuson. Mindkettőnknek rohant ez a három év, sohasem volt üresjárat a nagy tempóban.

A korábban említett munkám a Trend Analysis Task Force -ban alaposan igénybe vett. Legtöbben főállásban dolgoztak az ő területükön. Nekem nehezebb volt lépést tartani, mert az egyetemen sok időt és energiát megkövetelő adminisztrációs és oktatási munkát is végeztem, hiszen ez volt az én főállásom. De ez a kutató munka kétségtelenül kihívás volt. Segített mozgósítani fejemben a korlátolt mennyiségű szürkeállományt. Egyre több és több jel mutatott arra, hogy az erdészet minden ágát erősebben érinti a társadalmi pozitúra változása, mint bármi más politikai, gazdasági vagy biológiai tényező.

A természet is kétszer nagyon megtréfált. Az orkánok általában dél felől a tengerpart mentén jönnek fel, ritkán hatolnak beljebb. Keletkezhetnek néhány ponton a nagy légnyomás különbség miatt igen erős romboló szélcsatornák. Éjjel aludtam, amikor egy erős dübörgő hangra ébredtem. Magas, három szintű házam volt. A padlásszint nyugati ablakai, a keletiekkel együtt a szomszéd kertjében kötöttek ki. Az utcán kidőlt fák, leszakadt villanydrótok. Lehetetlen kimenni. Öt napig nincs villany. Meleg szeptemberi napok, az étel hamar megromlik. Víz volt, napokig dobozból un. 'breakfast cereal'-t ettem. A város többi részén semmi kár. A tanulmányi erdőgazdaságunkban néhány hektár fenyőerdő lefeküdt. Nem látszott rombolásnak, csak néhány ezer fa, szépen egy irányban feküdt a földön. Pár hónapra rá nagyon havas december volt. Semmi különös, É-Amerika két leghavasabb városa Buffalo és Syracuse, de egyben a legjobban felkészült is hótakarításra. Aztán a sok hóra egyik nap több mint egy méter jött. Reggel kinézek, a telek végén a garázs helyett csak egy nagy hóbucka van. Szerencsére üres volt, mind három jármű kint volt a bejárati úton. Öreg deszka épület volt. Motorfűrésszel szétvágtam, a zöme a kandallóban égett

el. Egyszerűbb volt két segítséggel egy nagyobbat építeni, mint a várossal harcolni az építési engedély minden pontjáért.

□

Befejeződött egy nagyobb tanulmányom, amire a megbízást vonakodva fogadtam el. Az akkreditációs folyamatban egyik legfontosabb, de egyben legkényesebb téma a tanári karok minősítése. Feladatom az volt, hogy értékeljem ki a több évtizede használt módszert és készítsek egy új, objektíve, és ammenyire lehetséges főleg matematikai modellt, kizárni szubjektív előítéleteket. Rendelkezésemre bocsájtottak sok bizalmas, személyes információt. Természetesen nagyon szigorú kód védte az egyéni felismerés lehetőségét. A szövetség tudományos bizottsága mindenben elfogadta és használatra is elindította az új módszert. Még egy szép kupát is kaptam és általános elismerést. De volt egy-két támadás is, olyan közvetett: „Igazad van, de a mi esetünk más, a mi esetünkben hibás a módszer" mondták azok, akik kiértékelés alapján gyenge osztályzatot kaptak volna. Egyik fontos ütköző pont a beltenyészet és annak mindkét szélsőséges változata volt. Mit jelent az, ha egy tanári kar minden tagja egy helyen szerzi mindhárom diploma fokozatát és ugyan ott tölti egész életét. Mit jelent az ellenkezője? Mit jelent intézményes memória? Mi a mérő száma akadémiai 'incest'-nek? (Magyarul csúnyábbnak hangzik: vérfertőzés). Mi befolyásolja a mozgást vagy maradást: Pozitívan vagy negatívan mit jelent fizetés, lehetőség, életkörülmények, anyaintézet reputációja. Meg egyszer nem nyúlnék hozzá ilyen jellegű megbízáshoz.

□

Elég sokáig figyelmen kívül hagytam az elferdítő, tradíció romboló változásokat, a politika szélső balfelé tolódását, mert erdészeti körökben elfogadható volt a helyzet. Lassan már ott se. Fennállása óta a US Forest Service főnöke mindig erdész volt. Most először nem. Több mint ezer korai nyugdíj! Az erdészeti szövetség elnökének az alapszabály szerint diplomája kell, hogy legyen akkreditált US erdészeti karról. Most először egy ügyvéd, nem értjük hogyan. Akarva - akaratlanul bele keveredtünk a kulturális gender-háborúba. Az erdészeti egyesület megvette egy híres német művész közel 250 éves olajfestményének terjesztési jogát egy múzeumtól. Vászonra nyomva nagyon jó másolatok készült. .

200 dollárért árulta a szövetség, a haszon ösztöndíjra ment. A képen békésen ül az öreg erdész a napi munka után. Nekem van egy példány a falon és vettem egyet Roller Kálmán bátyámnak is karácsonyi ajándéknak. Szép, hangulatos kép: ki gondolta volna, hogy milyen indulatokat vált ki (Ki gondolta volna, hogy egy elvakult szerb diák le lövi Ferenc Ferdinándot és egy négyéves világháborúban sok millió veszti életét). Egy tanársegédnőnk indította el a harcot. Miért ül a férfi uralkodó pózban, amíg a nő térdelve dolgozik? A vadászpuska és a háttér bizonyítja, hogy az erdész mészárolja az erdő ártatlan állatait. A kép nem más, mint az elnyomó patriarkális társadalom dicshimnusza. Összeszedett néhány forradalmár honleányt. Elkészült egy rajz - 'az igazi erdész'. Egy fehér laboratóriumi köpenybe öltöztetett nő egyik zsebéből egy mikroszkóp, a másikból egy lexikon lóg ki, egy idős férfi a padlót söpri. Semmi más csak egy humorosnak szánt ellenvélemény. De nem az volt. A rajz is, egy több oldalas 'manifesztó' elment a főszerkesztőhöz, követelve a közlését a következő számban, együtt egy bocsánat kéréssel és az összes eladatlan festmény példány nyilvános elégetésével. Érthetően a szerkesztő nem teljesítette ezt. Különben is a festmény másolatok készítését és hirdetését munkaadója a szövetség határozta el. Persze most már az új, nem erdész progresszív elnök vette át a vezetést. Nyíltan ő se nyilatkozott, de a szerkesztő 'önként' lemondott. Jött egy új, feltehetően jobban felvilágosodott média perszóna. Pár hónap múlva egy általa írt cikkben többször idézett Aldo Leopold híres közismert könyvéből, a 'Sand County Almanac'-ból. (Leopold országos hírű erdész, természettudós filozófus volt a század elején). De nem idézett, hanem átírt. Szükségesnek tartotta, hogy az új generáció gender korrekt formában ismerje meg a klaszszikus írást. Nekem ez volt az utolsó szalmaszál. Levélben felmondtam tagságomat. Becsaptam az ajtót harminc aktív év és sok értékes emberi kapcsolat mögött. Nem voltam egyedül, csak egy személy az utóbbi évek exodusában.

□

Futott az idő, előbb vagy utóbb fontos döntések előtt állunk. Anni már 'captain' volt, ha aláír még három évet őrnagyként esetleg más európai bázison is lehet. Nekem jött egy IUFRO pozíció ajánlat Európába. Új elnökünk jött az egyetemre. Dinamikus, eredményes személy, érdekes, de totális radikális átszervezési tervekkel. Nagy részét lelkesen tudtam volna támogatni. Egyelőre nem határoztunk el semmit. 2000 szeptemberében közöltem a vezetőséggel, hogy nyugdíjba menésen gondolkodom, a tanév folyamán döntök. Semmi érdemleges reakciót nem kaptam fizetésemelésen kívül. Az őszi szemeszter hamar elment. Volt mindig apró, de váratlan esemény, hogy a tempó sose lazuljon, de nem volt semmi elhalasztott munkám, és már eléggé fel voltam készülve a tavaszi szemeszterre. December közepén volt az utolsó előadásom IV-ed éveseknek környezet védelemből. Szürke, fénytelen nap volt, erősen havazott. Írásbelit már megírták, ez egy olyan összefoglaló óra volt. Furcsa és szokatlan érzés fogott el, amikor ránéztem a nyolcvan karácsonyra készülő diákra. Mindnyájukat tanítottam már kétszer, valami megfordult fejemben, de nem környezet védelem volt. Elkezdtem beszélni az életről, erdőről, emberi és erkölcsi értékekről. Megdöbbentett a halálos csend: évtizedek alatt soha nem éreztem ezt a tanteremben. Nagyon régen én is negyedéves diák voltam. Volt egy Sopron nevű egyetem, volt '56. Talán az élet forgószínpadjának is kiszámítható a mozgása. Hol van a jelen vége és a jövő kezdete bennünk? Megköszöntem nekik, hogy diákjaim voltak, jó szerencsét kívántam mindnyájuknak, ezzel befejeződött professzori pályafutásom. Dermedt csend, aztán dübörgő taps elkisért második emeletre irodámig. Leültem pár percre átgondolni mi történt, reggel még eszembe se jutott befejezni mindent. Talán mindnyájunknak van egy belső hang, csak gyakran nem merünk rá hallgatni. Titkárnőmnek diktáltam egy felmondó levelet. Megköszöntem minden bizalmat és támogatást, amit kaptam, de azt is megemlítettem, ami a mérleg másik serpenyőjét lefelé húzta.

□

Megyek Texasba karácsonyra, de most megpróbálom más módon – vonattal. Tőlünk van járat Chicagóba, onnan meg délnyugatra Texasba. Jó két és fél nap, de kényelmes hálókocsi fülke, idő 'dekompresszálódni'. A vonat még Albany előtt elakadt, túl sok hó. Repülő jegy nincs, de kerülő úton, ide-oda ugrálva lehetséges. Így is két nap az utazásból. Már két nappal karácsony előtt Annival Corpus Christi-ben a tiszti üdülő erkélyéről nézzük a pálmafákat és mezítláb futunk Padre Island híres homokos tengerpartján. Ünnepeljük a karácsonyt és a szabadságot (Anninak már csak három munkanap). Indulhatunk haza Újévkor. Bútorát, kocsiját majd a katonaság hozza vissza. Texasban nem vagy senki, ha nincs egy V-8-as kis teherautód (pickup truck). Anninak is kellett, hogy legyen. Azzal elindultunk. San Antonio nagyon messze van New Yorktól, de még messzebb Georgia és a keleti part felé, elkerülni a legrosz-

szabb téli viszonyokat. Tervünk az volt, hogy itt maradunk USA-ban. Latolgattunk minden variációt, minden változatot.

Tavaszi tárgyamra nem találtak oktatót. Vonakodtam. Már elvágtam a köldökzsinórt az egyetemmel. Furcsának éreztem a megújuló kapcsolatot, még ha csak heti három óra. Anni rábeszélt. Neki már csak egy tárgy kellett egy Master of Education diplomához, az jól jönne, ha egyetemi állást keres és úgyis csak később tavasszal készülünk elmenésre. Már elhatároztuk, hogy USA-ban maradunk. Itt vannak Anni idős szülei és nem akar elszakadni két önállósodó gyerekétől első házasságából. De Syracuse-t itt hagyjuk az biztos. Anni házát már korábban eladta. Az éghajlat pocsék, a város hanyatlik, a lakosság erősen változik. Az egyetem meglepően jól fizette a heti három órát.

Márciusban a Wilderness Society itt tartotta az évi közgyűlését. A society egy több milliós tagságú civil egyesület, a Forest Service társadalmi partnere. Már régen is kapcsolatom volt velük, amikor Montanában létre jött a wilderness szisztéma legnagyobb egysége Bob Marshall néven. Robert Marshall itt volt nálunk erdész diák, valamikor a harmincas években. Szakmánk egyik legismertebb, legnagyobb egyénisége volt, jelentős politikai ellenfelekkel. Rejtélyes módon halt meg viszonylag fiatalon. Hálókocsiban utazott a fővárosba egy fontos kongresszusi tárgyalásra, de az ágyban halva találták. Felmerült a gyilkosság gyanúja is. Sohasem lesz válasz mert a boncolás nélkül azonnal eltemették. Munkássága kapcsolatban volt egy tárgyal, amit tanítottam és elég sokat írtam is róla. Meghívtak a közgyűlés záró bankettjére, a város közgyűlési központjába. Kissé csodálkoztam, hogy egyetemünk 'főnöke' is ott volt, mert nem volt szoros kapcsolat az egyetem és a Society között és utoljára még jóval lemondásom előtt találkoztunk. Kaptam egy oklevelet, hogy hosszú évek során ápoltam szellemi és szakmai örökségét Marshallnak. Ez nem volt várt-alan, sejtettem a meghívás okát. De nagyon örültem, mert Anni is velem volt egy ilyen alkalomból (és kíséretemben Holland Lake felől látta egyszer Bob Marshall Wilderness nyugti csücskét). A meglepetést az egyetem szolgáltatta. Kaptam egy szép plakettet az ott töltött éveimért, a rézkarcban hármas mottónk: 'To learn, To search, To serve' és a Tudás fája (remélem nem bibliai utalás). Utána felolvasta az igazgatói tanács felterjesztését NY Academic Hall of Fame tagságomra (Most már sajnálom, hogy pár hónappal később nem mentem el a beiktató ünnepségre. Egy keserves hosszú távú költözködés után túl sok lett volna megint átszelni a kontinenst). Elindult szisztematikus felszámolás. Irodám egyik helyiségébe átvittem minden szakmai könyvem, anyagom, gyűjteményem és olvasó szoba lett postgraduális diákoknak. Elvittem magyar könyveim zömét a cserkészeknek a Sík Sándor cserkészparkba. Rengeteg holmi gyűlt össze egy nagy házban 28 év alatt. Alaposan meg kell gondolni mit érdemes elvinni többezer kilométerre. Elrepültünk Seattle-be, béreltünk autót és bejártuk négy pacific northwest állam kis városait. Bellingham lett a nyertes. Szép hely, közel soproni barátaim, van erdő, tenger és hegy, repülőtér, vonatjárat Vancouverbe. Anninak sok munkaalkalom, ritkán kell havat lapátolni és békés lakosság (nem tudom, hogy írjam magyarul, majdnem mindenki 'laid back pothead'). Lefoglaltunk egy házat – vissza keletre. Eladtam a házam. Minden bele egy ménkű nagy bútorszállítóba. Három járműből kettőt áthajtottunk, a harmadikért később visszarepültem. Sok rohangálás, papírmunka. Ekkora távolságra nem gyerekjáték költözködni.

Végre minden meg lett, mint a mesében. De ez nem mese. A házat, amit lefoglaltunk visszakaptuk a pénzt. A tulajdonos meggondolta magát. Megérkezett a holmink, a szomszéd faluban lett raktározva. Ingatlanügynökünk eltűnt, mint szürke szamár a ködben. Motelban laktunk. Elkezdtünk házat keresni. Egyik nap, futás közben láttunk egy szép házon eladó táblát. Megvettük. Bútorunk utolért, de hiányosan. Anni ruháinak és cipőinek nyoma veszett, nekem sok személyes dolgom hiányzott. Szép ház volt, domboldalon, erdő szélén, zsákutcában csupán három ház. Egy hét múlva már ástam a gödröket, fát ültetni. Bellinham lakosok lettünk. New York, Montana, Texas a visszapillantó tükörben. Teljes erővel bekapcsolódtam a Sopron/Vancouver Alumni mankájába. De ezt nem én fogom megírni, akad még tollforgató Vancouverben is, Sopronban is. (Kétlem de remélem).

Ez az írás nem személyes életrajz. Csak egy mozaik darab a forradalom viharében elsodort soproni erdészek kollektív történetéből. *(Bellingham, WA, 2023 júliusa)*

Szalamin Gábor volt V. éves hallgató rövid beszámolója életútjáról

A Kapocs XXXVII évfolyam 46.-ik számában jelent meg az a cikk 2008 április 15, Vancouver, BC-ben. A következő leírás a felfrissitett, bővített változata ennek az életútnak.

Makón születtem 1932-ben. Iskoláimat Mezőhegyesen, Makón, Békéscsabán (ilyen sorrendben) végeztem és az 1952-ben letett érettségi után kerültem a Soproni Egyetemre. 1956-ban elhagytam Magyarországot és Kanadába kerültem mint számos más soproni osztály társam.

1958 tavaszán végeztem a Vancouveri Egyetemen is megkaptam a Bachelor of Science in Forestry diplomát. Képzettségemnek megfelelő állást akkor nem kaptam, de munkanélkülivé se váltam. Pir héten belül már dolgoztam, illetve dolgoztunk volt évfolyamtársammal és balek kori kamarásommal, Kassay Viktorral egy New Westminster-i fűrészüzemben, fizikai munkásként. Következő lépésként, 1959 október 16.-án, mint föld mérő nyertem kinevezést a District of Surrey, BC mérnöki osztályán, havi 281 dollár kezdő fizetéssel. Ez akkor valamivel kevesebb volt, mint amennyit a fűrészüzemben kerestem, de hogy úgy mondjam előkelőbb pozíció volt és ami a legfontosabb, igen szerettem a munkámat és a városnál is megbecsülést élveztem. Maradtam is ott közel két évig, de ugye az embert vágyai vezérlik és több amerikai egyetemnél pályáztam ösztöndíjra továbbtanulás végett. Ma is őrzőm a Yale Egyetem levelét, amelyben értesítettek, hogy kérvényemet elfogadták és l.000 dolláros ösztöndíjat biztosítanak a számomra.

A Yale Egyetem helyett a University of Florida, Gainsville ajánlatát vettem igénybe, ahol jobb anyagi feltételeket biztosítottak és ahol1961 szeptemberében kezdtem el tanulmányaimat. 1962 augusztusában kezembe adták a diplomámat: Master of Science in Forestry. Miután elegem volt a floridai szubtrópusi klímából visszatértem Kanadába ugyanazzal a Meteor autóval, mint amivel elindultam Kanadából és immár a fél Észak Amerika-i kontinenst bebarangoltam.

Torontóban, ON 1962 őszén kaptam egy föld mérő válla-

latnál állást, mint ’surveyor’. Munkám érdekes és változatos volt. Többek között például egy olajvezeték nyomvonalának kitűzése, hegyen-völgyön keresztül, Buffalo, NY-ból Hamilton, ON-ig. A kemény kanadai tél másik irányba késztetett: elmentem középiskolai tanárnak. Abban az időben kötéllel fogták az embereket a különböző iskolaszékek, hallatlan méretű volt a pedagógus hiány. 1963 szeptemberében kezdtem tanítani matematikát Ottawában, ON az akkori Technical High School-ban. Egy tanév után váratlanul felvettek a Federális Kormány Erdészeti Osztályára kutatónak, Fredericton, NB-ba. Akkoriban ott dolgozott még egy pár volt soproni, köztük az általam tisztelt és nagyra becsül Jablánczy Sándor, volt professzorunk Sopronban. Elszigeteltnek éreztem magam a Maritimes siralmas erdeiben, a fekete legyek és szúnyogok között, igy 1965-ben felmondtam ottani állásom at.

1956 óta először 1965 nyarán látogattam haza az óhazába, szüleim legnagyobb örömére. Még ez év szeptemberében kezdtem tanitani Smith Falls, ON középiskolájában. 1968 nyarán ismét haza látogattam és megesküdtünk Erzsébettel, aki már az év karácsonyára kivándorolhatott az új hazába. 1969 nyarán költöztünk Ottawa, ON-ba és azóta is Ottawában lakunk. 1993 júliusáig tanitottam itt nyugdijba vonulásomig.

Két gyermekünk született: fiúnk, Andrew, a Carleton Egyetemen, Ottawa, ON-ban végzett, mint Civil Engineer. Szakmai gyakorlatának 12 hónapját az óhazában dolgozta le és ott ismerkedett meg leendő feleségével is. Ő jelenleg ismét Budapesten dolgozik. Lányunk, Adrienne, a McGiII Egyetemen, Montreálban, QC-ben fejezte be tanulmányait a Zene Fakultáson és férjével itt él Ottawában. Négy unokával bővült a családunk.

Talán mondanom se kell,'hogy szoros kapcsolatot tartottunk és tartunk fent ma is az óhazával. Személy szerint legalább 41-szer repültem oda-vissza az Atlanti Óceán felett. Ennyi előnye volt a pedagógus voltomnak: jutott idő az utazgatásokra.

Sopronban 2007-ben megkaptam az Arany Oklevelet, amelyet nagy örömmel és büszkeséggel vettem át személyesen. 2017-ben a Gyémánt Oklevelet, 2022-ben a Vas Oklevelet postázták a Soproni Egyetemtől számomra. Mind a három ott diszeleg a nappalink könyvespolcának a tetején. Vivát Akadémia! *(2022 július 15, Ottawa, ON)*

Rétfalvi László: **Csendes Parti évek - 1994-6**

Az időjárás változásai az **1994**-es esztendő elején nem maradtak meg emlékemben, mivel gondolatvilágomat annyira lefoglalta közeljövőm terveinek kidolgozása. Sajnos, mindennemű számítgatásaim arra mutattak, hogy bármennyire is kívánnék mielőbb kiválni ’állami szolga’ soromból, a ’számok még nem jönnek össze’ egy korai távozásra. A ’számok’ pedig a nyugalomba vonulás utáni ’nívón tartott’ életvitelhez szükséges havi jövedelmet jelentették. Ami ébren tartotta a mielőbbi távozás gondolatát, az a gyakran ’megszellőztetett ottawai hír’ volt, hogy a kormány megint a szolgálati állomány csökkentésével foglalkozik és kész kecsegtető ajánlatokat tenni az ’ugrásra kész’ alkalmazottaknak. Ezen utóbbiakból pedig sok lehetett országszerte. Egy másik vetülete akkori gondolataimnak, bár nem nevezhetem lelki gyötrődésnek, de agyamban egyre furkálódó ’elhessegetendő’ gondolatnak igen, hogy távozásra kész állapotom ’megfutamodásnak’ is volt felfogható a bár reménytelen, de mégis csak nemes indíttatású természetvédelmi harcok elől. ’Hősök nem adják fel a közös érdekekért folyó harcot még egészségük, életük árán sem! Azért lesz belőlük hős - de csak elmúlásuk után’ – formálódtak elmémben az ellenérvek. Be kellett vallanom, hogy nem akartam hős lenni, inkább akartam maradni jó egészségben és élvezni családom, rokonaim, barátaim környezetét és találni más siker élményeket érdeklődéseim széles körében.

Valamikor február vége felé jött a hír, hogy a témával foglalkozó kormányszerv kidolgozott egy a korábbinál jobb ’csomagot’, de azzal a kikötéssel, hogy a költségvetési év vége előtt, azaz március 31-ig kell a visszavonulási hajlandóságot bejelenteni. A feljavított ajánlat, ami csak hetekkel később érkezett meg irodánkba, tartalmazott egy - kerek számokban kifejezve – közel két évi kereset összegének megfelelő ’átalány’-t, amit ’ideiglenes adó-mentesítés’ érdekében be lehet majd fizetni a már évek óta működő államilag szponzorált privát nyugdíjalapba. Saját esetemben, ehhez még hozzájárna egy jelentékeny összeg, ami az évek óta felgyülemlett, fel nem használt szabadnapok kifizetéséből eredne. Ez utóbbi tétel járult hozzá, hogy a fent említett ’számok’ számomra kedvezően alakuljanak. (Nem is olyan régen törölték el a fel nem használt ’betegnapok’ kifizetését, ami nálam majd egy további év keresetét jelentette volna). A hirtelen rám szakadt lehetőség és a nagyon rövidre szabott gondolkodási idő komoly nyomásként jelentkezett a munkával amúgy is sűrített napjaimban. Nem tudtam azonnal dönteni, mert előbb meg kellett emésztenem magát a ’visszavonulás’ gondolatát, újra és újra át kellett számolnom az időzítés okozta ’pluszokat’ és a ’mínuszokat’ és keresnem kellett képes és hajlandó munkatársakat, akik vállalnák a többágú, számomra még mindig nagyon fontosnak tartott projektek továbbvitelét.

Döntéshozásomban komoly szerepet játszott a ’munka’ folytatásának lehetősége, állami állásomtól való megválásom után a privát szférában, úgymond minden bürokratikus ’béklyó’ nélkül. Tapasztalatból tudtam, hogy jól megalapozott, minden irányba körültekintő ’természetbarát’ javaslatok, tisztán üzleti érdekekből táplált ’fejlesztési tervek’ esetében is gyakran jobb visszhangra találnak, mint a politikától egyre jobban átitatott állami apparátus szolgalelkű, felfelé mindig hajlongásra kész regionális ’kis-mandarinok’ világában. A hathatósság szempontjából viszont meggondolandó volt a ’hivatalos közeg’ státusz elvesztése is, ami, ha nem is döntő, de komoly súllyal bírt sok politikától távoltartható kisebb projektek esetében. A ’külvilágban’ csupán a hírnév és a felsorakoztatott érvek voltak számottevők. Március 22.-én váratlanul hó esett a már virágba borult vad cseresznyefák szirmaira, amit jelképesnek vettem helyzetem alakulására. A hó azonban gyorsan elolvadt, és a virágok maradtak: megszilárdult bennem is az elhatározás, hogy 1994 március 31.-i dátummal kérelmezem korai nyugdíjba vonulásomat.

Korai iskolás korom nyári szüneteinek kezdetekor érzett hangulat vett körül az április eleji napokban, de nem tartott sokáig míg hozzászoktam a hosszantartó szabadság gondolatához. A gondolat maradt továbbra is, de az elfoglaltságok folytatódtak. Igaz a közhelynek vélt mondás, hogy visszavonulás után kevesebb szabad ideje marad az embernek, mint volt előtte. Gyakorta kaptam telefonhívásokat volt irodámból felvilágosításokért olyan ügyekben, amik folytatódtak más szereplőkkel és külső érdeklődőktől,

akik még nem tudtak távozásomról. Szívesen álltam rendelkezésükre, mert benn akartam maradni a 'körben'. Tervem, hogy folytatom a szakmai munkát megvalósulni látszott, amikor több érdeklődő hívást kaptam korábban kapcsolatban lévő projektek intézőitől. Nem lévén gyakorlatom az üzletileg folytatott konzultáció terén, gyorsan kellett összeállítanom egy 'üzleti tervet', részletezve, hogy milyen területeken ajánlhatok szakmai tanácsokat, milyen feltételekkel és milyen mértékű fizetségért. Az első tétellel nem volt gond, de a másodikkal igen, mert alapvető 'természetbarát-tervezési' hozzáállásom sokban leszűkítette az általam támogatható fejlesztési opciókat - és egyben - saját alkalmasságamat nem természetbarát érdekek szolgálatában. A harmadik tételt pedig kevés kutakodással megállapíthattam. Nem ringattam magamban túlzott reményeket, előre tudtam, ami a későbbiekben többször bebizonyosodott, hogy további részvételem környezet-hatás vizsgálatokban marginális foglalatosság lesz.

Az éveleji munkahelyi elfoglaltságaim többnyire az előző évi munkák folytatása volt. Meglepő viszont, a visszavonulási láz mindent felülíró tükrében, hogy milyen részletesen és behatóan merültem el aktív projektjeim kezelésében. Ez látszik az év elejétől rendszeresen vezetett (talán önkénytelenül is készülve egy 'konzultánsi' pályára) munkanaplómból. Újdonságként megemlíthető, hogy egyre nagyobb érdeklődés mutatkozott a golf pályákkal kapcsolatban korábban készített 'Útmutató a természetes élőhelyek védelméhez' c. összeállításom iránt. Több alkalommal kerestek alkalmat rokonszervezetek, táj-tervezők és környezetvédelmi konzultánsok annak részleteinek további megvitatására. Viszont nem golfpályák, hanem 'mezőgazdasági területek, mind vadgazdasági fontos élőhelyek' volt témája meghívott előadásomnak, az újonnan egyetemi rangra emelt 'Fraser Valley U' Chilliwack, BC kampuszán.

Ahogy fent említettem, kapcsolatom korábbi munkahelyemmel sokáig megmaradt visszavonulásom után is, de azon kapcsolatok már nem hoztak 'pénzt a konyhára'. Első fizetős konzultáns munkáim viszont mégis azon idők során alakult kapcsolatok révén kerültek figyelmembe. Ilyenek voltak az 'Albion, BC és a Mission, BC közeli, a Tsawwassen Indián Band (rezerváció) területi lakótelep tervezetekkel, a Deas Lake, YT környékén építendő kisméretű vízerőművel és a Ft.St.John, BC-től északra fekvő területek gázvezetékeinek kibővítésével kapcsolatos 'Kezdeti környezeti-hatás becslések', a 'megbolygatandó' természetes területek vad-állományára vonatkozóan. A Vancouver közeli nagyméretű Swan-a-Set Bay Resort (SBR) néven futtatott fejlesztés már korábban megépített (és EIA-nek alávetett) golfpálya 'Élőhely Kezelési Terv' elkészítése is nekem jutott.

Még az év elején Leone is végrehajtotta régebben melengetett tervét, teljes idős állandó állásra váltani a több éve tartó részidős viszonyát a városi könyvtárral. Szerencsére, a lakásunktól csak tíz percnyi járásra lévő fióknál, ami lehetővé tette az együtt ebédezést is, ha már mindkettőnknek úgy jött ki a programja.

Napi rutinomban első hely jutott a 'fizetős munkáknak', amikbe beletartoztak több órát, gyakran napokat igénybe vevő 'ajánlat' készítések is és amelyek gyakran fizetség nélkül végződtek.

Másodsors jutott a ház körüli építkezéseknek, amelyeket más jó pár éve halogattam. Ma se tudok hathatós érveket felsorolni, hogy miért kellett kiépítenem házunk alagsora üres terét iroda helyiségnek, lakó és fürdőszobáknak és külön mosókonyhának. Talán az utóbbit és az iroda helyiséget meg tudom magyarázni, mivel a rengetek könyv, folyóirat és még több laza formában létező 'hivatkozási anyag', amit állami irodámból hazahoztam még mindig kartonokba tömve halmozódott a sarokban. Mielőtt építkezni lehetett, el kellett bontanom az útban lévő 'akadályokat', amelyek legbonyolultabb része a korábban (valamikor a háború után) beépített földszinti mosdóhoz tartozó 4 inch (10 cm) átmérőjű réz elvezető csőrendszer volt, majd annak helyettesítése a (tervezett) falba és a feltört betonpadló alá helyezése ABS plasztik csöveket használva. Legmerészebb és számomra megpróbáltatóbb (mert olyat még nem végeztem) aktus viszont az új plasztik rendszer bekötése volt az 5 inch (13 cm) átmérőjű, a háztetőig nyúló tonnás súlyú öntöttvas (kürtő-elvezető) csőbe. Maga a cső elvágása speciális (bérelhető) szerszámot igényelt, nem említve a munka végrehajtását. A vízvezetékek forrasztással való összekötéséhez és a villanyhuzalok beszereléséhez pedig a korábbi évekből már megvolt a kellő tapasztalatom. Az ácsmunka, a falak gipszlapokkal való borítása pedig időigényes, de általában probléma mentes foglalatosságok voltak. Érdemes megemlítenem, hogy minden új építményt házunk meglévő 'régies' stílusában készítettem, felhasználva régiség kereskedőktől beszerzett hason-korú ajtókat és azok saját munka-gépeimmel formázott kereteit. Bár általában szeretem az eklektikát, de azt inkább a berendezésekben találom helyénvalónak.

Harmadsorban, próbáltam elegendő időt találni a 'jogging', azaz egészségügyi futásra. Bár hiányoltam a régi munkahelyemet körülvevő gátak tetején való futást, ami a folyómenti friss levegő mellett szép kilátással is szolgált, de a lakásunkhoz közeli, nagyjából természetében meghagyott zöld terület (ma már Tartományi Parknak dezignált) ide-oda kanyargó ösvényei is tökéletesen megfeleltek. A napi, vagy legalább heti négyszeri futás (a jogging kifejezést a testgyakorlat kevésbé igényes formájának tartom - azaz tartottam!) edmontoni éveink óta folyt, odáig jutva, hogy teljes tempós futás közben is levegő-után-kapkodás nélkül tudtam beszélgetni gyakori futó partnereimmel. (Negatív hatása is volt a futásnak, ami hátfájásban jelentkezett és amit kezdetben minden más dologra próbáltam ráfogni!).

'Nyugdíjazott' állapotom talán legjelentősebb oldala volt a szabadság érzése, hogy úgy költhettem el jövedelmemet ahogy tetszik, a megszokott állami megkötések és mindenféle indoklás nélkül. Ilyennemű 'szabadosság' első aktusaként vezettünk le Leonnal a csendesóceáni parton fekvő Newport, OR-ba, részt venni a PERS (Pacific Estuarine Research Society) összejövetelén. Tudományos jellege és kapcsolat-keresés célja ellenére utunkat kirándulásnak vettük és élveztük is minden mozzanatát. Mind ez tetejébe, az út költségének nagy része levonható volt 'üzleti jövedelmem' adó alá eső részéből.

Közösségi életünk is folytatódott az utóbbi évek példájára. Mindjárt az év elején részt vettünk 'soproni családunk' sok tagját összehozó estebéden a magyar katolikus plébánia nagytermében, ahol még személyesen üdvözölhettük Witt 'Lajos bácsit' és 'Menci nénit'. Gourmet Club csoportunk rendszeres összejövetele mellett pedig gyakran vendégeltünk meg lakásunkon más alkalmakból ismert barátokat és bővítettük ki ismerőseink körét újakkal. Molnár Jóska barátunkkal most is gyakran találkoztunk, amelyek ezidei legemlékezetesebbje talán az általa vezetett Agassiz Mezőgazdasági Kutató Állomáson, amit visszavonulása alkalmából a személyzet által megrendezett nagyszabású 'barbeque' est volt. A nyár közepén egy magyar 'szenior' vízisportoló csapat látogatásával kapcsolatban ismerkedtünk (újra) meg a Vancouverbe látogató, Sopronban együtt kezdő és '56 után Svájcban 'kikötött' Donáth Gyuri barátunkkal és feleségével Silviával, majd töltöttünk el velük egy estét Görgényi Béla és Pat vendégeként. Noni születésnapját egyik 'babysitter-munkáltatója' ajánlatára egy igényességre törekvő 'Il Barino' nevű olaszízű vendéglőben ünnepeltük (volna), de a hírnév nem volt kiérdemelt: az étel nem volt említésre méltó és nekem kellett kisegíteni a pincérnőt a borosüveg kinyitásában is. Több sikerünk volt viszont Leonnal kettesben, decemberi születés napjainkat megünneplendő, a korábban már látogatott 'Lorenzo's' étteremben, ahol az ismét kitűnő étel mellett a felszolgáló olasz pincérre emlékszem, aki fejből tudta felsorolni az 1950-es évek híres magyar 'aranycsapat' játékosainak nevét. Szilveszterkor, ultra vendégszerető szomszédjaink, Selinda és Mike White rendeztek sok vendéges vacsorás estet, ahová már felnőtt lányaink is elkísértek.

Magyarországi látogatásainkat valamiért mindig mondanivalóm végére hagyom. Ezúttal is, bár jogosan mivel utunk szeptember végétől október közepéig tartott. Az egyre gyakoribb hazau-

tazásnak több oka közt apám meglátogatása volt a legfontosabb, mert előrehaladott kora és gyengülő egészsége egyre közelebb hozta az elkerülhetetlen 'nincs-tovább' eseményt. Szintén szerepelt az okok közt korábbi tervem, hogy részt veszek, immáron saját költségemen, egy Sopronban tartandó - Kerekes Jóska kolléga által figyelmembe hozott - vízimadár konferencián, ami sajnos időben érkezett tudnivalók hiányában elmaradt (pedig milyen jól jött volna korai kapcsolatot teremtenem a soproniakkal).

Kedvelt légitársaságunkkal, a Lufthansával repültünk Leonnal kettesben, de ezúttal bosszantott, hogy a szokásos 'non-stop' helyett, a gép leszállt Calgary, AB-ban is, hozzáadva jó pár órát az út tartamához. A bő háromhetes látogatás gyors tempóban zajlott. Apánk 86.-ik születésnapját a bátyám lakásához közeli 'Szépvölgyi Étterem'-ben ünnepeltük és ott volt a 'klán' négygenerációs, közmondásos 'apraja és nagyja'. A dolgokhoz korábban kemény és érzelgősség-mentes hozzáállású apánk az idő haladásával egyre jobban láttatta 'puhább' oldalait és a meghatottság is gyakrabban vett erőt rajta hasonló összejöveteleken. Lényegében

egész utunk rokonok és barátok látogatásával telt el, s közöttük leggyakrabban (Gellért) Pannival és Jánossal töltöttünk időt. Talán kapcsolatunk több mint évtizedes kihagyásának bepótlása volt a közös ösztönző, vagy pedig kölcsönös érdeklődésünk a másik életének alakulásában és élettársának megismerésében, de mindenképpen jól éreztük magunkat egymás társaságában.

Ezen találkozások keretében jöttünk össze több Bp-en lakó volt iskolatárssal és azok családjával, akikkel vendéglátóink iskolás éveink óta kapcsolatban maradtak. Egy alkalommal még bátyám, barátaim felé kevésbé érdeklődő feleségét is sikerült bevonni a társaságba. Budapesti tartózkodásunk alatt válogathattunk megszállni Ferkó és Gyuri lakása közt, mivel minkettő szolgált kellő férőhellyel és vendéglátó szeretettel. Már az első hétvégen, Gyuri, ekkor már a jelentős jövedelemmel és szolgálati autóval járó 'Unilever' pozícióban, és neje Zsuzsi elvittek az ország déli részébe, Kaposvárra és Pécsre kirándulni, aminek maradandó emléke lett a mai napig őrzött de sohasem használt kis Zsolnay teáskészlet ajándék. Egy másik hétvégén Enyingre utaztunk látogatóba Óvári Laci osztálytársamból lett állatorvoshoz, aki akkor ott 'független' polgármesterként is szerepelt. Bátyámnak meglehetett még a régi 'Ladá'-ja is mert készségesen használatunkra bocsájtotta a 'Skodá'-t, amivel Jászberényből könnyen látogathattuk Jákóhalmán lakó (Gyurkó) Ági és Laci barátainkat, majd közösen a Kőtelken lakó, szintén állatorvos (Sass) Zolit és feleségét Editet. Vendéglátásuk viszonzására mi ezúttal csupán (Berényben nem nagy választékban található) éttermekbe való meghívásokkal válaszolhattunk. Nem hagytuk ki, általam 'párját ritkító fafaragó'-nak tartott Varga Jóska és neje Juci látogatását, mert látni akartuk, ha nem is 'fejlődését' (mivel így is közel volt a 'csúcshoz'), inkább témáinak és formáinak változását. Jó volt látni, hogy magas szintű művészetének értékelése anyagiakban is mutatkozott és hogy azáltal megengedhették maguknak kis apartmanjuk felcserélését egy régi-módi családi házra. Berényben sok időt töltöttünk apámmal, de csak annyit, ami 'befért' sűrű kertbéli elfoglaltságai közé és szinte minden ott töltött napon összejöttünk (Telek) Bélával és Évával. Házas lányaik családjának látogatását is programunkba vettük.

Hazautunk Delta-CP járatokkal minden említésre való esemény nélkül ment végbe, bár távozásunk kora reggelén a repülőtérre vezető úton valami 'gyomor-flu'-szerű nyavalya gyötrött és Frankfurtban pedig a tarmakra kirakott (és az esőben átázott) bőröndök közül kellett sajátjainkat kiválasztani, mielőtt minket felengedtek és azokat felrakták a gépre.

A gyomor-influenza szerű nyavalyáról jut eszembe, hogy ezen évben, családunkban különösen többször (legtöbb évben egyszer sem) jártam orvoshoz kisebb nagyobb panaszokkal, amik főleg a napokig is megnyomorító hátfájásomból eredtek, de volt Röntgen vizsgálat, szívorvos és dermatológus is a 'palettán'.

Életvitelünk változásait bemutatandó, egy-két akkori statisztikai adat érdekes képet fest a korról. Mint mindig, legnagyobb havi költségünk családunk élelmezése volt, ami éttermekben való étkezésekkel együtt kitette havi jövedelmünk 14-15%-át. Lakásunk városi adója, biztosítása, áram és gáz szolgáltatása annak másik14%-át (telefonszámlák nélkül, amelyek a tengerentúli hívások kirívóan magas rátája miatt sokat ingadoztak, de átlagban is hozzáadtak közel 1%-ot). Lányaink iskolai költségei annak több mint 12%-át, közlekedés (autóink karbantartása, biztosítása és működtetése) 7-8%-át igényelte. Diszkrecionális költségek emésztették fel azt, ami maradt az évi 16-20%-os föderális/provinciális jövedelemadó levonása után. A tetszésünk szerinti költekezések is évente váltakoztak, attól függően, hogy utaztunk-e Európába és hogy volt-e építendő, javítandó dolog a ház körül. Ha az utóbbi két tétel nem szerepelt, akkor megtakarításra is volt lehetőség. *(2017 március 17, Vancouver, BC).*

□

A jövedelmet hozó foglalatosság továbbra is első helyen szerepelt napi, heti programomban, de ahogy haladtunk az **1995**-ös évben, egyre nyilvánvalóbbá vált, hogy korábbi életnívónk az extra jövedelem nélkül is tartható marad. Ezen helyzethez sokban hozzájárult feleségem, Leone teljes idejű munkavállalása a városi könyvtárhálózatban és lányaink iskoláztatási költségeinek jelentős csökkenése. Nagylányunk, Tisa egyetemi diplomázása májusban, majd azonnali kezdése fizetős állásban az EF (Education First) Language School helyi irodájának keretében nem csak a számottevő évi tandíj (no és a tankönyvek ára!) kiiktatását jelentette évi költségvetésünkből, hanem minden más nemű szükségleteinek saját keresetéből való fedezését is.

Legtöbb konzultáns munkám már régebben működő nagyobb cégek által felvállalt teljeskörű EIS (Környezet-hatás Megállapítás) feladatok keretében, az élettérben történő károk csökkentésére összpontosított, az úgynevezett 'természetbarát' tervezés alapjain, ami sajnos, mint kiküszöbölendő 'szálka'-ként volt elkönyvelve nemcsak a 'megbízó fejlesztő érdekeltségek', hanem maguk a környezet-hatás vizsgáló cégek által is. Emiatt minden meggondolást, a tervekben kért minden változtatást nagy gonddal kellett végezni és bizonyítani publikált információk és precedens értékű korábbi döntések alapján. Érdekes meglátás volt viszont, hogy csak a haszonkulcs maximalizálásában gondolkodó

'fejlesztő' cégek és azok érdekeit kiszolgáló fizetett tanácsadóik sem voltak kevésbé befolyásolhatók erős természetvédelmi érvek által, mint voltak korábbi állásomban állami pénzen fenntartott magas szintű 'bürokrata' feletteseim, akiknek érdeke a törvényekben kinyilatkoztatott természetvédelem kellett volna, hogy legyen. Sőt!

Mondanivalómból, de talán csupán szójárásomból is kitűnik kétségességem a 'fejlesztés' szóval kifejezett fogalomban. Köznapi használatban, főleg piacgazdasági gondolkodásmódban a fejlesztés szó növekedést, többletet, de mindenképpen előrehaladást jelent, míg azt mélyebben átgondolva a növekedés burjánzást, a többlet sokasodást és az előrehaladás nem szükségszerűen jobb irányba való elmozdulást jelenthet. A gyakorlatban pedig a burjánzás és sokasodás irányába történő változás gyakrabban, mint nem, egészségtelen, kóros tünetekben jelentkezik. Rohamos lépésekben felhabzsolni a földgolyó természeti forrásait, elpusztítani ionok alatt kialakult környezeti tényezőinek egybehangoltságát és egyre több emberi lénybe átformálni élővilágát, nem nevezhető fejlődésnek. Ezért lenne jobb, ha a 'fejlesztés/fejlődés' kifejezéseket olyan dolgokra használnánk, amik a kicsit naggyá teszik, a kevésből többet hoznak ki, az egyszerűből nagyszerűt kreálnak, káoszból összehangoltságot, rendezetlenből rendszert és a széthúzásból együtt tevést eredményeznek. De hát ez csak kívánság marad!

Nagyjából, időm egynegyedét foglalták el a 'kereső' munkák, amelyek többnyire a Vancouver körüli terjeszkedés új lakónegyedeivel voltak kapcsolatosak. Mivel ezek a lakónegyedek inkább a város északi részén, a hegyoldalban merészkedtek egyre feljebb és ezáltal olyan 'természetes területek'-et érintettek, amelyek előfordulása leggyakoribb a környéken, azaz 'másodnövésű' tűlevelű-lombhullató kevert erdőket, kárpótlásuk hasonló ökológiájú részek védetté nyilvánításával viszonylag könnyen volt elérhető. Az utóbbi, 'könnyelműnek' is vehető kijelentés az építendő területeken átfolyó, vagy csak szélein érintett (hal élettérnek alkalmas) patakok (a föderális halászati törvényből eredő) erős védelmén alapult. Ugyanis a patakok védelmét a partok változó szélességű, természeti növényzetében megtartott és védetté nyilvánított sávjai ('riparian zones') adták, amely sávok még szélesebbé tétele volt az elérhető cél a 'kárpótlás' alapján. A nagyobb kiterjedésű vízmenti zóna a halak életterének nagyobb védelme mellett a költöző madarak többsége által használt életteret is védte. Mostani napi sétáimon elégtétellel nézek át az északi part hegyoldalaira, ahol a patakok mentén dús növénytakaróval megtartott sávok, mint a megmaradt életterek összekötő 'ütőerei' mutatkoznak a távolból, az egyre jobban szaporodó lakónegyedek között. Mert hát nekem is volt részem azok megőrzésében.

A golfpálya építési láz sem lankadt állásomból való kiválásom után. Talán korábbi állami kollegáim javaslatára keresett fel egy Kínából újonnan érkezett 'befektető' érdekében munkálkodó, szintén kínaiakból álló tervező vállalat egy kisméretű golfpálya megépítéséhez szükséges EIS összeállítására. Az 'indítványozók' minden alkura készek voltak, de igen szűkmarkúnak bizonyultak, amikor a költségek megtérítésére került a sor.

Bűnbánóan megvallom, hogy magyarországi kapcsolatkeresésem a környezet védelemre, vagy csak szűkebben a 'fejlesztések' környezet-hatásainak csökkentésére vonatkozóan, tartalmazott egy 'hátsó gondolatot' is. Bár kész voltam szolgálataimat díjmentesen felajánlani, a hátsó gondolat az oda való utazásom költségeinek levonhatósága volt máshol végzett konzultánsi munkák jövedelméből. Első kapcsolatom magyarországi kollegákkal még a múlt év végén a jászberényi gimnáziumból ismert Paksy Gábor, akkor a VATI (állami illetőségű Városi Tervező Iroda) utódszervezetének vezetőjével volt és rajta keresztül, a torontói székhelyű CUI-ben (Canadian Urban Institute, azaz Kanadai Városi Intézet) működő magyar származású tervezőkkel, akik szervezetük hozzájárulásaként segédkeztek az RSD (Ráckevei-Soroksári Dunaág) Ecoregion Planning feladatkörben. Felajánlásomat nagy lelkesedéssel fogadták és azonnal intézkedtek az RSD project frissen készült tervezetének példányát hozzám eljuttatni. A lelkesedés egyből elapadt és további részvételemre se tartottak igényt, amint megkapták Torontóban az irományra vonatkozó, kifejezetten építő szándékkal tett kritikai megjegyzéseimet. Nem tudtam mire vélni, hogy milyen falba ütközhettem!

Az előző évi foglalatosságaimra tett fontossági sorrend maradt ez évre is. Sok időt töltöttem a már megkezdett munkák folytatásával és befejezésével házunk alagsorának kiépítésében, amelyek legigényesebb fázisának, a babramunkát jelentő 'befejező simítások' után majd minden része lakhatóvá és használhatóvá vált. Ezek között irodám felszerelése íróasztalokkal, könyvespolcokkal, mappa és térkép tárolókkal volt a leghasznosabb. Lehetett volna iroda nélkül is konzultációt végezni, de jól jött a helyiség, ahol hagyhattam csak részben kész dolgokat háborítatlanul a következő hozzáadásig, csupán az ajtó rácsukásával. Emellett, a felszerelési költségek és az iroda területének rezsije, a ház hányadának arányában 'üzleti költségnek' volt beszámítható.

Harmadsorban, az egészségügyi futást is rendszerességgel gyakoroltam, még akkor is, ha más dolgokat kellett ideiglenesen félretenni miatta.

Az átlagnál forgalmasabbnak vehető év fénypontja Tisa lányunk diplomázása volt májusban (Honours 'Cum laude' BA in History, UBC), abban az iskolában, ahol szülei is végeztek egy 'emberöltővel' korábban. Nagylányunk önállóságra való törekvését már évekkel korábban tapasztaltuk s ezért nem volt meglepő, hogy végzés után egyből munkát vállalt, bár nem a legkecsegtetőbb fizetéssel, de bőséges utazási lehetőséggel. A világlátás gondolom minden fiatalt ösztönöz és lányaink kaptak is több kóstolót korábbi európai útjainkon. Alkalmazója, az EF Nyelviskola a nyelvtanítás mellett a diákok utaztatásával is foglalkozott, ami a nyelvek utáni érdeklődése mellett döntő szerepet játszhatott lányunk álláskeresésében. Már júliusban Londonba és Párizsba utazott diákcsoportokkal, majd a nyár és ősz folyamán továbbképzésre járt Torontó, ON-ban és Boston, MA-ban is. Máig tartó barátságokat kötött ezen alkalmakon több munkatársával.

Fiatalabb lányunk, Nóni is bontogatta szárnyait e téren és második egyetemi éve befejeztével a Seattle, WA-tól délre fekvő Camp Retreat nevű, fiatalokkal foglalkozó nyaralási táborban vállalt állást júniusban. A tábor erősen vallásos nevelést szorgalmazott, ami akkor lányunknak talán az okot is szolgálhatta nyári munkáját ott keresni. A vallásosság nem dominál családunkban, ezért csodálkoztunk is Nóni vonzódásán a keresztény tanokhoz, de támogatásunkról nem volt kétség. A nyár folyamán, a gyér telefonhívások mellett, keveset tudtunk a táborban történtekről, de az ottlévő vallásos viselkedés-környezet folytán nem aggódtunk biztonságáért. Egyszer levezettünk Mount Vernon, WA-ig, félúton találkozni Nónival, de azután már csak augusztus végén, munkája befejeztével láttuk ismét. Akkor is, nem egyből haza, hanem ott szerzett kanadai barátokkal egy Surrey, BC-beli kerülővel bővítette tovább a nyári szünetet.

Így hát a nyáron alig láttuk gyerekeinket, de volt helyettesítés Ákos unokatestvérük személyében, aki Nóni USA-ba való távozása előtt egy héttel érkezett Budapestről második kanadai látogatására. A javuló 'otthoni' kereseti lehetőségekre vallott, hogy ezúttal bátyámék vállalni tudták az utazás költségeit és még buzdított is fiát beíratni egy angol nyelviskolába. Arra nem volt szükség, mivel Ákos talán a legfogékonyabb az egész rokonságban az angol nyelv elsajátítására és rendkívüli magabiztossággal használta egyre gyarapodó tudását. Mint korábbi látogatásán, kezdetben most is

nehezen találtunk a 'teenager'-nek érdeklődését lekötő foglalatosságot, de az hamar megoldódott. Sokat költözködő Molnár Jóska barátunk most 'nagyobb fába vágta fejszéjét' és házépítésbe kezdett a SE Marine Drive-on, Burnabyben. Bátran, az egész építkezést vállalkozó szellemű és ügyeskezű idősebb fiára és annak házépítési gyakorlattal is rendelkező barátjára bízta. Kellett a két 'mester' mellé segédmunkás is, amely pozíciót, és a minimálbéren való kereseti lehetőséget, Ákos örömmel vállalta. Volt ebben a munkavállalásban valami rendellenesség is, de nem csináltunk belőle problémát. Eleinte autóval vittem a fiút a tőlünk úgy háromnegyed óra vezetésre lévő házépítéshez, de hamar rájöttünk, hogy az utazást hasonlóan busszal is meg lehet oldani. Így, korai kezdéssel és reggelizéssel, (plusz a napközi, Leone által szeretettel készített 'lunch'-szendvicsekkel), busz utazással és napi öt-hat órai munkával teltek napjai. Az eredmény az lett, hogy a kezdetben talán 'túlsúlyos' legény leadta a 'felesleget', izmai megkeményedtek és takaros kis összeget gyűjtött össze visszautazása előtt. Hazaérkezésekor, anyja talán éheztetésnek és rossz bánásmódnak tulajdoníthatta a 'megkarcsúsodást' Ákos minden protestálása ellenére.

Mindemellett, gyakran láttunk barátokat vendégül és

mentünk vendégségbe hozzájuk. Jelentős volt több szempontból Kathy és George Gibson kétnapos látogatása január végén és közös ebédünk Anand és Nancy Prakash társaságában. George-ot és Anandot kanadai létem legelejéről, az '50-es évek végétől ismertem a UBC Zoológia Tanszékén keresztül és mindkettő családjával tartottuk a kapcsolatot ottawai tartózkodásunk alatt is. Úgy látszik a Csendes Óceán partvidéke mindenkit visszacsal erre a vidékre és aki teheti jön is. Jelentős volt az esemény, mert mutatta, hogy barátságok hosszan tarthatók, de azt is, hogy azok megszakadhatnak könnyelműen vagy meggondolatlanúl kiejtett szavak következményeként. Ma sem tudom pontosan, de talán érzem, hogy mit mondhattam, ami miatt megszűnt köztünk a gyakori találkozás keresése.

Viszont nem szűntek meg a Goutmet Club nevű csoportunk találkozásai és amikor egyesek nem tudtak megjelenni, helyüket gyakran feltöltöttük más barátokkal vagy új ismerősökkel. Kialakult rutinunk szerint minden második hónapban találkoztunk és a közti időket többször ebédlők csoportos látogatásával töltöttük ki. Egy alkalommal vitorlázó tagjaink, Florence és Greg Barbour koraőszi óceán-átszelő útja előtt, hajójuk fedélzetén tartottuk az ebédet. Molnár Jóska barátunkkal, bár ő nem volt a 'club' tagja, most is, mind mindig, gyakran találkoztunk. Még régi munkahelyemre is visszamentem reszt venni a John Smith volt kollegám visszavonulására adott kis fogadáson. Megemlíthető a május 26-án

tartott ceremónia, amikor kevés résztvevővel helyeztünk el egy 'megemlékező táblát' a UBC Brock Hall mellett szépen cseperedő kis tölgyfánál, amit csemeteként ültettünk el az '50-es évek végén a 'Sopron Division' nevében. A ceremónia után a megjelentek egy közös 'lunch'-on vettek részt, ami azért említendő, mert a mai havonkénti 'Soproni ebéd' (egyik) kezdetének is tekinthető. A 'Soproni család'-ot rendszeresen összehozó (immáron már rendszeresnek tekinthető) 'Szász Picnic' nagy számú megjelenővel, köztük a népes Adamovich és Szablya családokkal lett sikeresen megrendezve kellemes időjárás kíséretében szeptember 10-én.

Családias jellegű volt a már közel tradícióvá váló látogatásunk a közeli Lorenzo Restaurantba lányaink társaságában, talán házassági évfordulónkat megünneplendő, szeptember elején. Emlékeim kibogozásában sokat segítenek a megmaradt fényképek, de az ebédlő időnkénti látogatásával kapcsolatos történések és beszélgetések nehezen választhatók el egymástól, a több éves hiátusok ellenére is. De ott minden alkalommal jól éreztük magunkat.

A nyáron Ferkó bátyám, főleg kisebbik fia, Ákos itteni tartózkodása okán, gyakran telefonált. Egyik alkalommal nagyon rossz hírrel jelentkezett: édesapánk megint leesett a létráról gyümölcsszedés közben, de ezen alkalommal nem figyelem hiánya vagy véletlenség okozhatta a balesetet, hanem elszédülése. Az ütődések miatt ezúttal sem panaszkodott, de a 'zavarosság' hosszan megmaradt a fejében, olyannyira, hogy hallgatott Ferkó javaslatára, kihasználni az alkalmat pihenésre a közelben lévő, napi használatra tervezett öregotthon-szerűségben. Nyolcvanhetedik életévében volt, gondoltam bármi bekövetkezhet. A munkámmal összeköthető magyarországi kapcsolatkeresés még mindig az ágendám listáján volt, ami miatt komolyan gondolkodtam egy újabb 'otthoni' látogatásra - apám balesete elhatározásra késztetett az utat megtenni. Ezúttal 'solo'-ban terveztem menni és Leone biztatott is, hogy ne aggódjak őt hatra hagyni, mert lesz még alkalmunk a közös utazásra a következő években.

Kárpótlásúl, utam előtt még elmentünk kirándulni BC nyílt tengerpartjára, a Vancouver Sziget nyugati partján található, akkor már 'Pacific Rim National Park' néven ismert vidék olyan részeire, amelyeket Leone eddig még nem látott. Kihasználtuk VW Westfalia autónk minden adottságát és ottlétünk alatt, a Nemzeti Park határától északra fekvő Chrystal Cove elnevezésű üdülőhely kempingjében táboroztunk le. A következő négy napon, a tengerpartot szorosan követve, meglátogattuk a tőlünk délre és északra fekvő part minden zugát, a félelmetesen hullámzó Csendes Óceánig nyúló meredek sziklafalaktól a közéjük szorított és majdnem, hogy eldugott kis homokpartú öblökig. Bár ezen részek többnyire magántulajdonban voltak, a parti átjárást mégis lehetővé tette a magas ár alatti zóna a közjog szerinti elidegeníthetetlensége, azaz a magántulajdon határának megszűnése a mindenkori téli magas ár vonalánál. A tengerparti haladás nagyon könnyen ment a homokos partokon, de a sziklás részek már körülményesebbek voltak. Leone ma is rémülettel emlékszik a Tofino nevű kis falu felé vezető parti túránkra, amikor egy ponton csak oldalvást lépegetve és görcsösen kapaszkodva minden meglévő résbe lehetett csak továbbjutni a meredek sziklafal keskeny padkáján. Félúton, lenézve a mélyben falnak verődő háborgóan fenyegető hullámokra, elfogta a pánikhangulat és végtagjai majdnem felmondták a szolgálatot. Nem kis buzdításom és segédkezésem kellett, hogy célhoz érjünk. Visszafelé Leone megtagadta a parti 'sétát' és az országút mellett bandukoltunk vissza szálláshelyünkhöz. Szintén Leone rémületéről emlékezetes esetem, amikor a kemping előtti, erősen a tengerbe nyúló meredek és csúszós sziklafokon, az alacsony ár által adott lehetőséget használtam ki kagylókat szedni azonnali fogyasztásra. A rémület onnan eredt, hogy dacolva a gyorsan emelkedő árral, Leone szerint túl sokáig tartózkodtam az életveszélyes helyen. Mindezek ellenére, később nagyon jó ízzel fogyasztottuk el a 'gyűjteményt' az otthonról e célra magunkkal hozott francia 'Chablis' fehér bor besegítésével.

Nem sokkal hazaérkezésünk után, október utolsó napjaiban keltem tengeren túli útamra. Mint minden korábbi késő-őszi

utunkon, az időjárás most is kellemes meleg napokat szolgált. Egyből le 'Berénybe' Ferkóval, meglátogatni apánkat, aki bár szívesen jött velünk haza a 'napköziből', de látogatásunk végeztével vissza kívánkozott oda a melegen tartott környezett miatt. A korosodás mellett nem láttam rajta semmi változást, csupán ismételgetett megjegyzései a pihenés fontosságáról, jelezte legyengült állapotát. Gyakran cseréltem helyet Budapest és Jászberény között, főleg bátyám és Gyuri autós közreműködésével és próbáltam több időt tölteni apám társaságában. Hosszabb tartózkodásaim alatt ő is otthon aludt és ebédeinket a Kehely étterem menüjéből választott, de ételhordóval hazahozott fogásokkal oldottuk meg. Beszélgetéseink során felmerült a helyi OTP Bankban 'jeligére' elhelyezett 100,000 Forintnyi 'letéti jegye', amit most kellene felhasználni, de sajnos elfelejtette a 'jeligét'. A Bank helyi kirendeltségének vezetője és helyettese is volt gimnáziumi osztálytársaim voltak, hát bementem hozzájuk segítségért. Nem ismertem az otthoni pénzügyi passzusokat, de reméltem, hogy a 'bukkanó' kikerülhető lehet. Nem lehetett, a pénz mind odaveszett! (Már előtte is gyűlöltem a 'jelszavakat', de azóta még jobban. Itteni használatban legalább lehet azokat cserélni az adattároló szervezet segítségével). Berényi tartózkodásom alatt több időt töltöttem Telek Béla és családja társaságában, felkerestem a betegeskedő Rideg Bélát, az újraházasodott Szabó Pöte-t, majd meglátogattam autós barátaim és rokonaim segítségével a jákóhalmai Gyurkóékat és együttesen a Kőtelken lakó Sass Zoli közös barátunkat.

Budapesten pedig gyalog róttam az utcákat, ismerős helyeket felkeresni, ismeretleneket felfedezni és próbálni ráérezni az öt év alatti 'változásokra'. Kis noteszomba angolul bejegyzett megjegyzéseim sajnos nem voltak pozitívek: "A centrum jól néz ki, de a kintebb részek, a Keleti felé nagyon kopottak – jóindulattal is tisztátlannak nevezhetők. Túl forgalmas, túl légszennyezett metropolis, kanadai szintű, égig érő árakkal - egyesek, mint elektronika, fényképező felszerelések inkább másfeles vagy dupla szinten. Az Országház mellett felsorakozó fekete Mercedes limuzinok, várakozó sofőrökkel hivalkodó pazarlásnak tekinthetők – ez az, amikor a Balkán benyomul Európába!"

Mindjárt, tartózkodásom elején felkerestem Paksy Gabit, a VATI-nál, aki szeretettel fogadott és többszörösen biztosított, hogy nagyon is érdeklődnek a RSD projectben való részvételemben. A kora tavaszi, mára már leváltott torontói CUI tervező által felém mutatott érdektelenség nem mérvadó. Véleményezésre megkaptam a legfrissebb, ezúttal általuk készített verziót és megkértek másnap reszt venni a pesti Városházán tartandó megbeszélésen. (A városi politikusokat és szaktervezőket összehozó megbeszélés nem sokban különbözött a Kanadában történő hasonló eseményektől, de ami megmaradt emlékemben, írott jegyzeteim mellett, az egy Pál Laci Sopron Alumnus után érdeklődő résztvevő volt. Sajnos akkor nem tudtam sok információval szolgálni.) Számottevő időt töltöttem az ezután következő napokban az RSD riport kritikus átnézésével és találkoztam több abba bedolgozó szakemberrel. Végeredményben, megjegyzéseim arra vonatkoztak, hogy egy un. 'környezeti tényezőkön alapuló' tervezetet nem lehet elbírálni egy teljeskörű EIS nélkül, ami viszont nem végezhető el a 'környezeti tényezők' ismerete nélkül. Azok pedig 'kirívóan' hiányoztak! A továbbiakban visszafogtam kritikámat és nem említettem, hogy a CUI által proponált és jól hangzó 'eco-region' terminológia is, a környék ökológiájának ismerete nélkül, felelőtlen visszaélés annak jelentésével. Tisztán láttam azt is, hogy megjegyzéseim csak nehezítik a helyi tervezők munkáját. Pénzforrások nélkül nincs szükségük olyan javaslatokra, amik pénzbe kerülnek. Talán leghasznosabb mondanivalóm az volt, hogy egy EIS véghezviteléhez szükséges elkötelezettség és képesség hiányában minden tervezés csupán 'üres járat'-nak és politikusok általi 'kirakat rendezés'-nek tekinthető. Sose tudtam meg, hogy mi lett az RSD project végeredménye.

Szintén a magyarországi kapcsolatkereséshez köthető igyekezetem a CESO (Canadian Executive Services Overseas – Kanadai Tengerentúli Exekutív Szolgáltatás) -on keresztül találni alkalmazási lehetőséget. Az államilag szponzorált program többnyire visszavonult vezető beosztású szakemberek térítésnélküli besegítését ajánlotta fel, mint külföldi segélyt, 'fejlődő' országok számára. Gyuri keresztfiam, a 90-es évek kezdetén menedzserképző iskolát együtt végző ismerőse volt Budapesten a helyi megbízott, aki teremtett is kapcsolatot számomra a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium három 'magasrangú'(?) emberével egy 'kedélyes' eszmecserére. A rangidős hivatalnok pesszimizmusát fejezte ki fejlesztési tervek befolyásolhatóságát EIA-szerű vizsgálat által, de a két fiatalabb szakember egy próbamenetet érdemesnek tartott volna. Úgy váltunk el, hogy lesz találkozásunknak folytatása. Sajnos, nem lett.

Budapesten, látogatásom kellemes oldala volt a rokonaimmal töltött idő és a gyakori találkozások régi barátokkal. Vendégül hívásaikat most is csak ebédlőkbe való visszahívásokkal tudtam viszonozni, de mindenkor az egymással való beszélgetés lehetősége volt a mérvadó. Öt év múlt már a rendszer- (sokaknak, nem is humorból! 'gengszter) -váltásnak vélt változás óta és ezen év tavaszától a volt 'állampárt' utódképződménye került, ezentúl szabad választások eredményeként, kormányzó pozícióba. Szinte hihetetlennek tűnt, hogy milyen szeszélyes a magyar választópolgár gondolkodásmódja és hogy milyen hirtelen képes 'új lóra' visszaváltani. A hihetetlenségemet csak tetőzte, hogy a drasztikus visszaváltás legközelebbi rokonaim és barátaim közt is található volt.

Utam vége felé közeledve, Ferkó és Gyuri levittek Berénybe édesapánktól elköszönni és útban találtunk egy Birka Csárda nevű vendéglőt, ahol a cégérnek megfelelően igazi alföldi birkagulyást lehetett kapni, aminek páratlan íze és aromája egész visszautamon elkisért. Október 23-án korai kezdéssel, de nagyon hosszú kapcsolási várakozással Frankfurtban, még aznap visszaérkeztem Vancouver zuhogó esőjébe.

Jól sikerült magyarországi utamból való kimaradása okán, feleségem felé érzett 'bűntudat' adhatta az ösztönzést, hogy a tél beállta előtt újabb kettes kirándulásban gondolkodjunk. Bár a szeptemberi Tofino-környéki kiruccanás és a korábbi, májusi Seattle, WA-ban tartott PERS konferencián való közös részvétel szép emlékekkel szolgált, a 'jóból sosincs elég' elv (ha van ilyen?) alapján november közepén, esős, de nem hideg napon elindultunk Washinton állam Olympic Penninsula nevű félszigetére. Megint a VW Westfalia adottságaira támaszkodtunk és több kényelmet, mint az adhatott, bármely 'motel'-ban is nehéz lett volna találni. Komphajóval mentünk át Victoria, BC-be, onnan egyből, immáron amerikai komphajóval Port Angeles, WA-ba, majd onnan országúton Neah Bay-be, ahol letáboroztunk. Ottlétünk alatt kimentünk ameddig lehetett, a Makah Indián Rezerváción keresztül vezető úton a félszigetet legnyugatibb Cape Flattery nevezetű csücskébe. A helyi indiánok ott a mai napig gyakorolják ősi bálnavadász szokásaikat.

Kissé javuló időben vezettünk át másnap az Olympic National Parkhoz tartozó Ozette Lake (Tó) kempingjéhez és autónkat hátrahagyva gyalogoltunk ki a közel 10 km-nyi távolságra lévő, főleg elhagyottságában megkapó tengerpartra. Nem sok turistával találkoztunk utunkon. Visszafelé, a bo-

zóttal benőtt, ingoványos terep felett majdnem teljes hosszában kiépített 'boardwalk'-on haladtunk és Leone aggódni kezdett a deszkafelületen gyakorian előforduló kék *(Vaccinium)* bogyókkal telt medveürülékek láttán. Nyugtatására és biztonságunk érdekében is, elől haladva, minden lépésnél jó nagyokat 'koppintottam' a deszkákra a magammal vitt husánggal, mindennek és mindenkinek tudtára adni közeledtünket. Magára hagyott járművünket úgy találtuk, ahogy hagytuk és más táborozó(k) is csak jóval a korai sötétedés után érkeztek. Ismerve az amerikai közállapotokat és rémhírek tömkelegét, nem voltunk teljesen nyugodtak biztonságunkban.

Harmadnap 'visszahátrálva' az országúthoz, a Forks nevű helyiségben álltunk meg reggelizni. A közbe eső utunkon láttunk eleget a csúnyán tarra vágott erdőkből, tehát tudtuk, hogy 'logging country'-ban járunk, de mégis meglepett a felszolgált reggeli bősége és annak szalonna zsírtól áztatott állaga. Oda-vissza vezetéssel meglátogattuk a partmenti La Push nevű helyiséget, elidőztünk az ottani Mora Beach homokparton, majd folytattuk utunkat dél felé. Visszakanyarodva a Park tengerparti részébe, esti kempingszállás helyett Kalaloch-ban kellett egy kabint bérelnünk a Park dolgozók hirtelenében kikiáltott 'sztrájk'-ja miatt. Bár ott is élveztük a környéket, másnap nem is időztünk sokat, indultunk egyből vissza az Olympic Parkot majdnem teljesen körbekerülő, a 'Hood Canal' (a tenger mélyen a szárazföldbe nyúló ága) partját szorosan követő országutakon, majd a 'kanális' után elnevezett híres hídon át a Kingston-Edmonds kompállomásig. Az 1961-ben készült építmény híressége, a 'leghosszabb sós vizet átszelő pontonhíd' státusán alapszik, de emlékemben az 1979-es vihar során TV adásokban bemutatott, a híd szél okozta ide-oda csavarodásának és végül elsüllyedésének ijesztő képe maradt meg tisztán. Késő este értünk haza és 'kaptunk is a fejünkre' lányainktól, mert nem tudattuk velük, hogy tovább maradunk a tervezettnél.

Nem kellemes emlékek, de részei az év történéseinek két közeli ismerősöm elhalálozása. John Kelsall volt kollegám, az edmontoni CWS iroda megbízott első embere volt 1966-os odaérkezésemkor és sokban neki köszönhetem a szervezetben való 'lehorgonyzásomat'. A világháborút megjárt ember túl fiatal volt, hogy augusztusban végleg elmenjen. Megrázóbb volt Pálka Laci halála decemberben, mert a végzetes betegség elsőként vitte el őt az 'örökös balek' évfolyam soraiból. (A korábban elhunyt Gőgös Feri autóbaleset és elégtelen korházi kezelés áldozata lett.) Betegsége olyan rohamosan kerekedett feléje, hogy rokonai értesítése az utolsó napokra maradt. Amikor felesége megkért, hogy segítsek telefon kapcsolatot teremteni a magánszobában szenvedő Laci és Békéscsabán lakó húga közt, fültanúja kellett, hogy legyek a köztük lezajló rövid, szívszaggató beszélgetésnek. Két héten belül már el is temettük.

Az 'otthoni' CESO kapcsolat sikertelensége ellenére a szervezet ottawai emberei mutattak erős érdeklődést szolgálatom felhasználásában és az év vége felé tettek is érdekes ajánlatokat, de sajnos nem Magyarországra. Nem voltam biztos, hogy 'szét akarom magam teríteni' a világ minden részén, hát kértem türelmi időt a válaszolásra.

Nem emlékszem, hogy fehér karácsonyunk lett volna, hó szempontjából meg kellett elégednünk a múlt februári nagy hóesésssel. Karácsonyt, az Újévet és az összekötő napokat családunk teljes létszámával, beszámítva az eddig említésre elfelejtett Bojtár kutyánkat is, tölthettük. *(2017 november 5, Vancouver, BC,)*

□

A CESO dolog megmaradt érdeklődésem tárgyának, és az **1996**-os év legelején összállítottam egy részletes összegezést karrierem során végzett munkáimról, feladataimról, felelősségköreimről, öszpontosítva azokra, amelyekben éreztem, hogy értem el konpetenciát. A 'nem testhez álló' ajánlatokat elkerülendő, példányokat küldtem Budapestre és Ottawába is, az utóbbiban hangsúlyozva magyar nyelvtudásomat. Szintén, tanulva korábbi bukdácsolásomból a magyar szaknyelv használatában, töltöttem időt azok értelmezésével és egy kézírásos kis magyar-angol szótár készítésével.

Az érdeklődés maradt az 'otthoni' kapcsolatok iránt, de a 'konyhára pénzt hozó' feladatok, itt helyben jelentkeztek. Sok project folytatódott az előző évből, de azok néha hónapokig szüneteltek, ha felakadtak valami nehezen kezelhető problémakörön, mint hatósági akadékoskodás, informció hiány, vagy a befektető-fejlesztő cég financiális helyzetének változása. Ez utóbbi ok miatt a számlázott szolgáltatások kifizetése is akadozott és több hónapos késések sem voltak ritkák. Történt olyan is, hogy a fizetség végleg elmaradt. Időigényben nem, de számban ismét az új lakónegyedek építésével kapcsolatos projektek domináltak. Bizonyos szempontból ezek voltak a 'hab a tortán', mert a szükséges információ összeállítás majdnem, hogy sablonos lett és a 'fejlesztők' keveset akadékoskodtak a beépítés okán szükségessé vált 'élettér kompenzációk' létrehozásán. A nehézség inkább abban volt, hogy a helyi 'hatósági szervezetek' is elfogadják ezen területek védetté nyilvánítását és vállalják további felügyeletüket. Talán a legjobban elhúzódó projekt, amiben résztvettem a Swan-a-Set Bay néven, golf pálya építésként induló 'fejlesztés' volt. Mint minden hasonló építkezés, ez is hamarosan kiterjedt luxus lakónegyedek építésére a 'fairways' (gondozott pázsittal borított területek) szélein, amelyek további környezet-hatás vizsgálatokat szükségeltettek. Ezek a projektek 'konzultási pályafutásom' alatt végig elkisértek.

Nagy lélegzetű vállalkozás volt (részemről is) BC északi részén, a Fort Saint John (FSJ) közeli gázvezeték egyes tervezett nyomvonalának kiértékelése, amit a meglévő légi felvételek és különböző erdőbecslésre használt térképek mellett helyszínen bérelt repülővel és helikopterrel végzett felmérésekkel kellett pontosítani. Az eneriahordozó építményekhez szükséges nyomvonalak általában nagyméretű beavatkozást jelentettek korábban háborítatlan területeken, de a tapasztalt realitás taláján állva (annak tudatában, hogy a gáz és kőolajban minden ország gazdasági érdeke azon nyersanyagok piacra juttatása) a 'védeni a védhetőt' és 'elérni az elérhetőt' elvek alapján az EIS célja a keletkezendő károk csökkentése és kikerülhetetlen károk valamilyen formában való megtérítése volt. A károk csökkentését szolgálták a nyomvonal kijelölésekor a nagyértékű vad élőhelyek (őserdők, vizes és vízfolyások menti területek, déli kitettségű telelő helyek, stb), érzékeny, növényzetükben ritkán előforduló területek és gazdaságilag értékes erdőrészek elkerülése. A keletkezhető károkat enyhíthette az 'erdő-szél' (edge effect) növelése érdekében épített változó szélességű nyomvonal és a vadászok (és talán ragadozók) nyomását lecsökkentő hosszú egyenes szakaszok ritka alkalmazása. A keletkező károk megtérítése egyes területek védetté nyilvánításával nem volt releváns, mivel azok eleve 'crown land' (állami tulajdonúak) voltak, tehát csupán élet-tér feljavításokban gondolkodhattunk. Ezek egyik kézenfekvő példája maga a nyomvonal behatolása nagy egybefüggő erdőrészekbe és ezáltal annak sokrétűségének fokozása volt.

A FSJ projekttel kapcsolatban mutatkozott először elégedetlenségem a provinciális állami szervezetek egyes részei felől érkező kritikákkal, amikor a BGC (Biogeo-climatic [bióta-talaj-klíma] Ecosystem Classification) kereteiben leírt helyi körülmények bemutatását kérték számon a beadott dokumentációkban. A V. Krajina által kezdeményezett, főleg az erdészetben használt ökológiai leírási szisztéma, az akkori gyorsan fejlődő fázisában a zavarosságig terhes volt a leirandó egységek és kategóriák sokaságával, s bár vonatkoztatott vadgazdasági érdekekre és általában vadállat életterekre is, nem volt korrelációban a provinciális vadbiológusok által készített hasoncélú leírási szisztémával. Mind ezek mellett a mikroskála alapú leírások, ha magukban értékesek is voltak, kevésbé voltak relevánsak a hatalmas kiterjedésű projektek kontextusában és erőltetésük koránt sem volt arányban a biologiai élet-terek degradálásának csökkentésében - inkább a kritikákat tették kevésbé hitelessé.

Később a FSJ projekthez hasonló eljárásmód, de nagyobb részletezéssel volt szükséges a kisebb terjedelmű, a Fraser folyó völgyének nagyon érzékeny, mezőgazdasági területein keresztül haladó tervezett BC Hydro gázvezeték vonalának vizsgálatára.

Viszavonulásom óta, a CWS-ben és Environment Canada

más regionális egységeiben tovább romlott a helyzet a természeti értékek védelme terén. Megszűntettek minden olyan vizsgáló bizottságot, munkacsoportot, amelyek hatósági jogkör nélkül véleményeztek fejlesztési terveket. Hát, hatósági jogkör korábban se volt sok, de volt helyette legalább egy elkötelezettség a legmagasabb szintekről, érdekeink tanácsok, javaslatok formájában tett érvényesítésére. Mi ez a döntés most, ha nem 'harakiri'?

Korábban kijelölt 'fontossági' listámon a ház körüli munkáknak a második hely jutott, de ez évben nem emlékszem semmilyen maradandó építményre, csupán előszobánk kijavítandó, az év végefelé szószerint 'ránkszakadó' mennyezetére. Az öregség a házakat is kikezdi és a bajok orvosolására gyakori javító munka kell. Az emeleti fürdőszoba 'WC'-je bedugult és a lefolyni nem képes folyadék más utat talált: az alatta lévő 'plafon' közepén lévő villany-doboz nyilását. A bajtokozó eldugulás javítása sokkal rövidebb ideig tartott, mint a tönkretett menyezet lebontása és újraépítése. Szennyvízzel kapcsolatos az évek folyamán egyre gyakrabban előforduló, a ház és az utca közötti csatorna, a környező fák gyökerei által okozott eldugulása. Volt eset, amikor saját szerszámaimmal tudtam a bajt elhárítani, máskor viszont a város erre szakosodott embereit kellett kihívni, akik csak akkor számították fel szolgáltatásuk költségét, ha a dugulás nem a városhoz tartozó részen volt. Nos, ezen nyári eset után kaptam számlát.

Harmadfontosságú foglalatosságom, a napi vagy néha csak kétnaponkénti egészségügyi futás is ment a rendjén és hátfájásaim mellett nem volt panaszom.

Barátokkal való gyakori, formális vagy kevésbé formális találkozásaink folytatódtak. Nagyszerűen sikerült mindjárt az év elején, bár általunk 'Soproni szakestélynek' nevezett, de inkább csak egy barátinak tekinthető összejövetel, kinaiak által vezetett 'Gulyás House' nevű restaurantban. Jártunk ebédlőkbe Józsáékkal (Kulacs), Bartnikékkal (Athene's) és láttunk vendégül otthonunkban a Gourmet Club foghíjas társaságát más barátokkal (Toons, Molnár J) feltöltve. A D. Farris galleriában ünnepeltük meg Georgina Bullen barátunk korához mérten dicsérendő diplomázását (BA '96). A nyár végén visszaérkezett az óceánjáró Barbour házaspár is. A White-ék, mint mindig most is túltettek mindenkin a vendéglátásban és többször rendeztek rögtönzött 'party'-kat.

Szociális vagy inkább szakmai összejövetel volt a UBC-n tartott a 'BC Professional Biologist' évi egybegyűlése áprilisban, amelyre több neves előadót meghívtak- köztük a legismertebb David Ehrenfeldet, az általam is sokra tartott 'The Arrogance of Humanism' c. könyv szerzőjét. Májusban terveztünk lemenni az Olympia, WA-ban tartandó PERS conferenciára is, de az út elmaradt.

Kulturális eseményekben ugyan szűkölködtünk, de Jandó Jenő zongoraművész évvégi előadása sokat segített.

Az év eleje óta levelezésben voltunk Gyurkóné Dezső Ágival, a gimnáziumi érettségink 40. évfordulóját megünneplő találkozás szervezőjével, jól emlékezve a 15 évvel korábbi mulasztásunkra és annak keserű következményére. A hazautazás már majdnem, hogy évenkénti történés lett, de ezúttal változott a forma: ősz helyett kora nyáron került rá idő. Kanadai lakhelyünkön ismeretlen, kánikula-szerű meleg napokra érkeztünk Budapestre június elején, egy nappal az esemény előtt s másnap Ferkó kölcsönzött autójával korán, de már akkor is izzasztó hőségben vezettünk le 'Berénybe'. A szokásos 'osztályfőnöki órát', a már eltávozott Nyilas István helyett, valaki más (talán Balogh János) felkért 'korabeli tanár' tartotta, ahol mindannyian elmondhattuk beszámolónkat. Nekem, talán először volt alkalmam röviden elmondani a velem történteket, mert korábbi találkozókon vagy nem tudtam résztvenni (mert azokat tavasszal tartották), vagy a bemutatkozás nem volt része a programnak. A korai közös ebéd után a 'Sólyóm Panzió'-ban egészen sötétedésig maradt a társaság. Az elmúlt évek feszített életvitele és a 'puha diktatúra' súlya addigra már egészségileg 'kikezdte' legtöbb résztvevőt, de az akkor készített fotóimat böngészve még sok mosolygós arcot látok. Nagyon sok esetben, akkor utoljára! Valami oknál fogva (talán a bor fogyasztás és autózás keveredésének elkerülése) ott helyben, a panzióban béreltünk éjszakára szobát, amit nagyon megbántunk, amikor pirkadatkor a szomszéd ház kutyája végnélküli csaholásba kezdett, lekurtítva a hőségtől amúgy is korlátozott pihenésünket.

Apánk látogatása kimaradt az első napból, de azután próbáltuk a 'csorbát kiköszörűlni' gyakori együttléttel. Addigra ő már hozzászokott a 'bentlakó napközis' léthez és az ottani étkezéshez olyannyira, hogy csak édességekért mentünk ebédlőkbe, vacsoráját az 'otthon'-ban fogyasztotta. De azért napközben szeretett velünk lenni saját házában és egy alkalommal a 'kimenő'-n hosszan maradt és elkésett a vacsoráról. Nem panaszkodott, de nehezen viselhette el szeretett kertjének elhanyagoltságát, amely talán évtizedek óta először nem lett teljességében felásva. Múlt évben jó szomszédja még besegített, de az idén korosodására hivatkozva már ő sem vállalta a megpróbáltató földmunkát.

Estéinket barátok fogadásával a házban vagy ebédlőkben, gyakrabban viszont házaik vendégei töltöttük. Meglátogattuk az újranősült Szabó 'Pötét' Berényben, Sass 'Zolá'-ékat Kőtelken és Szalóki 'Pubi' frissen befejezett 'palotáját' Szolnok mellékvárosában. A Telek családdal és a jákóhalmi Gyurkóékkal egésznapos kirándulást tettünk Feldebrő (Aba Sámuel kriptáját tralmazó Árpádkori templom) és Verpelét (felkeresni Földi Gyuszi gimnáziumi osztálytársunkat) közbeiktatásával Recskre, ahol a

rosszhírű 'gulág' tábor maradványait addigra már jobbára eltüntették. Telek Béla hagyományos bográcsgulyást készitett számunkra a frissen szerzett üdülő telkükön, amelyre bátyám és felesége is leruccantak Budapestről.

A kölcsönautó lehetővé tette a gyakori 'ingázást' Berény és 'Pest' között. Első visszautunkon, a régi 31-es országutat követve látogattuk meg édesanyám szépen gondozott sírját a Köztemetőben. Apánk ugyanazon fejkőre vésett neve az elhalálozái év kihagyásával életbölcseleti gondolatokkal terhelte agyunkat. A rokonok mellett leggyakrabban Gellértné Koncsek Pannival és férjével Jánossal (aki éppen New Yorkba készült turistáskodni) találkoztunk. Voltunk vendégségben Szelezsánné Budor Kati és férje János lakásán is Paksyékkal (Cili és Gabi) és G. Pannival együttesen. A jászberényi gimnáziumban velünk együtt végzett, majd Budapestre felkerült lányok szoros kapcsolatot tartottak egymással s amint mi közéjük kerültünk, minden látogatásunkkor találtunk alkalmat velük is találkozni.

'Pesti' elfoglaltság volt erdészgyűrűket készítetni lányainknak ajándékként a Kígyó utcai Hartai ötvösmester által (nevét Szalamin Gabitól kaptam, aki valamikor az '50-es években ezüst erdészgyűrűket szerzett a cégtől), ezúttal aranyból s a csillag közepében egy darabka ékkővel, szimbólizálni születési dátumukat. A valamikori mester utódjának készítménye nem volt egyszinten a Vancouverben, 1958-ban talált, de azóta régen eltűnt iráni ötvös munkájával, viszont alapanyagnak elfogadta az általunk hozott 'tört aranyat' és munkabére is alacsony volt.

Pesti tartózkodásunk alatt hívtam fel ismét a CESO illetőségű Lehel Zoltánt, aki megint nagy vehemenciával igért új kapcsolatokat. Nem lett belőle más, mint egy találkozás a 'Biotechnika és Természetvédelmi Journal' fiatal újságírónőjével, aki cikket akart velem iratni a kanadai 'dolgokról' (amire kapható is lettem volna) de fizetség fejében a megjelentetésért! Mint korábbi alkalmakkor, az otthoniak segítségre csak pénz formájában mutatattak hajlandóságot.

Turistáskodtunk is egy keveset. Elvezettünk Sopronba, ahol az egyetemen felkerestük egyedüli ismerősünket, a 'gombaszakértő' Gyurkó Palkót (a jákóhalmi Lackó bátyját), barangoltunk a városban és a Lővérekben (ahol Leone szerencsétlenül 'beleakaszkodott' egy kullancsba, s amit majdnem csak túl későn vettünk észre) mielőtt nyugovóra tértünk a Diana Panzióban. Másnap Kőszegre mentünk ismerkedni, majd Szombathelyen és Zalaegerszegen keresztül, többnyire zuhogó esőben érkeztünk Keszthelyre. Kis keresgélés után kopogtunk be egy 'Zimmer frei' feliratot viselő házba, ahol a kezdeti hűvös fogadás után nagyon is barátságos környezetet találtunk. Nem tudtuk mire vélni, de örömmel vettük a hangulat változást főleg, amikor jókora adag házi készítésű pálinkával lepett meg bennünket a háziasszony. Az 'érzékeny hely'-en megkapaszkodó kullancsot is ott vettük észre és ott 'operáltuk' ki, az erős italt használva 'fájdalom csillapításra' és 'fertőtlenítésre' egyaránt.

Ki is futottunk már az időnkből. Egy gyors 'ingalengés'-sel le Berénybe, édesapánktól elköszönni, majd egy a Rétfalvi-klánt összehozó búcsúvacsora a Ferkóékhoz közeli és gyakran látogatott Fenyőgyöngye étteremben utunk végét is jelentette. Kora reggeli repülőtérre vezető utunkon megijedtem hirtelen megjelenő gyomorfájdalmamon, de az hamarosan az ijedelemmel együtt elmúlt. Június 25.-én kora délután már Vancouverben voltunk. Másnap Leonnak már munkába kellett állni, de nekem nem volt más feladatom, mint Tisa lányunkat kivinni a repülőtérre munkabeli négy hetes európai túráját elkezdeni.

Fontosságában az év centrális eseménye volt Nóni, fiatalabb lányunk betegeskedése. Nem tudtuk mire vélni gyakorta felbukkanó viselkedési rendellenességeit. Túl volt már a bakfiskoron, amikor ezeket rá lehetett fogni azon kor jelenségeire és megjelenése sem engedett semmi rosszra gondolni és csak az éretté váló szép nőt lehetett látni benne. A keresztény valláshoz való vonzódása odáig vitte, hogy még májusban megkeresztelkedett a 'baptista rítust' követve, de lelkész-segédlettel, tengerben való teljes alámerüléssel. (A valláshoz való ambivalens hozzáállásunk miatt csak az utolsó napon említette elhatározását és nem is kérte részvételünket a ceremónián, de ott voltunk és nem ellenéztük döntését.) Európai utunk alatt, múlt évi munkájához hasonlóan, állást vállalt a Keats Szigeten működő nyári táborban. Visszaérkezésünk utáni második napon betegen jött haza, de a UBC Kórház sürgősségi osztályán végzett mindenféle kivizsgálás a krónikus diarét okozó influenza mellett más maládiát nem mutatott ki és pár napos otthoni pihenés után vissza is tért munkahelyére. Ősszel viszont folytatódtak a viselkedési anomáliák, rosszulléti panaszok és elkezdődött lányunk kálváriája a magasszintűnek hitt kanadai orvostudomány útvesztőiben. Nóni átesett endoszkópián, röntgenvizsgálatokon, pánik rohamokat indukáló teszteken, psichiáter kezelésen és a 'végén' Vancouver legjobb belgyógyászának kikiáltott Anderson nevű orvosnál kötött ki, akinek tanácstalansága mellett nem volt semmi hozzáadnivalója. Mai szemmel nézve is elrettentő példája ez az Észak-amerikai szisztemának, ahol nincs vagy túl későn van gyógyulás, ha a házi orvos kezdetben rosszul diagnosztikál és nem a bajhoz illő 'specialista' szakorvos irányába küldi tovább a beteget. Lehet hibáztatni az 'általános' háziorvos eredeti inkompetenciáját, de kell hibáztatni a szakorvosok tudatlanságát is szakterületükön kivüli szimptómákban. Noni problémája, hála a gondviselésnek, hamarosan mérséklődött, de addig még sok szenvedésen kellett átesnie és emiatt nekünk is.

Tisa útja jól sikerült és egy jobban világlátott emberként tért haza. Távolléte alatt majd mindennap tartottuk vele a telefonkapcsolatot (évi telefon számlánk jóval 700 dollár fölé emelkedett), így tudtuk követni útvonalukat. Spanyolországban San Sebastian, Madrid, San Pedro, Barcelona - Franciaországban Perpignan, Limoges, majd Paris következett. Azért aggódásra is volt alkalmunk, amikor midjárt az elején ellopták hálózsákját, vagy amikor telefon beszélgetésünket azért kellett abbahagyni, mert valami rossz kinézetű alak fenyegetően követelte tőle a telefonfülke használatát. Szülők felnőtt gyerekeiket is mindig oltalomra szoruló egyedekként kezelik.

Múlt őszi szép emlékeink a VW Westfalia-val való kirándulásokról készthetett arra, hogy ismét nekivágjunk valami hasonlónak. A Vancouver Sziget óceánra néző déli csücskét vettük célba és a tengerpart soha nem szűnő látványainak csodálatával töltöttük el a napot. A Port San Juan öbölben, a hasonnevű folyó torkolatánál (valószínűleg az ottani Indián Rezervátumon belül) álltunk meg az éjszakára, több leparkolt pickup-truck-camper között, amiből arra következtettünk, hogy a 'benszülöttek' engedékenyek a hely használatában. Másnap jól jött járművünk négykerék-meghajtású mechanikája, mert a sziget belsejébe vezető 'logging road'-on elakadhattunk volna. A táj amin áthaladtunk nem volt 'mesés', inkább frissen tarra vágott és a visszanövő erdő különböző fázisaiban (seral stages) lévő területek keveréke, itt-ott meghagyott 'eredeti' (de az is inkább már másodnövésű) erdők kisebb foltjaival. Hűvös és esős volt az idő, ezért a Cowichan Tó melletti, kezdetleges állapotban lévő kemping helyen töltöttük a nap többi részét, élvezve a meleget árasztó tábortüzünk közelségét. Kevés emberrel találkoztunk, azok is fiatal, a természetet kereső vagy a városok tumultusát kerülő sátorlakók voltak.

Hazaúton a komphajón találkoztunk Kathy Gibson barátunkkal, akit magunkkal vittünk vancouveri célpontjához.

A november közepén esett havat megtetőzte a kora decemberi hó, bebiztosítva 'fehér karácsonyunkat'. A család megint együtt volt és tradicionális fényképünkön mindenki mosolyog, még Leone is 'monokli'-ja ellenére, amihez csak egy ajtó szélének és figyelmetlenségének volt köze. *(2017 nov.11, Vancouver, BC.)*

E U R Ó P Á B A N M A R A D T A K

Szilágyi Tibor: **Mi Soproniak 1956 után Svájcban..**

Előzetes megjegyzések

A nyolc svájci felsőfokú tanintézmény közül csak az ETH Zürichben van alapítása (1855) óta erdőmérnöki kiképzés. Ez kezdettől fogva egy Erdészkar feladata volt. Megemlítésre méltó, hogy az erdészek és a mezőgazdászok egy a főépülettől külön álló épületben tanultak. Ide kerültek 1957 tavaszán az Soproni Erdőmérnöki Főiskola menekült hallgatói. Számos svájci kollégával megismerkedve hamarosan baráti kapcsolatok alakultak ki, amelyek az élőkkel ma is megvannak. Ugyancsak megismerkedtünk a Főiskola ide menekült oktatóival és alkalmazottaival és Sopronban végzett menekült erdőmérnökökkel. Majd később Kanadában végzet volt soproni kollégákkal. Így alakult ki Svájcban egy Soproni Társaság. Az évtizedek múltak és 2004-ben, az Zürichi ETH tanulmányi reformja után, az Erdészkar beolvadt egy Környezettermészettudományok Karba. Az erdőmérnöki kiképzés kétlépcsős szinten történik: A 3. évet a diákok Bacheler diplomával zárják, majd még egy év tanulás után a végzők megkapják a „Környezettermészettudományok Mastere, erdő és tájgazdálkodás súlyponttal" diplomát.

A Svájcba került soproni erdészek, bányászgeológusok és geodéták

Szándékom főleg azok életútjáról röviden beszámolni, akiktől vagy akikről a KAPOCS-ban eddig nem jelent meg írás. Nincs kategorizálási szándék, mégis 31 nevet csoportokban könnyebb áttekinteni.

A1) Folytatták tanulmányaikat: A Soproni Erdőmérnöki Főiskolán kezdték tanulmányaikat, a Zürichi ETH-n folytatták és mint erdőmérnökök lediplomáztak. Ide tartoznak: ***Bariska Mihály, Boros Gyula, Czeiner Zsolt, Hintsch Gusztáv, Jacsman János, Szilágyi Tibor.*** Későbbi pályafutásukról Boros és Hintsch kivételével a többiek a Kapocsban már beszámoltak (Czeiner 62., Bariska 64., Szilágyi 65. és 75., Jacsman 69. – 74. számban).

Boros Gyula a második soproni tanév után 1956 őszén a budapesti Testnevelési Főiskolára ment. Kimenekülése után Zürichbe került, itt beiratkozott az ETH Erdészkarra és 1959 őszén lediplomázott. Utána évekig az ETH Talajtan Intézet laboratóriumában dolgozott. Később kivándorolt Algériába és ott földtani tudását egyetemi docensként érvényesítette haláláig (1995).

Hintsch Gusztáv német tudásának köszönhetően nem vesztett évet, mint a többiek. Diploma után (1959!) praktikumot csinált, majd néhány évig Appenzell Innerrhoden kantonban az erdészhivatalnál volt állásban. Onnan egy magas- és mélyépítő céghez ment, később Schaffhausenben a megyei építészeti hivatalban dolgozott magasabb beosztásban. Nyugdíjas éveit Thayngenben, Schaffhausen közelében élte le. 2017 végén elhagyott bennünket.

A2) Újrakezdték tanulmányaikat: A balekjainknak egy felvételi vizsgát kellett megállni, hogy az Erdészkaron tanulhassanak. Csatlakozott hozzájuk még két magyar fiatalember is. Az egyik ***Dancsó János*** volt, aki a 2. szemeszter után rájött, hogy nem jól választott, beteg lett, és abbahagyta a tanulást.

Donáth György balekunk végzett az ETH-n. Néhány év önlló vállalkozása után Zürich kanton főerdészeti hivatalában dolgozott főleg meliorációs projektek felügyeletén a nyugdíjazásig. Életútjáról beszámolt a Kapocs 68. számában.

Hegedűs Antal volt soproni első éves még 1957 februárjában visszament Magyarországra. (Végzett Sopronban 1961-ben).

Huszai János szintén volt soproni elsőéves, egy év tanulás után az Erdészkaron átment a Matematika és Fizika Karra, de 2 szemeszter után ezt is abbahagyta. Egészségügyi problémai miatt nem tanult tovább.

Pollák Károly 1956 előtt Budapesten az Erdőigazgatóságon dolgozott. Néhány évvel idősebb volt nálunk. Eljövetele után Zürichben az ETH Erdészkarra jelentkezett és jó eredménnyel zárta tanulmányait, mint diplomás erdőmérnök. Azután egy neves mérnöki irodában (Wickel und Werfeli) dolgozott közlekedéssel kapcsolatos projektokon.

A3) Soproni erdőmérnökök: 1957-ben és később megismerkedtünk és összejöttünk soproni végzettségű erdőmérnökökkel, akik szakmai vagy ahhoz közelálló területen dolgoztak Svájcban.

Abdul Rahim, afgán származású, de Sopronban diplomázott erdőmérnököt Pócsi Laci közvetítésével ismertük meg. Valamikor az 1960-as évek végén jött ki családjával Svájcba és Zürichben, a városi Kertészhivatalnál dolgozott nyugdíjazásáig. A kapcsolat vele, ha ritka is, máig megvan.

Csóka János Sopronban diplomázott erdőmérnök. 1956 után Baselbe került és valószínűleg az ottani gyógyszeripar egyik cégénél kapott állást. Jánossal és feleségével az 1960-as évek közepén Kocsis Pista bátyánknál ismerkedtünk meg, de azután többször sajnos nem találkoztunk.

Futó Lászlót már Sopronból ismertük, mint az Ábrázoló Geometria tanszék szigorú tanársegédjét. A menekülése után Svájcban kötött ki, és néhány évig fafeldolgozó cégeknél dolgozott, majd az ETH Erdészkarának Fatechnológia Tanszékén kapott állást. Ott le doktorált és utána a habilitáció következett. Felesége korán meghalt és nyugdíjazása után visszaköltözött Magyarországra. Hobbiként festett és foglalkozott az anaglyph (többdimenzionális) festészettel. Pécs mellett Harkányon alapított egy múzeumot, amelyben művei is megtekinthetők.

Gyila Ferencet 1951-ben politikai okokból kitiltották a Soproni és minden más magyarországi főiskoláról és egyetemről, de 1953 őszén folytathatta tanulmányait és 1955 őszén jelesen diplomázott. 1956-ban Svájcba jött. Kezdetben a Jura hegység vidékén, a Francia-Svájcban önálló státuszban erdei utakat tervezett. 1976-ba áttelepült Zürichbe, itt erdőtagosítási projektokon dolgozott. 2022-ben, 94 éves korában elhagyott bennünket. (Nekrológja a Kapocs 71. számában). Feri gyakran jött, főleg 'férfias' összejöveteleinkre.

Joób-Faltin Enikő az elsők között végzett Sopronban, mint faipari mérnök. Az 1960-as években férjével Svédországba emigrált. Egy második vándorlása Svájcba hozta őket. Három gyerekük adott elég elfoglaltságot, így Enikő nem hasznosíthatta szakmai tudását. Összejöveteleinkre is csak ritkán jártak.

Kocsis István Sopronban az Erdőrendezési Tanszék adjunktusa volt. 1956 végén családjával először Lausanne-ba kerültek, majd a francia nyelv nehézségei miatt Zürichbe jöttek, és Zürichben a megyei főerdészet hivatalában hamarosan sikerült állást kapni. Újra és továbbra is az erdőrendezés sokoldalú területe lett a munkaköre. Hol és mikor szerezte a számítástechnika ismereteit és tudását, nem tudjuk, de ismert, hogy ő vezette be már 1960 években az elektronikus adatfeldolgozást a megyei erdőhivatalban. Az adatfeldolgozás magában foglalta az évi statisztikákat, például a fahasználatot a kantonban, valamint az erdőbecslési és mérési jegyzőkönyvek kiértékeléseit. Nyugdíjazás után leköltöztek az Olasz-Svájcba, Tessinbe. Felesége halála után a szintén már nyugdíjas fiával visszatelepült a magyarországi Komáromba. Néhány év után örök nyugovóra tért.

Mátyás Gábor, Sopronban diplomázott erdőmérnök. 1994-ben mint külföldi svájci ösztöndíjas elkezdte Zürich mellett a Szövetségi Erdő-, Hó- és Tájkutató Intézetben a doktormunkáját egy molekuláris-genetikai témával a tölgyfáknál. A sikeres doktormunka után humán területen folytatta kutató tevékenységét a Zürichi Tudományegyetemen és a habilitációja révén az Egyetem privát docense lett. Azóta egy „Szív- és érrendszeri genetikai központ és

genetikai diagnosztika Intézet" vezetője Zürichben. Hű tagja társaságunknak.

Pócsi László, soproni diplomás erdőmérnök 1972-ben feleségével telepedett le Zürichben. Kezdettől fogva egy építőmérnöki irodában, főleg környezetvédelmi projektokon dolgozott. Nyugdíjazás után, 2009-ben, ők is visszaköltöztek Magyarországra. 2017-ben Laci rossz kórházi kezelés következtében meghalt.

B) Hozzánk csatlakoztak, részben soproni gyökerekkel

Herczeg Endre, Kanadában, a vancouveri UBC-n lett 1961-ben diplomás erdőmérnök, utána az USA-ban vegyészmérnök és a kémiai tudományok doktora. 1994-ben visszatért Európába és a német-svájci határon, a Bodeni tó partján telepedett le. Kreuzlingenben alapított egy vállalatot, amely kenőcsöket gyárt főleg a kanyarokban hangos villamosok kerekei hangtompítására. Donáth Gyuri közvetítésél jelentkezett körünkben és immár 20 éve buzgó tagja társaságunknak.

Irmay Miklós a neves soproni Vendel Miklós bányageológia professzor unokája. Zürichben született. Az ETH Erdészkarán végzett. Utána néhány évet az Erdőrendezés Tanszéken dolgozott. Jelenleg Wallis kantonban Középwallis-Kerület főerdésze. Egyes személyi kapcsolatokon kívül nem vett részt összejöveteleinken.

Kiss József 1955-ben a tanév kezdetén jött Szegedről Sopronba kémia professzornak. (Szentgyörgyi Albert nóbeldíjas 'tanítványa'). Más idők kezdődtek: Magas szakmai tudását és a vizsgákon való elvárását hamar láttuk. 1956-ban Svájcba jött és Zürichben néhányszor találkoztunk. Aztán megszakadt vele a kapcsolatunk. Baselbe hívták, és az ottani a gyógyszeriparban dolgozott.

Kocsis Ferenc, Kocsis Pista bá fia volt. Privát gimnáziumban érettségizett, majd az ETH Erdészkarán végzett. Elkerülte az erdészetet és főleg a bútoriparban ténykedett, mint szaktanácsadó. Nyugdíjazása után apjával együtt a magyarországi Komáromba költöztek. 2020-ban meghalt.

Komlóssy József, a vancouveri UBC erdőmérnöki diploma megszerzése után 1962-ben visszatért Európába és Svájcban, Zürich mellett telepedett le. Egy neves mérnökirodában dolgozott rövid ideig, majd önállósította magát és főleg erdei utak tervezésével kereste kenyerét. Szakmai tevékenykedése mellet a 1990-es évek elejétől, mint az Európai Nemzetiségek Föderációjának alelnöke egyre inkább a nemzeti kisebbségek védelmével foglalkozott, és ennek folytán a 2010-es évek elején részben, majd 2022-ben véglegesen áttelepült Magyarországra.

Kovács József az utolsó soproni geodétadiákok egyike volt. 1956-ban Hollandiába emigrált. Tanulmányait a Delfti Egyetemen folytatta és diplomával befejezte. Néhány hollandiai munkás év után 1962-ben Svájcba jött, már feleségével, Liával. Több külföldi érdekeltségű mérnökirodában (pl. Lombárdi) dolgozott, mint földmérő, így néhány évig Észak-Afrikában is volt. Az 1980-as évek elején nyugalmasabb állást keresett, és az Olasz-Svájcban, Minusio község mérnöke lett. A nyugdíjazás után is még tovább dolgozott haláláig, 2010-ben. Liával biztos résztvevői voltak összejöveteleinknek.

Kovács Lajos és felesége ***Ilus*** 1957 óta a társaságunkhoz tartoztak. Lajos a Soproni Főiskola Gépészítészi Tanszék mechanikusa volt. Ilus a Sokszorosító Üzemben dolgozott. 1956-ban Zürichbe kerültek. Mindig szívesen megvendégelték a volt soproni diákokat és lelkesen résztvettek a rendezvényeinken.

Kucsera László Szlovákiából menekült 1968-ban. Erdőmérnöki diplomáját Zólyomban szerezte. Svájcban az ETH Fatechnológia Tanszéken kezdte munkásságát, mint kutató és tanársegéd. 1990-ben megbízták a tanszék vezetésével, 1991-ben címzetes, 1994-ben rendkívüli és 1997-ben rendes professzor lett. Bariska Miska réven ismerkedtünk meg vele. Erősen munka-aktiv állása mellett is el-eljött összejöveteleinkre, korai haláláig (2000).

Szodoray Antal első éves erdőmérnök hallgató volt 1956-öszén Sopronban. Svájcba került, más pályát választott, a zürichi ETH-n elektromérnöki diplomát szerzett. Egyedül volt szemesztertársával, Donáth Gyurival, volt kapcsolatban haláláig (2008).

Winkler Oszkár a Soproni Erdőmérnöki Főiskola Építéstani Tanszék professzora volt. 1956. december közepétől 1957. március közepéig Zürichben lakott családjával és egy épülettervező irodában dolgozott. Majd március végén visszatért Sopronba és jelentkezett a Főiskola igazgatói hivatalában. Folytathatta tanszékvezetői tevékenységét nyugdíjazásáig. Professzor Winklerrel néhányszor találkoztunk Zürichben. Egyesek közülünk egy közös hazatérésről is egyezkedtek vele. Ebből azonban különböző okok miatt nem lett semmi...

Zádorfalvi-Stettner Miklós Miskolcon kezdte bányageológus tanulmányait, majd mint annak idején Sopronba jött a negyedik tanévre. 1956-ban ő is emigrált. Bécsben tanult tovább és a diploma után ledoktorált. A második vándorlása Svájcba hozta. Itt először mérnöki irodákban volt geológiai tanácsadó, majd Aarau városban megválasztották a gimnázium földrajztanárának. Az 1970-es évektől rendszeresen járt összejöveteleinkre. Másfél évtized nyugdíjas év után 2016-ban eltávozott tőlünk

Befejezésül

A 'Soproni Kőr' ma is a legbensőségesebb kapcsolatainkat tartalmazza. A több évtizedes, lassan 70 éves együttlétünknek és összetartozásunknak a rendezvényeink, összejöveteleink voltak a támasztó oszlopai. Ezeket ismertetem röviden.

Erdészmikulás

A legősibb 'ünnepünk'. 1956. december 7-én este érkezett társaságunk magja, 8 soproni erdészdiák Svájcba és Zürichben vacsorával fogadtak. Egy évre rá egy kis kocsmában megünnepeltük érkezésünk napját legényes formában. Emlékezetes, vidám este volt, talán bánatainkat is próbáltuk felejteni. Azóta, december 7. körül, egy szombaton, minden évben az 'erdészmikulást' megtartjuk. Évek során bővült az összejövetel feleségekkel, majd néha gyerekekkel. 1966-ban meghívtuk erdésztanárainkat is az ETH-ról a 10 éves évfordulóra.

'Hütte-Buli'

Még diák korunkban megalapítottuk az Erdeiház-Társaságot, hogy valahol egy erdő mélyen, egy erdei házikóban, amely valamikor az erdei munkásoknak pihenésére és a szerszámok raktározására készült, szabadon kimúlassuk magunkat. (Mint erdészek összeköttetéseink révén mindig könnyen megkaptunk egy ilyen házikót.) Fő tevékenységünk hús- és szallonasütés, ivás, nótázás és beszélgetés voltak. Idővel kibővült a társaság más szakmabeli magyar barátokkal, és végül 38 név szerepelt a Társaság listáján. Sajnos korunk miatt úgy néz ki, hogy a mulatságok abbamaradnak.

Pünkösdi találkozó

1960-as évek elején elhatároztuk, hogy rendezünk egy találkozót a Soproni Erdőmérnöki Főiskola Nyugat-Európában maradt diákjai, tanárai és alkalmazottai részére. Bariska Miska kézbe vette a szervezést és 1963-ban, pünkösd előtt pénteken megérkeztek a résztvevők Nyugat-Németországból és Ausztriából. 39-en jöttünk össze. Jó volt 6 év után kibeszélni magunkat. Elhatároztuk, hogy minden második évben megrendezzünk váltakozva Ausztriában, Németországban és Svájcban egy pünkösdi találkozót. Ez először nem sikerült, de 1970 és 2018 közt minden második évben összejöttünk. A résztvevők összetétele és száma hamarosan megváltozott: szakmailag a hozzánk csatlakozó soproni bányamérnökökkel és geodétákkal, valamint a Svédországból, Hollandiából, Franciaországból, Magyarországról majd Kanadából és az USA-ból is érkező volt soproni diákokkal. A társaság tagjainak elöregedése következtében sajnos úgy néz ki, hogy a 2018-as müncheni találkozóval befejeződtek a pünkösdi összejöveteleink. További információk a találkozókról olvashatók Bariska Mihály művében: „Mindnyájan voltunk egyszer...," Az 1956-ban Sopronból Európába elvándorolt diákok, professzorok és egyetemi alkalmazottak 28 pünkösdi találkozójának története 1963-tól 2018-ig. Windisch – Toulouse, 2022, 233 oldal.

Születésnap

(2023 szeptember 15, Dübendorf, Svájc)

N O S Z T A L G I A

Pintér László: **Gőgös Feri emlékei**

Halálod harmincadik évfordulóján így emlékezünk

(Szerzőnk odaadó munkája, tudatosítani Gőgös Ferenc irodalmi hagyatékát húsz éve van tulajdonomban, de a rohamosan változó elektronikus adatrögzítés miatt csak most sikerült kinyitnom a 'floppy disc'-en tárolt írást. Persze, a feledékenység is ludas a késleltetésben. Szerencsénknek tartom, hogy előkerült és hogy megjelenthetjük részeit. A szerző nem emlékszik hogyan került tulajdonába az eredeti kézzel írott anyag. A Szerk.)

Életrajzot nem tudok rólad írni, mert életednek csak foszlányait ismerem. Tudom, hogy Sopronban születtél 1938. április 15-én, nagy-pénteken, és így négy hosszú hónappal megelőztelek. Azt is tudom, hogy 1948-49-ben Keszthelyen jártál iskolába, mert Vancouverben tudódott ki köztünk, hogy egy osztályban jártunk a főtéri általános fiúiskolában. Mégsem ismertünk egymásra itt. A gyerekkori emlékeket futóhomok gyanánt elsöprik a kamaszkor viharai. Akkor még nem láthattuk egymásban a sorstársat és kollégát. Mint hallottam, később Nagykanizsára kerültél, mert édesapádat oda helyezték a gimnáziumba igazgatónak, ahol te is érettségiztél.

A Sopron-vágy az Erdőmérnöki Egyetemre hozott téged is, de 1956 ősze megrendített velünk együtt, ahogy erről 1958-ban ezeket írtad:

Szívünk verése
Új ütemre váltott.

Te sem bírtad elviselni tovább a régi rendszert, és így jutottunk Kanadába, hogy erdőmérnöki diplomát szerezzünk 1961-ben. Neked is fájt, hogy szüleidet nem láthattad, mert te is rájöttél, mint midannyian, hogy szüleinket nem becsültük meg úgy, ahogy kellett volna, és velük szembeni adósként keserűéged több versedből is kiérződik. Az egyikben így borulsz le anyád előtt:

„Kezedre hajlok,
S egy hálás csókot vigyázva
Reája lopok.

Irásaidban azt is elárultad, hogy édesapádat is ragaszkodóan szeretted és féltetted az 1956 utáni megtorlások miatt. Keserűen veszed tudomásul hazai híreidből, hogy elvesztette munkáját, majd később elhurcolták a 'nép őrei', és börtönbüntetéssel sinylődött egy ideig fogdában, mert hamisan hazaárulással vádolták. Ez volt a kommunista rendszer megfélemlítő taktikája, mely annyi fájdalmat, keserűséget okozott ártatlan embereknek. A hozzá fűződő szereteted a naplód egyik mondatában hangsúlyozod ki teljességében: „Nagyon szeretem az apámat. Olyan, mint az Isten nekem".

Nem ijedtél meg az önkritikától sem, mert tudtad, hogy így csiszolódhat emberré az ember.

Utálatos, rossz ember vagyok

írtad egyik versedben. Igazi karaktered, hazaszereteted, családközelséged, emberszereteted nem ismertem tisztán, de verseidből és más írásaidból félreérthetetlenül kiolvasható.

Az alábbi írásaidat örökbe hagytad ránk, de sajnos nem hiszem, hogy megérjük kiadásukat, pedig bőven megérdemelnék, mert igen tiszta képet adnak az idegenbe szakadt egyetemünk tagjainak személyes problémáiról, családásairól, megsebzett kismadár gyanánti vergődéseiről, a hazátlanság lelki fájdalmairól, hazaszeretetről, a családnélküli magányosságról, az idegen környezethez való alkalmazkodás nehézségeiről, stb. Naplódban az első impressziód nagyon rossz volt az amerikai életformáról és kultúráról, de én úgy érzem, hogy pár napos itt-tartózkodásunk után és az angol nyelv tudásának hiányában nem volt jogunkban olyan lealacsonyító kritikát mondanunk, mint például egyik kitételed, miszerint „barom, degenerált nép ez", annak ellenére, hogy talán volt egy kis picurka igazság is ebben. „Ez a napló egyetlen jajkiáltás", ahogy magad is írod. Panaszkodsz a társtalanság, egyedüllét miatt mégis öntudatlanul menekülsz a magányba: elköltözöl a társaságból, feladod barátaidat, barátnőidet. Úgy veszem ki az írásaidból, hogy az első években önmagad feltételezett és valós problémáival annyira el voltál telve, hogy elvesztetted a mások iránti igazságos megítélésedet. – Sokszor határozol, mégis határozatlan maradsz. Egyik nap neki akarsz esni a tanulásnak, de a másik percben már azt írod: „Még mindig nem tudom, mitévő legyek."

Még egy történelmi regénybe is belekezdtél, ami 1956 eseményeivel kezdődik, és egyetemünk egyedül álló életének szövődményein keresztül adta volna élet-tapasztalatodat. De sajnos ez a regény befejezetlenül maradt, s csak Ausztriáig jutottunk el benne korai halálod miatt. Angolul írt regényt is terveztél jegyzeteidből ítélve, de ez sem valósulhatott meg.

Látva verseid kallódását, nem hagyhattam, hogy elveszítsük irói hagyatékodat, és belevágtam a fejszémet ebbe a gigantikus munkába, hogy legépeljem időrendi sorrendben verseidet és más írásokat, melyek eljutottak hozzám. Az anyagban értelmi változtatást nem csináltam, csak helyesírási hibaigazítást.

Hihetetlenül zuhant elménkre tragikus halálod híre, mely kelet Kanada Newfoundland tartományában autóbalaset következményeként történt 1972. július 30-án. Itt hagytad családodat és a Sopron-családot is éppen erdészeti pályafutásod és irodalmi működésed felfelé ívelő szakaszán. Haláloddal felmérhetetlen veszteség ért mindenkit: családodat, szüleidet, Sopront, a kanadai erdészetet és a magyar irodalmat is. Kibontakozó életed, egyéniséged, uticélod mind a siker felé irányultak, és azt az utat saját erődből, támogatás nélkül kívántad megtenni. Ahogy írtad:

Magam jöttem,
Magam élek,
Magam megyek.

(2002. március. Parksville, BC)

Gőgös Ferenc: ***ANYÁM***

Anyám, mikor megszülettem,
Gondoltál-e rá,
Hogy mily árvaságra
Neveled fiad?
Mert könnyű most!
Nem bírom e magányt,
Mely pattanásig feszíti énem,
És nem ad nyugalmat.
Anyám, a sors messze röpített
Tőled, s ezen nem segítnek
Pergő könnyeid.

Ne sírj hát, mert megérzem én
A távolban is.
Azzal csak nehezíted
E hontalan életet.
Ne félj anyám!
Ha hazatérek egyszer,
Az üvegpalota készen áll,
Mit gyerekésszel könnyedén igértem,
Kiverekszem felnőtt koromra,
S úgy élünk majd,
Mint a mesében.
A Halál sem léphet be oda.
Csak bízzál anyám,
És várjad fiadat.

Ausztria, 1956. nov. 22

Rétfalvi László: ***Abutilon* történet**

Józsa Laci és Erika elsőszülöttje, Alexa még csecsemő volt, amikor Vancouveri karácsonyi látogatásunk alatt 1971-ben estebéden voltunk újonnan vásárolt, a 42nd Ave. és Collingwood St. sarkán lévő házukban. A kisbaba gyönyörű volt, az ebéd kitűnő, de ami a mai napig emlékeztet az eseményre az a nagy virágzó *Abutilon* cserepes növényükről letört kis ágacska volt, amit ajándékként adott Laci távozásunkkor.

Nedves papírba csavarva vittük vissza edmontoni lakásunkba a letört kis ágat, ahol az hamar meggyökerezett, de az ottani klíma nem kedvezett neki és Ottawába való költözködésünkkor 1973-ban épp, hogy még életben volt. Ennek tetejébe, a vonatunk hálókocsi ajtaja véletlenül rácsukódott és a nagy becsben tartott kis növény szára kettébe hajlott. Ottawai házunk környezete viszont kedvezett neki mert hamarosan lombosodni és virágozni kezdett. Vancouverbe való költözésünkkor 1976-ban sorsát már, többi csrepes növényeinkkel együtt rá mertük bízni a költöztető vállalatra.

Vancouverben talált magára igazán az *Abutilon* és gyökereztetett nyesett ágai virágokban dúslakodva embermagasságba nőttek. Sok ilyen növényt ajándékoztunk mi is barátoknak, munkatársaknak. Egyik kollega hasonló eredménnyel szaporította tovább Whitehorse, YT-ban. Ki tudja hány egyed került tőle is újabb és újabb értékelőkhez.

Ma is életerős növényeim Józsa Laci barátunkat juttatja eszembe.
(2023 szeptember 15, Vancouver, BC)

E G Y É B

Jandó vendégház Nanaimóban

(Soron Alumni körünkben legtöbbünknek volt tudomása Jandó Tibor társunk és kedves felesége Magda vendégszeretetéről, de az hogyan terjedt ki az utóbbi években számos magyaroroszági vendégdiák, a Selmec-Soproni szellemben tett megsegítésére már kevésbé ismert. Maguk nem hangoztatták annak mecénás szerű méreteit, ezért kérdésekkel fordultunk hozzájuk, hogy megtudjuk a részleteket. Minden dicséretre érdemes tevékenységük mindannyiuknak példaképül szolgál. A Szerk.)

Egy szakmai rendezvényen 2008-ban találkoztam a Vancouver Island University (VIU) erdész fakultásának (ami akadémiai szinten erdész technikumnak felel meg) egyik tanárával. Tőle tudtam meg, hogy három soproni diák tartózkodik náluk. Az év őszi hónapjaiban voltak nálunk először ezek a soproni diákok. A VIU nemzetközi diákcsere program keretében hív meg diákokat. A soproni diákok más Egyesült Európa tagállamok diákjaival együtt kaptak helyet egy-egy szemeszterre. Tudomásom szerint a programban résztvevő egyetemek kaptak hozzájárulást az Egyesült Európa valamelyik szervezetétől. Ennek a programnak keretében a 2008 őszi szemeszteren három, a 2009 tavaszi szemeszteren egy, a 2009 őszi szemeszteren kettő és a 2010 tavaszi szemeszteren egy soproni diák volt Nanaimóban. Szállást az egyetem segítségével kaptak, vagy a diákszállóban, vagy privát otthonokban albérletben. Viszont nálunk gyakori vendégek voltak ebédekre, vacsorákra és segítettünk nekik élelmiszer, ruha és más vásárlási szükségleteikben. Vittük őket kirándulásokra a sziget érdekesebb helyeire. Én, amikor szükségük volt szakmai segítségre, mindig rendelkezésükre álltam. Angol nyelvtudásuk eléggé korlátolt volt és főleg szakmai kifejezésekben voltak nehézségeik.

Az egyetemen tanulókon kívül volt szerencsénk vendégül látni öt soproni erdőmérnök hallgatót és egy professzort, akik a VIU hívására jöttek két- hetes tanulmányútra. Az eredeti terv, miszerint az egyetem igért nekik szállást és teljes ellátást, nem vált valóra. Csak a professzornak és két diáknak tudtak szállást biztositani. Megjelentek nálunk és bizonyos elfogultsággal, és bizonyos fokú reménnyel kérték, hogy mind maradhatnának nálunk? Nagyon szeretnék, ha az egész csoport együtt maradna. Hajlandók lennének földön, garázsban, padlástérben aludni. Természetesen vállaltuk és örömmel ajánlottuk vendéglátásunkat otthonunkban. Megnyugtattuk őket, hogy lesz hely ágyban mindenkinek. Nem fog kelleni "földre teríteni a zizegő szalmát és átvenni a tücskök csendes birodalmát." Viszonzásul nagyon megszerettük őket. Élveztük fiatalos energiájukat, hangulatos, vidám jelenlétüket és felénk nyilvánított tiszteletüket. Felségem, Magda, direkt izgalmas kihívásnak vette az étkeztetésüket. Ma is emlegetjük a 25 tojásból készült reggeli rántottákat. Egy nap bérelt minibusszal elvittem őket egy sikeres kirándulásra Victoriába. Vasárnap, kijelentették, hogy ők fogják az ünnepi ebédet elkészíteni, ahol mi leszünk a vendégek. Menü: újházi tyúkleves, kirántott sertésszeletek, túrosrétes. Az egyik diák elvállalt a főszakács tisztséget. Hogy ennek a súlyos feladatnak eleget tegyen, mobil telefonján felhívta anyját, aki megadta a kellékek listáját, mennyiséget és irányította lépésről-lépésre az elkészítési folyamatot. Az ebéd nagyon sikeres volt izekben minőségben és feltálalásban. A két hétből az utolsó öt napot nem nálunk töltötték. Belső British Columbiai túrával fejezték be tanulmányútjukat.

A mai napig tartjuk velük a kapcsolatot időnkénti e-mail üzenetváltással. Sajnos ahogy az évek múlnak ez egyre ritkábban történik. 2013 szeptemberben Sopronban voltam az egyetemi kezdésünk 60. évfordulóját ünnepelni. Ez alkalommal vendégül láttam az egész csoportot, tanulmányút tagjait és a volt egyetemen tanulókat, Sopronban a Fehér Rózsa étterem külön termében vacsorára. Nagyon kellemes, szép estét töltöttünk együtt. Hű barátomat, kamarásomat, Grátzer Miklóst, is meghívtam erre a találkozóra. *(2023 szeptember 15, Nanaimo, BC)*

SOPRON ALUMNI ESEMÉNYEK

Ebéd, 2023 május 9

Covid előtti számokat értünk el, 18-an vettünk részt ebédünkön. A színhely maradt és az egy asztalhoz való ültetés, szó szerint közelebb hozott bennünket egymáshoz. Persze jobb lett volna több mozgástér könyökeinknek, az egymáshoz való közelség úgy is meg maradt volna. A 'sok' résztvevőt a lehetőség hozhatta el ebédünkre, személyesen elbúcsúzni Török Tamástól, a helyi Magyar Konzulátus vezetőjétől és kedves feleségétől, egyben munkatársától Emesétől, akik közel öt évi ittlét után hamarosan visszaköltöznek Magyarországra. Tamás szintén közölte velünk, hogy a Torontóban működő Magyar Főkonzulátus is hamarosan új vezetőt kap. Hát ez már diplomata sors, hogy menni kell, ha úgy kívánja az ország ügyének szolgálata. Örülhettünk a nagy Vancouver Szigeti kontingensnek (Jandó Tibor, Csincsa Tibor és Zsuzsa, Szamosi Gábor), hisz nekik kell legtöbbet utazni és Kocsis Tibor vendégeinek, (Török Judit és Pacsihovics Brigitta), akiket eddig még nem láttunk, valamint a már törzstagoknak számítóknak (Görgényi Béla, Gyöngyösi Sándor, Hajdú Csaba, Jákóy Bandi, Rétfalvi Leone és László, Vető Laci, valamint Tuskó Csaba). A zajos terem nem segítette az asztal körüli beszélgetést, de nem gátolta meg, hogy meghalljuk Tamás közleményeit a személycserékről és hogy kölcsönösen megköszönjük a nyújtott szolgáltatást, közreműködést és barárságot. *(A Szerk)*

Trianon megemlékezés, 2023 június 4

Sopron Alumnus Hajdú Csaba rövid beszédet mondott és szavalt el egy verset a magyar katolikus plébánia nagytermében tartott megemlékezésen. (A Szerk.)

„Az elszakított Felvidéken Selmecbánya környékén a középkor óta ezüstöt és aranyat bányásznak és itt működött a Magyar Királyság leghíresebb bányászati és erdészeti főiskolája. Az első világháború után, 1919-ben a csehek megrohanták a várost ezért az egyetemet Sopronba mentették át. A sors iróniája, 35 évvel később az egyetem jelentős része az 1956-os forradalom után Sopronból ismét menekülni kényszerült. Én Ausztriában csatlakoztam az egyetemhez. Sajó Sándor felvidéki költő így emlékszik vissza Selmecre egykori diákvárosára, 1930-ban.

Mint fázó, éhes kisdiák,
Csak búval tudtam nézni rád,
S mint félénk szárnyú néma bánat,
Csodáltam szép Kálváriádat.
Bús volt az utca, zord a tél,
Ijesztett tót szó és hevér,
És hegyröl völgybe, s újra hegyre,
Jaj, bús volt partot járni egyre.
Majd új idő jött, sugaras,
Ereszre csordult a tavasz,
Vidult a szív, szépült a táj is
És volt Kisiblye és majális.
Volt Újvár: kürtjén méla hang,
Óvár: nem zeng úgy más harang!
Tó tükre, égre visszakéklő:
Zöld fenyvesek közt, mint az ékkő…
Száll, száll az emlék s visszatér:
Szép volt a nyár, és szép a tél,
Nekünk virág nyílt száraz ágon
A lelkesült diáktanyákon.
Ott Ige volt a kenyerünk,
Petőfi lelke volt velünk,
Ott ajkunk, szívünk csupa dal volt,
És lelkünk lángja szent magyar volt !
Elballagott a vén diák,
És megvénült a szép világ;
De száz emléke visszaszálldos,
S oly szép vagy benne, ősi város!
Remekbe hajlik rád az ég,
Völgyfoglalatban drága ék,
Kit maga Isten tart iły szépen
Marokba-hajlott szent kezében…
Most gyászra hajlik rád az ég:
Fátyla beborít, drága ék,
S szívemben jajszót sír e gyászra
Klopacskád tompa kattogása.
De lesz idõ: a diadalt,
Ó, más hang másképp zúgja majd!
E hangra – sápad majd a hitvány,
S kigyúl egy szent láng föntt a Szitnyán!

Nem tudom tudjátok mi a versben említett 'klopácska'? Régen ébresztő és toborzó fa kolomp volt, az utóbbi kétszáz évben s ma is halottakat búcsúztató lélek-harangként szolgál. Bár engem az Alma Máteremen keresztül fűz kapcsolat Selmechez, négy évig mint soproni erdész technikus diák, már korábban megtanultam és átéreztem Selmec és Sopron Trianon-okozta történetét.

Az Erdészeti Főiskola diákjai és tanárai Selmecről Sopronba menekültek. Ezután Sopront Ausztriához ítélte Trianon. A diktátum népfelkelést okozott, a nép, a Sopronba költözött erdész diákok részvételével, népszavazást harcolt ki. Eredményeként Sopron magyar maradt. Ez lett az egyetlen módosítás a trianoni diktátumon, s ezért Sopron kiérdemelte a "Civtias fidelissima" Hűség városa címet.

Az egyetem Selmecről Sopronba vándorlása hasonlít a későbbi, az 1956-os Sopronból Vancouverbe vándorlásra, ahol a diákok 1961-ben befejezhették tanulmányaikat. Ez a vándorlás sorozat mutatja be az utolsó évszázad magyar tragédiáját és a magyar nemzeti megmaradás erejét. Ez az ötvenedik UBC évfordulóra készült jelvényünk üzenete is: HÁROM VÁROS, KÉT ALMA MATER, EGY SZÍV. A lényeg".

UBC-Sopron emlékek látogatása és ebéd, 2023 június 7

Vass-Salazar Mária Nagykövet asszony első nyugat kanadai utján időt töltött a Sopron Alumni néhány öreg-diákjával a UBC Forestry Faculty épületében. A szűkkörű összejövetelt Török Tamás konzul kezdeményezte és Kocsis Tibor szervezte. Kozák Robert dékán asszisztense Horváth Anna irányította a vendégeket bemutatni az impozáns aulát, üdítővel frissíteni a vendégeket és megtekinteni a jelentős soproni emlékeket. Az aulában ritka látványnak bizonyult a néhány húsz méter magas Douglas fenyő rostból készült Parallam épület tartó oszlop. A Nagykövet asszony megnézte a soproni tablókat és az 1957-ben készült csoport képet. Az épület előtt méltányolta Józsa László (és Gál Árpád) Székely kapuját, a kopjafát és a Juhász Gyula emléktáblát amelyet Slocan Forest Products Company emelt tiszteletére. A látogatás ebéddel végződött a UBC Golf Club éttermében, ahol Jandó Tibor és Szamosi Gábor csatlakoztak a csoporthoz Vancouver Island-ról. A Nagykövet igen jól értesült látogatóként érkezett az egyetemre és örömét fejezte ki, hogy alkalma adódott megismerkedni néhány öreg soproniival. *(Hajdú Cs).*

Magyar Diplomáciai Testület Fogadása, 2023 június 7

A vancouveri Magyar Alkonzulátus rendezésében fogadást tartottak Őexcelenciája Vass-Salazar Mária, nagykövet hivata-

los tartományi látogatása és Török Tamás konzul búcsúztatása alkalmából, a RomKat templom nagytermében, este 7 órai kezdettel. A meghívottak betöltötték a nagy termet. A nagykövetasszony rövid üdvözlete követte a 'házigazda' plébános megnyitó beszédét, majd utána sorban a helyi magyar vallásos és kultutális gyülekezetek vezetői fejezték ki elismerésüket Török Tamás és felesége Emese itt töltött idejük alatt végzett kitűnő munkájáért. A Sopron Alumniból jelen volt Hajdú Csaba és Ruth, Rétfalvi László és Leone, valamint Kocsis Tibor. *(A Szerk.)*

(Nem volt SA Ebéd, 2023 júniusban)

Apt Kamill megemlékezés, 2023 július 9

A megemlékezés Victoria, BC-ben, a Ukranian Cultural Center-ben történt, 11am - 1 pm között. A Sopron Alumni résztvevői a következők: Kováts Miklós, Samosi Gabi, Porpáczy Lehel, Rónay Sándor, Viszlai János, Viszlai Éva. Kurucz János és én. Azonkivül a feleségek közül jelen volt Marika, Erzsike és Nyers Kati.

A terem tele volt Kamill és a család barátaival, Kamill zenész és népi tánc ismeröseivel, és a Victoriai Magyar Társaskőrtől is számosan jelentek meg. Bacslésem szerint 90-100-an vettek részt a megemlékezésen.

A megemlékezés a családtagok (Kinga, Attila, Kinga férje Mike és a 3 lányunoka egyenkénti, képekkel illusztrált megható viszaemlékseivel kezdödött. Utána emlékem szerint három megemlékezés következett Kamill zene/tánc kapcsolataira vonatkozóan. Az enyém volt az utolsó megemlékezés (lásd 4 oldal) *(Safranyik László)*

Ebéd, 2023 július 11

Megfogyott számban, szomorú hangulatban jöttünk össze havi ebédünkre a Spaghetti House restaurant hátsó termében, elnyűhetetlennek hitt társunk Draskóy Gyurka hirtelen jött elmúlása hírének hatása alatt. Fia, Andrew eljött közénk beszámolni a szomorú eseményről és ismertetni terveit egy hamaros megemlékezésről egy katolikus templomi szertartással egyetemben. A hó elején, 93. életévének betöltésével Gyurka volt a legidősebb Sopron Alumni diák köztünk. Az ebéden megjelentek a már 'törzstagoknak' számító Görgényi B, Gyöngyösi S, Hajdú Cs, Kocsis T és a Rétfalvi házaspár (Leone és László). Meghívott vendégként, talán először jött el ebédünkre már nyolc éve elhúnyt Sopron Alumni társunk Csizmadia Ferenc lánya Diana. Hiányoztak viszont a Vancouver Szigeti törzstagok, Jandó Pöfi, aki Magyarországra utazott személyesen átvenni az idén kiérdemelt 'Vasdiplomát' otthoni Alma Materünktől az 'Évzáró' ünnepség keretében, és Szamosi Gabi, aki pedig gyengélkedésre hívatkozott. *(A Szerk.)*

Ebéd, 2023 augusztus 8

'(Élet)erő demonstráció' talán, hogy lankadó részvételünk hirtelen jobbra fordult és ezúttal 12-en jelentünk meg ebédünkön. Sokat számít, hogy a 'Szigeti' kontingens el tud-e jönni közénk. Mára velünk volt a magyarországi 'villámgyors' útjáról visszaérkezet
Jandó 'Pöfi' és vele együtt Szamosi Gabi is. Pöfi beszámolt a soproni Egyetem évzáró ünnepségéről (lásd írását ezen számban) és az ott megjelenő volt évfolyamtársak esti találkozójáról, ahol mellette csupán két otthoni volt diáktársa adta a 'számot'. A törzstagoknak számítókat (Görgényi B, Hajdú Cs, Gyöngyösi S, Jákóy E, Vető L, Kocsis T és Rétfalviék) kerekítették ki a Magyarországi utukról visszatért Palasik Mária és a Tuskó Csaba páros. *(A Szerk.)*

Draskóy György megemlékezés, 2023 augusztus 19

Sopron Alumni soraink egyre ritkulnak. Hosszú gyengélkedés után, de mégis váratlanul ért bennünket volt diáktársunk Draskóy Gyuri's távozása. Andrew fia szervezésében több mint 30 -an jelentünk meg a Magyar Katolikus Templomban tartott délutáni szertartáson, majd utána majdnem kétszer annyian a 'Celebration of Life' megemlékezésen a szomszédos kulturteremben. Jól eső érzés volt látni, hogy minden Vancouverben lakó soproni diák 'balek' társa, feleségeikkel együtt (Görgényi Béla és Pat, Hajdú Csaba és Ruth, Rétfalvi László és Leone, Nóni lányukkal) megjelentek. Különös említést érdemel Safranyik Laci és Erzsike, a nem kis fáradozással járó Vancouver Szigetről való ideutazása. Jelen volt még a Sopron Alumniból Kocsis Tibor és Gyöngyösi Sándor, valamint a 'Soproni Család'-ból Tuskó Csaba és társa Palasik Mária, valamint az elhúnyt korábbi felesége (két fiuk anyja) és utóbbi harminc évének Pilar nevű élettársa. A nagyszámú későbbi megjelenő Gyuri széles baráti köréből, a 'reiki' és fényképezés gyakorlóik voltak. Pedig 'dragon boat' evezős barátai, egyidőben történő versenyük miatt el se tudtak jönni. Newfunlandi lakos Draskóy Andrew dicséretet érdemel a szervezésért. *(A Szerk.)*

Ebéd, 2023 szeptember 12

Lankadatlan esemény-szervezőnk Kocsis Tibor balesete miatt Rétfalvira hárult az ebéd szervezése, ami csak a törzstagok és az ebédlő telefonos értesítéséből állt. Szamosi lekéste a komphajót, így a 'Szigetről' csak Jandó Pöfi és a Csincsa házaspár (Tibor és Zsuzsa) jött és az itteni törzstagok közül pedig csak a meghívást talán elfelejtő Jákoy és Vető hiányzott. Így is tízen ebédeltünk együtt. A korábban már különcködő Gyöngyösi mellett most Csincsáék is szték szendvichet rendeltek a megszokott 'spaghetti with chicken fingers' helyett. A nyári turistaáradat lelankadhatott, mert kevesebb más vendég volt az ebédlőben és a kevesebb zaj okán jobban tudtunk egymással szót érteni. Hajdú Csaba pedig szabadon választhatta ülőhelyét. Röviden megemlékeztünk a szomorú hírekről: Szalkai Bandi társunk haláláról és Kocsis balek kartörést és komoly zúzódásokat okozó eleséséről. Palasik Mária és Tuskó Csaba meglátogatták Tibort és jól haladó gyógyulásról számoltak be. *(A Szerk.)*

H Í R E K / K Ö Z L E M É N Y E K

A Kanadai Sopron Alumni nyolcadik kitüntetteje

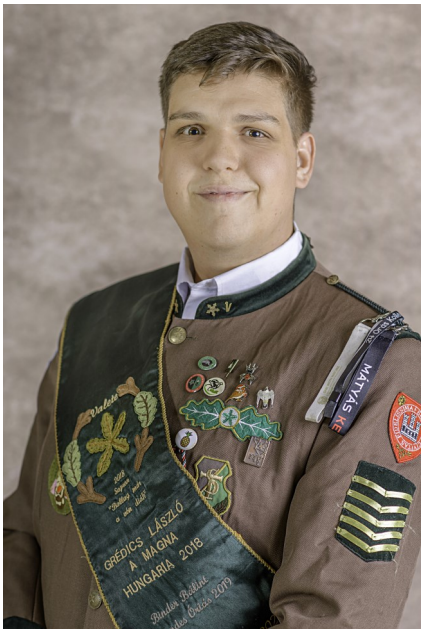

Jóna Zoltán 1998-ban látott napvilágot Győrben. Általános iskolai tanulmányait a győri Gárdonyi Géza Általános Iskolában végezte, ahol különféle versenyeken vett részt, melyek közül legfontosabbnak az Országos Madarak és Fák Napja apropóján a Pro Vértes által szervezett versenyt tartotta, melyet 2013-ban megnyert a csapatuk. Tanulmányai kezdete óta foglalkozik behatóbban a madarakkal, így tagja a Magyar Madártani Egyesület Kisalföldi Helyi Csoportjának, valamint alapító tagként vesz részt az MME Ifjúsági Tagozatának életében. A természet szeretetét Nagyapjától örökölte, vele járt sokat horgászni, kirándulni. Már egészen fiatalon eldöntötte, hogy Sopronban fog erdésznek tanulni, így 2013-ban kezdte meg középiskolai tanulmányait a Roth Gyula Szakközép iskolában. Középiskolai évei alatt egyre jobban elmélyedt a szakmában, elkezdett vadászni és országos szakmai versenyeken vett részt. A madarak mellett a növények iránti szeretete itt alakult ki, ami meghatározó a mai napig. A középiskolát lezáró technikusminősítő vizsgáját az Országos Szakmai Tanulmányi Versenyen elért eredményével szerezte meg 2018-ban. Középfokú tanulmányai után egyenes út vezetett a Soproni Egyetemre, ahol 2018 őszén megkezdte erdőmérnöki tanulmányait. Az egyetemi éveiben meghatározó volt a diákhagyományok szeretete és átélése. A Selmeci Társaságba 2019-ben nyert felvételt. A társaság tagjaként részt vett több rendezvény szervezésében, valamint lebonyolításában, melyek közül a legnagyobb a XXXIII. Selmeczi Diáknapok voltak, melyen a testvérvárosokkal együtt mintegy 350-en vettek részt a hagyományőrző diákok. Mivel a kezdetektől érdekelte az egyetemi élet szerveződése, illetve a hallgatók érdekképviselete, így 2020-2021 között a Kaán Károly Ökoklub elnöki, majd 2021-2023 között az Egyetemi Hallgatói Önkormányzat elnöki pozícióját töltötte be. Ez idő alatt részt vett több országos rendezvényen, találkozón, ahol az Egyetemet képviselte, illetve több platformnak interjút adva népszerűsítette Alma Materünket. Tanulmányutat, előadásokat, terepi programokat, sportnapot, vetélkedőket szervezett a hallgatóknak és az érdeklődőknek. Az Országos Erdészeti Egyesület Hallgatói Csoportjába is belépett 2022-ben, így jutott el az OEE Vándorgyűlésre, ahol számos szakmai programon vett részt. Tanulmányai során kétszer indult a Kari Tudományos Diákköri Konferencián, melyeken 2. helyezettet, illetve különdíjat nyert. Dolgozott a Növénytani Intézetben és több ösztöndíjat is elnyert, valamint dékáni dicséretben is részesült.

Az évfolyama 2022-ben megválasztotta Valétaelnöknek, legmegtisztelőbbnek ezt a pozíciót és a Kanadai Alumni Emlékérmet tartja egyetemi pályafutása alatt, mivel társai tüntették ki bizalmukkal. A munkát a Kiskunsági Erdészeti és Faipari Gazdaságnál kezdi, mint erdőmérnök gyakornok

Tóth Géza: **Búcsúzás Szalkai Banditól**

(Lapunk többnyire már összeállított szakaszában volt, amikor ezen írást kézhez kaptuk és a MEGEMLÉKEZÉSEK rovat helyett csak itt tudjuk közölni. A Szerk.)

Fájó szivvel vettem tudomásul Bandi halálát Stephen fiától. Bandi gimnáziumi társam és jó firmám volt Soprontól kezdve. Jó indulatú barátságát és figyelmes szakmai támogatását nagyra becsültem és sosem fogom elfelejteni. Mi, 1952-ben ismerkedtünk meg, mint az egri Dobó István gimnázium tagjai, Ő negyedikes és én másodikos tanulók voltunk. Mivel utunk egy irányba ment többször együtt ballagtunk hazafelé; Bandi, Vlaszaty Dönci és én. Dönci és Bandi főleg a teniszt tárgyalták, de közben Bandi felhivta figyelmünket különböző tanárok szokásaira és módszereire ami sokban segitett később.

1955 őszén újra találkoztunk Sopronban és Ő többször meghivott kamarájukba amig vacsorára vártunk Tamás bácsi konyháján. Igy ismerkedtem meg Bandi kamarásaival, Bakonyi Nándival és Kondor Gyurkával. Amikor a kanadai utunk valóságos lett Salzburg-ban, Bandi elsőként jentkezett Krétai Ernővel, hogy mint soproni előfutárok bemutatkozzanak Vancouver-ben a UBC-in. A Soproni Divisió idején Vancouver-beni érintkezésünk csakis az egri hirekkel volt kapcsolatos…

Bandi évfolyama 1959-ben végzett és Ő Williams Lake -en kapott állást a Lignum Ltd.-nél, a magyar származású Leslie Kerr tulajdonú faipari vállalatnál. Én nyári munkát kaptam egy 'bushmill'-nél (portable sawmill) Horsefy falu mögött a vadonban. Amikor Bandi megtudta, hogy Williams Lake környékén dolgozom igy egy hétvégén meglátogatott. Majd 1963-ban amikor a minisztériumi osztály, ahol dogoztam, kihejezett a Chilcotin regióba, Alexis Creek faluba. Akkor innen többször jártam be Williams Lake-re hivatalos ügyekben. Igy újra felvettük a kapcsolatot. Viszonzásul Bandi is meglátogatott a lakástbéradó nénijével, aki piknikező kosarával kitünő rántott csirkét hozott ebédre. Ekkor Bandi egy erdészeti tanácsadó vállalatnál (Milner & Associates Ltd.) dolgozott. Ez év tavaszán Bandi megszerezte a hivatásos erdőmérnöki titulust az erdőmérnöki kamarától mint az első faiparban dolgozó soproni végzésű. Szabadidejében tenisz pályát épitett Williams Lake városának, hogy tanithassa és játhassza kedvelt sportját a teniszt. A tenisz sport mellett Bandi alkalmazta zenei adottságát is, és a hétvégeken vagy társasági összejöveteleken szórakoztatta a jelenlevőket gitár zenével.

Mivel Bandi megszerezte a hivatásos erdőmérnöki titulust, igy újra dolgozott a Lignum Co. Ltd. faipari vállalatnál főmérnöki pozicióban. Közben Bandi megnősült, elvette feleségül évfolyamtársát, Somogyi Esztert. Ez nem akadályozta a mi barátságunkat amit továbbra is tartottunk.

1965-ben Bandinak új állása lett Quesnel városában, a Weldwood Kanada Ltd.-nél mint főmérnök (Woodland Manager) és később annak vezérigazgatója (General Manager) a Weldwood Kanada Cégnél. Én ekkor Clinton falu környékén dolgoztam az erdőrendezőségnél, igy volt alkalmam meglátogatni Bandit és Esztert. 1967-ben kinevezést kaptam a Kamloopsi Erdőigazgatósági központban mint Erdőfelügyelő (Area Forester) öt erdészet felett. Bandi vállalatának művelő erdőterületei egyrészben a kamloopsi regióban voltak, igy Ő többször jött hivatalos ügyekben Kamloops-ba. Ilyenkor kollegáim és én rendeztünk tenisz meccseket a kamloopsi tenisz clubbon keresztül. Ez mind kedves felidézese volt barátságunknak.

Amikor apám 1971-ben meglátogatott minket, Quesnel -be is elmentünk, Bandi és Eszter nagyszerü vendéglátók voltak. Bandi kitűnő szervezéssel egy sikeres kétnapos szakmai kirándulást adott apámnak. Ezt apám, Tóth Gyula Bedő Albert dijas erdész, meg is irta az Erdőgazdaság és Faipar Magazin 1971 őszi kiadásában.

Ahogy az idő szaladt a gyermekeink nőltek, igy mi el voltunk foglalva, de mind e mellett mi tartottuk kapcsolatainkat. Ha Bandi járt Kamloops-ban akkor Ő mindig felkeresett bennünket vagy mi őket Quesnel-ben.

Nyugdijazás is elérkezett és amikor Bandi a fenyőerdők magtermő települési kerteknek lett az igazgatója itt Vernon város mellett. És amikor Ő a szakmai intézkedések idején jött egyszer-kétszer évente Vancouver-ből Ő szintén felkeresett bennünket…ezt Ő megtette. Amit mi megtisztelésnek vettünk.

Bandi szerény becsületes úriember volt, Ő sohasem dicsekedett magáról, amit jó munkájával és elismert hivatásával ért el: 1963-ban Ő az elsők között, akik a faiparban dolgoztak és letette a kötelező állam vizsgát, megszerezte a hivatásos erdőmérnök titulust; ugyan abban az évben főmérnöke egy elismert faipari vállalatnak; 1965-ben meghivást kap mint főmérnök, később vezérigazgató az egyik nagy faipari cégnél a belföldi erdőterületeken. 1984-ben a Tartományi Tenisz Társaság 'Mr. Tennis of BC' (Brit Kolumbia Tenisz Ura) titulust adományozta néki azért mert Ő évtizedeken keresztül tanitotta és támogatta az ifjúságot a tenisz sport fejlesztéséért; 1994-ben a Brit Kolumbia Erdőmérnöki Kamara a 'Disztingvált Erdőmérnök'-i titulust adományozta néki; és stb. Sok más elismerést is kapott Bandi amiről mi talán nem is tudunk. De a tisztelet őfelé mindig jelen volt ahol Ő megjelent.

Mi elvesztettünk egy értékes nagyrabecsült szakembert, kollégát és kedves jó és hű barátot. A jó Isten nyugasztalja Őt. Jó szerencsét Bandi. (*Tóth Géza G. nyugalmazott erdőmérnök, 2023 szeptember 25, Vernon, BC).*

Híradás Ontarióból Király Ilonától

„Kedves Laci!

Szombaton (*Szeptember 9 - A Szerk.)* volt a picnikünk, idén csak 17-en voltunk (ketten fényképeztek) Majd írok a KAPOCSba valamit róla.

A képen az első sorban közép felé állok zöld öltözékben, mögöttem áll a 3 magas fiam. Jobb oldalon a járó tolókával 'Páter', vagyis Jagodits Ferenc geofizikus, akit legtöbben a a Menzáról ismertünk.

Majd írok a Kapocsba hamarosan egy rövid beszámolót, de most mennem kell. Különben a Facebook-on is rajta vagyok, van megint internetem. Üdv. Tuki „

ONE HUNDRED-FIFTY STUDENTS of the Sopron Division, Faculty of Forestry, marched silently through the rain Oct. 23 to commemorate the first anniversary of the Hungarian Revolt. Gratzer Miklos, Sopron student president (left) and Juhasz Gyula carried a wreath which was placed in the lobby of the War Memorial Gymnasium. Hungarian flag was borne by Toth Geza.

Monday, January 28, 1957 — Published at 260 Marine Avenue, West...

SOME 300 Hungarian refugees, representing the fac... and student body of Sopron University For... School, arrived in Matsqui, B.C. last week aboard a ... special train, which brought them across the cont... from Saint John, N.B. The students arrived in Saint ... aboard the Empress of Britain, Canadian Pacific flag... The group was headed by Dr. Kalman Roller, second ... left, who went to Vancouver in December and was acc... panied by Miklon Gratzer (left) when arangements ... made for the wholesale shift. Others in the picture ... Endre Fakoi and Csaba Hadju (right). The students ... be housed in PR's Riverside camp until ready to e... U.B.C.

Gőgös Ferenc: ***IMÁDKOZOM***

Kamasz voltam, s káromoltam Istent,
Hirdetvén a 'gondolkozókkal':
Minek az Úr, minek a vallás?
Dogmák ezek, s csak balgákat rettent.
Ember alakítja e világot;
Épít, rombol ha kedve tartja;
Kezében a jólét, a földi élet;
Ha áldozol, az ő oltárán áldozz!
Ezt mondtam én a többiekkel,
S mit mondtam, addig hittem is,
De jött a vész, s a véráztatta földből
Ez a hitünk nyomtalanul tűnt el.
Ránkszabadult bolygónk alja-népe,
Eltörölni végképp hazánkat,
S hiába volt a hősi küzdelem,
Buknunk kellett, mert…
mert hiába hívtuk,
Nem jött az Ember!
Pedig kérésünktől
Zengtek a hegyek,
Zúdultak a fólyók
Segítettek a kövek,
Fedeztek a fák…
Csak a testvérünk,
Az Ember nem jött!
Sajnálkozott, de nem jött!
Mi vártunk, harcoltunk,
Véreztünk, s végül
Menekültünk e földről,
Mely ezer éve tartott,
Nevelt nemzedékeket,
Magyar fiakat.
Mit tehetek?
Idegen ország avarján pereg a könnyem,
Hontalanul, anyátlanul bolyongok,
Mint annyian még,
Árva magyarok.
S most, te sokat káromolt Isten,
A végszükségben eléd borulok,
Nem magamért, nem az életemért
Száll feléd könyörgésem,
Hanem azért,
Hogy tépett hazánkat,
Véres lobogónkat
Emeld a magasba!
Emeld, és tartsd erősen,
Hogy le ne szédüljön,
Hogy lobogjon a szeretet fényében
Örökre. Ámen,

Ausztria, 1956. nov. 20.

Köszöntjük a 100 esztendős Baranyay Valeszkát

Volt UBC Sopron Division oktató Baranyay József özvegye 100. születésnapját ünnepelte múlt hónapban családja és barátai körében Calgary AB-ban. Sopron Alumnus Safranyik Laci és felesége Erzsike Victoria BC-ből utaztak az ünneplésre.
A képen balra a már nagyszülői korban lévő Ildikó és Jcó társaságában az ünnepelt, a jobb oldali képen pedig a két gyerek 1957 februarjában látható. Valeszka az egyik legfigyelmesebb olvasója Kapocs lapunknak *(A Szerk.)*

A Magyar Országos Erdészeti Egyesület 2004-es Vándorgyűlése alkalmával Fertődön, az Eszterházy kastélyhoz tartozó parkerdő vadászházán, **Dr. Adamovich László** professzor emlékére elhelyezett emléktábla szövegéhez (lásd Kapocs 39:9, valakik, valamikor) hozzáadták a (Dr. Bella Imre vasdiplomás erdőmérnök által egy korábbi otthoni látogatásán készített) fényképen olvasható új szöveget (az utolsó két sort).

Andrési Dániel, Jandó Tiboréknál korábban megszállt hat tagú, a nanaimói egyetem által tanulmányi útra meghívott soproni erdőmérnök csoport egyike hozta e hírt figyelmünkbe:
*"A héten jártam Tompán egy nyugdíjas erdőmérnök kollégánál, **Beliczay István**nál, aki egy saját emlékerdőt hozott létre az 1848-49-es szabadságharcok, valamint 1956-os forradalom emlékéül. A kopjafás emlékerdőben nyírfákkal létrehozott egy keresztet, amely talán valamennyire a légifotón is látható.*
A lényeg, a Sopronból Kanadába kiment hallgatókról is emlékezik az emlékerdő kopjafája. Gondoltam elküldöm Nektek is, hogy még itt a Kiskunság homokvidékén is emléket állítottak a Kanadába kimenni kényszerült hallgatók emlékére. Mellékelten küldök két itt készült fotót is." (Jandó T és A Szerk.)

A **Sopron Alumni** azon egyének közössége, akik diákjai vagy oktatói voltak a Soproni Erdőmérnöki Főiskola 1956-ban Kanadába vándorolt részének, ami mint a University of British Columbia, Faculty of Forestry - Sopron Division működött 1957 és 1961 között. Szintén a közösséghez tartoznak azon Sopronban korábban végzett erdőmérmökök, akik szoros kapcsolatot tartottak fenn a csoporttal.
Kapocs - A Sopron Alumni időszakos közleménye..
Szerkesztő: Rétfalvi László, 4646-West 5th Ave, Vancouver, BC; Tel: 604-224-3655; (e-mail: llretfalvi@shaw.ca)

S O P R O N A L U M N I

Adamovich László 1921-2019
Ambach Mihály 1938-2015
Andódy Edit 1932-1993
André Béla 1937– 2922
Apt Kamil 1937-2023l
Apt Ödön 1901-1990
Ifj. Apt Ödön 1934-2019
Bajzák Dénes 1933-2021
Bakó József 1935-2018
Bakonyi Nándor
Bakos Tibor 1935-2010
Balatinecz János 1937-2017
Balpataki György 1938-2009
Bándi Péter
Barabás József
Baraksó János
Baranyay József 1922-1974
Bátay János ?
Báthy István 1936-2020
Bella Imre
Benkő Géza 1934-2020
Benyovits Gyula ?
Bezerédi Gyula 1926-2005
Bige Zsolt 1924-2005
Boa Sándor 1937-2021
Boda Zoltán
Bódig József 1934-2007
Bogyay Elemér
Bölecz Béla 1934-2019
Boncz Ernő 1934-2020
Bordulák Zoltán 1936-2010
Borovits Ferenc
Borsos Zoltán 1935-1979
Budai Géza 1930-2003
Csányi Elek 1920-2009
Csapó Imre 1934-2014
Császár Rudolf
Cserjesi Antal 1925-2006
Csima István 1928-2015
Csizmadia Ferenc 1927-2015
Csizmazia József
Csizmazia Tibor 1932-1979
Deminger Károly 1935-2022
Dibúz Jenő 1933-2011
Dibúz (Bruckner) Judit
Dobozy Tamás 1935-2018
Domsa Zoltán
Draskóy György 1930-2023
Farkas István 1937-2000
Farkas Mihály 1937-2018
Fazokas Ferenc
Fekete Róbert
Ferdinánd István 1937-2022
Fodor Gyula 1890-1982
Ifj.Fodor Gyula
Fodor (Tormássy) Erzsébet 1937-2021
Fónagy Sándor 1937-2017
Frey Otto 1933-2017
Fülöpp Zoltán 1929-2017
Fűr Károly
Füstös Árpád 1926-2004
Gáspár József ?
Gerencsér László 1914-1976
Gőgös Ferenc 1938-1972
Görgényi Béla
Grátzer Miklós
Grozdits György 1936-2017
Gyöngyösi Sándor
Gyöngyösi (Danczinger) Edit 1936-1989
Háhn Fülöp 1933-2022
Hajdú Csaba
Héder István
Héjja Anna 1936-2019
Héjjas József
Héjjas (Bernsdorfer)Katalin
Herczeg Endre
Hidasi István
Hirczy Béla 1933-2016
Hokhold Ferenc 1923-2015
Homoky István 1929-2013
Horváth Cz.Emil 1934-2019
Horváth István 1934-2010
Horváth Otto 1926-1984
Horváth Sándor 1933-2013
Horváth (Balogh) Izabella
Hudák János 1935-1997
Huszár Károly 1935-2019
Ifjú Géza 1931-2014
Illés István
Jablánczy Sándor 1908-1999
Jagodits (Kundráth) Júlia 1937-1989
Jagasits (Kercsó) Edit 1927-2019
Jákóy Endre
Jancsik Károly
Jandó Tibor
Józsa József
Józsa László 1938-2016
Juhász (Gyöngy) Erzsébet
Juhász Gyula 1934-2002
Jutasi Béla 1933-2007
Kafka Péter 1899-†?
Kalmár Lajos
Kapitány Gyula 1937-2008
Kapuszta József 1932-2019
Kassay Viktor 1933-2005
Kémes József 1934-2019
Kenedi (Király) Ilona
Kerekes József 1932-2022
Kiss-Tóth János 1934-1977
Kiss Gyula
Kiss János
Kiss János
Klíma Imre 1924-2000
Kocsis Tibor
Koczó Mihály
Koller Pál 1894-1972
Koltai István ?
Komlóssy József
Komondy Gyula 1921-?
Kondor Gyögy 1934-2012
Koós Béla 1934-2021
Korán Zoltán 1934-2023
Kornya Lajos 1917-1979
Kósa Zoltán 1936-2018
Kováts István 192?-2010
Kováts (Erdős) Márta 1934-1967
Kováts Miklós
Kozák Antal 1936-2017
Krajczár Ernő 1932-2017
Krétai Ernő 1933-1995
Kurucz Ferenc 1929-2020
Kurucz János
Leskó György 1933-2018
Leskó (Rácz) Anna
Lovrics (Somogyi-Tóth) Eszter 1936-2012
Magasi László
Major Richárd 1929-2017
Markó Imre 1935-2023
Márkus Gábor 1937-199?
Matolcsi Géza.1936-2019
Medveczky Lajos 1910-1989
Molnár József
Must (Hankovsky) Éva
Nagy Géza 1933-1991
Nagy (Link) Magda 1930-2006
Nagy Mihály
Nagygyőr Sándor
Németh József
Németh Lajos 1931-2011
Németh László 1936-2018
Németh Zoltán †?
Noviczky Zoltán 1936 -1992
Nyers Ferenc
Ocskó István 1933 - 2010
Orlóci László
Orlóci (Mihály) Márta 1933-2021
Orosz Iván 1937- 2009
Oroszlán József †?
Ötvös Imre
Pál László 1937-2018
Pálffy Csaba 1927-1999
Pálka László 1937-1995
Palkovics János 1932-2019
Pandák László 1932-2020
Papp Ferenc 1901-1967
Pászner László 1934-2016
Pataki István 1937-2009
Péch Gyula
Pendl Ferenc 1933-1998
Pénzes László 1927-2010
Ping Ferenc 1922-2014
Pintér László
Poprádi László
Porpáczy Lehel
Prém Béla 1931-2018
Puskás László 1936-2021
Rab Rudolf 1935-2005
Rabóczi László
Ravai János
Rédey József
Rétfalvi László
Réthy Sándor
Rikli Olga
Roller Kálmán 1913-2004
Rónay Sándor
Ronyecz József 1935-1998
Rupf László 1937-2019
Safranyik László
Salamon Marion 1911-1990
Sebestyén László 1923-1995
Selmeczi György
Simon József 1937-2019
Sinka Gyula
Sivák Béla 1935-2005
Skorka Mihály 1935-1992
Soós József 1930-2014
Spándli Imre
Spuriga István 1934-1977
Szablya János 1924-2005
Szabó György 1938-2021
Szabó Tivadar 1938-2021
Szalamin Gábor
Szalkai András 1934-2023
Szalkai (Somogyi) Eszter 1927-2015
Szamosi Gábor
Szántai Ferenc
Szanyi László 1933-2012
Szármes Kornél 1927-2014
Szász István 1933-2013
Szász (Kubinyi) Júlia 1932-2018
Szauer János 1932-2019
Szauer (Szikszai) Klára 1935-1999
Székessy László
Sziklai Oszkár 1924-1998
Szy Ferenc 1923-2014
Takács József 1934-2021
Takaró László ?
Tamási Miklós 1936-1994
Tarnócai Károly
Tőgel Gyula 1938-2001
Tolnai István
Tóth Endre
Tóth (Molnár) Erzsébet 1933/2023
Tóth Géza
Tóth János 1936-2016
Tóth József 1936– 2015
Tóth Tibor
Tresó Bertalan 1930-2008
Tresó Ferenc 1932-2012
Túrmezei Zoltán
Tuskó Ferenc 1913-1965
Tutunovszky Koszta
Vadai János 1928-2006
Vajas Jenő 1936-2000
Váradi Béla 1932-2003
Váradi (Fejes) Mária 1934-2014
Varga Pál
Vári Miklós
Veres Gábor 1933-2013
Veres Sándor 1927-1998
Vető László
Viszlai (Delkin)Éva
Viszlai János
Vlaszaty Ödön 1937-2012
Weidinger Imre 1934-2013
Witt Lajos 1898-1994
Zoltay Endre 1935-2006

Akik elmentek, de el nem szakadtak
Kanadában is magyarok maradtak,
Akik meggőztek egy messzi világot,
De ma se mások: soproni diákok,
Az ősi otthont, az Akadémiát,
Szívből köszöntik: Vivát, Vivát, Vivát!

Vargha Domokos